This volume was donated to LLMC
to enrich its on-line offerings and
for purposes of long-term preservation by

Hawaii State Archives

NA KANAWAI

O KA

MOI KALAKAUA I.,

KE ALII O KO HAWAII PAE AINA.

I KAU IA E KA

HALEAHAOLELO KAU KANAWAI

I KE KAU AHAOLELO O

1884.

PAIIA MA KE KAUOHA A KE AUPUNI.

HONOLULU:
P. C. ADVERTISER STEAM PRINT,
1884.

NA KANAWAI O 1884.

MOKUNA I.

OLELO HOOHOLO

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

E hookaawale ia a ma keia ke hookaawale ia nei na dala he kanaha tausani ($40,000) mai loko ae o ka waihona o ka lehulehu no ka uku ana i na lilo o ka Ahaolelo o ka makahiki 1884.

Aponoia i keia la 6 o Mei, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA II.

HE KANAWAI

E Hoomana ai i ka Uku ia ana o na Lilo no na Hoopii Karaima.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. Ma keia ua haawiia ka mana i ke Kuhina

Waiwai e uku i ka palapala kikoo dala a ka Loio Kuhina, i na dala he hookahi tausani e like me ka mea e makemake ia ai no ka uku ana i na lilo no na hoopii Karaima a hiki i ka wa e hookaawaleia ai ka haawina mau no ia mea.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 6 o Mei, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA III.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO ANA I NA ONA O NA PELEHU, KOLOHALA, MANU KAPALULU, PIKAKE, NENE, A MOA PAHA E HOLO AHIU ANA MALUNA O NA AINA O KEIA AUPUNI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O na Pelehu, Kolohala, Manu Kapalulu, Pikake, Nene a Moa paha e holo ahiu ana maluna o na aina o keia Aupuni, e lilo no ia he waiwai no ka ona a mau ona paha oia mau aina.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku o kona hoapono ia ana.

Aponoia i keia la 9 o Iune, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA IV.

HE KANAWAI

E HOONOHO ANA I LUNAKANAWAI HOOMALU NO KA APANA O LIHUE, MOKUPUNI O KAUAI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O kekahi o na Lunakanawai Apana no ka apana o Lihue, Mokupuni o Kauai, e hoonoho ia oia, i Lunakanawai Hoomalu no ka apana o Lihue, a ua like kona mana, maloko o ka Apana Hookolokolo Kaapuni Eha, me ka mana i haawi ia e ke Kanawai i na Lunakanawai Hoomalu o na Apana Hookolokolo Kaapuni e ae o keia Aupuni.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai ka la i apono ia ai.

Aponoia i keia la 13 o Iune, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA V.

HE KANAWAI

E HOOMANA AI NO KE KUAI ANA MAI I KEKAHI MAU AINA E WAIHO LA MA KA APANA O KONA, MOKUPUNI O OAHU, I IKE IA A I HOOMAOPOPO IA O "HONOLULU HALE" A ME "LEAHI," NO KA POMAIKAI O KE AUPUNI HAWAII.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia, ua haawi ia ka mana i ke Kuhina

Waiwai e uku aku mailoko o kekahi dala i hookaawale ole ia, e waiho ana maloko o ke Keena Waihona o ke Aupuni Hawaii no na Palapala Kikoo a ke Kuhina Kalaiaina, e like me keia malalo iho nei:

"No ke kuai ana mai i kela aina e waiho la ma Alanui Kalepa, ma ka hoomaka ana o Alanui Kaahumanu, maloko o ke kulanakauhale o Honolulu a i ike ia o "Honolulu Hale," i iwakaluakumamahiku tausani me eono haneri dala ($27,600). A no ke kuai ana mai i ka aina e waiho la maloko o ka Apana o Kona, Mokupuni o Oahu, a i ike ia o "Leahi," a i ole o "Diamond Head," me kona huina pau he ehiku haneri me iwakaluakumamaiwa eka, oi aku a emi mai paha, i ekolu tausani ekolu haneri dala ($3,300.)"

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 13 o Iune, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA VI.

OLELO HOOHOLO

NO KA MEA HOI, eia ka Bila Haawina o keia mau makahiki elua ke ku nei imua o keia Hale me ka pau ole i ka hana ia, a he mea kupono hoi, e hana koke ia i haawina e hoohoihoi ai a e kokua ai i ka hoopae ana mai i na paahana o Iapana; nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ke haawi ia nei a ma keia, ke hookaawale ia nei na dala he kanalima tausani, mailoko ae o na dala o ke

Aupuni, i mea e hoohana koke ia ai, no ka hoohoihoi ana i ka hoopae ana mai i na paahana o Iapana.

Aponoia i keia la 26 o Iune, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA VII.

HE KANAWAI

E Hoomana ai i ka Uku ana o na Dala he Iwakaluakumamalima Haneri no ka Hooponopono ana i ka Bila Kikoo Dala Leka me ke Aupuni o Amerika Huipuia.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. Ma keia ua haawi ia ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku aku i ka palapala kikoo dala a ke Kuhina Kalaiaina no na dala he Iwakaluakumamalima Haneri i hiki ai i ka Luna Leka Nui ke hooponopono i na Bila Kikoo Dala Leka mawaena o keia Aupuni a me ke Aupuni o Amerika Huipuia.

Pauku 2. E hookomoia ua mau dala la he Iwakaluakumamalima Haneri ma ka Haawina Dala no na Bila Kikoo Dala Leka ma ka Oihana Waiwai a me ka Oihana Kalaiaina

Pauku 3. E lilo koke keia i Kanawai mai keia manawa aku.

Aponoia i keia la 30 o Iune, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA VIII.

OLELO HOOHOLO

Mamua aku nei, ua hoopuka ia na Bona Aupuni E. Helu 250 nona na dala he 500, a me ka Bona I. nona ka Helu 141, nona na dala 200 a me ka Bona I. Helu 139 nona na dala 200, a me ka Bona I. Helu 240 nona na dala 200, a me ka Bona O. Helu 264 nona na dala 100, a me ka Bona O. Helu 265 nona na dala 100 ia Edwin Jones a me kona mau hope a pau ma ke Kanawai, o Lahaina, Maui, nona ka huina dala 1,300 a oiai oia e paa ana i ua mau Bona Aupuni nei, ua aihue ia aku la a ua nalowale loa a hiki i keia manawa; nolaila,

E hooholo ia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

E kauoha ia ke Kuhina Waiwai o ke Aupuni, e hoopuka hou i mau Bona Aupuni no Mr. Edwin Jones, a me kona mau hope a pau ma ke Kanawai, i pani ma kahi o na Bona Aupuni i nalowale i hoakaka ia maluna, a me ka uku paneepu oia mau Bona. Eia nae, aole e hoopuka ke Kuhina Waiwai i olelo ia i na Bona i olelo ia, aia a haawi mua ia i ke Kuhina i oleloia na hoopaa ana i ole e poho ke Aupuni i na e koi ia mai e uku i na Bona i nalowale.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA IX.

OLELO HOOHOLO.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Ma keia ua haawi ia ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku aku i ka Pauku o ka Hale Mai Moiwahine i na dala he Ehiku Tausani me Umikumamakahi a me Kanawalukumamakolu Keneta ($7,011.83) koena o na dala "Hale Mai," no na makahiki elua i pau ma ka la 31 o Malaki, 1884.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA X.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 782 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I KA MANAWA A ME NA WAHI NO KE KOHO ANA.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hoololi ia a ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 782 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluhelu ia ai ua pauku la:

"Pauku 782. Ina i kekahi manawa ua manao ke Kuhina Kalaiaina he mea ia e pono ai ka lehulehu, ke koho ia i mau wahi okoa maloko o ka apana hookahi no ka balota ana, alaila, e hiki no iaia ke koho i elua a ekolu paha wahi okoa ma ia apana e like me kona ike he pono, a nana no e hoonoho

mai waena ae o na kanaka e noho ana ma ia apana i mau Luna nana koho nana e malama i ke koho ana ma ia mau wahi."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA MOKUNA XXXII O KE KANAWAI HOOPAI KARAIMA, E PILI ANA I KA LAIPELA.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hoololi ia a ma keia ke hoololi ia nei na Pauku 7 a me 8 o ka Mokuna XXXII o ke Kanawai Hoopai Karaima, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 7. O ka mea hana a hoolaha aku paha i ka laipela ma ke degere mua, e hoopai ia oia ma ka hoopaahao ma ka hana oolea aole nae e oi aku mamua o hookahi makahiki a i ole ia e hoopai ia e uku i na dala aole nae e oi aku mamua o hookahi tausani, aia i ka manao o ka Aha Hookolokolo.

"Pauku 8. O ka mea hana a hoolaha aku paha i ka laipela ma ke degere elua e hoopai ia oia ma ka hoopaahao ma ka hana oolea aole nae e oi aku mamua o na malama ekolu, a i ole ia e hoopai ia oia e uku i na dala aole nae e oi aku mamua o ekolu haneri, aia i ka manao o ka Aha Hookolokolo."

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XII.

HE KANAWAI

E Hoonoho ai i Mea Ao i na mea Akeakamai (Natural Science) a mea e ae oia ano ma ke Oahu College (Kula Nui o Kapunahou.)

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. Ma keia na haawi ia ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku ae i na Kahu o ke Kula Nui o Kapunahou (Oahu College), i na dala he Umikumamalua Haneri i kela a me keia makahiki, no ka uku ana i kekahi Kumu nana e ao na hana akeakamai me na mea e ae o ia ano (Natural Sciences and Analytical Chemistry) ma ia Kula.

Pauku 2. Na na Kumu la ina e noi ia aku oia e ke Aupuni e nana a hana i na mea huli akeakamai a mea e ae paha no ke Aupuni e like me ka mea i makemake ia.

Pauku 3. Ma keia, ke hookaawale ia nei na dala he elua tausani eha haneri no na hana i hoaka ia ma keia Kanawai.

Pauku 4. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona hooholoia ana.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XIII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E PAPA AI I KE KUKULU ANA A ME KE KAPILI HOU ANA I NA HALE, KOE WALE NO NA HALE I KAPILIIA ME NA MEA PALE AHI MALOKO O KEKAHI MAU PALENA MA KE KULANAKAUHALE O HONOLULU," I APONOIA AUGATE 4, M. H. 1882.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni.

PAUKU 1. E hoololiia a ma keia na hoololiia ka Pauku 3 o ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e papa ai i ke kukulu ana a me ke kapili hou ana i na hale, koe wale no na hale i kapiliia me na mea pale ahi maloko o kekahi mau palena ma ke kulanakauhale o Honolulu," i aponoia ma ka la 4 o Augate, M. H. 1882, a penei e heluheluia ai:

"Pauku 3. O kela a me keia kanaka i kue i na olelo o keia Kanawai ma ke kukulu ana i kekahi hale me na mea e ae aole hoi na mea i haiia maloko o ka Pauku 2 e manaoia ua hewa no ka ofeni ino wale, a e hiki no ke hoopiiia ma ke Kanawai no ia mea, a na ka Hamuku Nui o ka Oihana Kinai Ahi e makaikai i na hale a pau e kukuluia ana ma keia hope aku maloko o na palena i hoakakaia ma keia Kanawai, a e hai aku i ke Kuhina Kalaiaina ke kue ia keia Kanawai. A na ke Kuhina Kalaiaina e hoala na hoopii i na mea a pau i kue malalo o keia Kanawai."

PAUKU 2. E hoololiia ka Pauku 4 o ke Kanawai i oleloia ma ke kapae ana aku i ka huaolelo "hikina" ma ke kola o na laina o ka olelo hoakaka me ka hookomo ana ma ia wahi ka huaolelo "komohana," a penei e heluheluia ai na pauku la:

"Pauku 4. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku i hoolahaia ai ka olelo hoakaka i hai muaia. Kela mau wahi a pau iloko o ke kulanakauhale o Honolulu i kaupalenaia me kaha-

kai, a e holo ana mai kahakai aku i kanawalu kapuai i ke komohana ke kaawale mai ka lalani hale e ku 'la ma ka aoao Ewa o Alanui Nuuanu a hiki i ka aoao makai o Alanui Alii, a malaila aku a hiki ma kahi he kanawalu kapuai ke kaawale ma ka hikina ma ka aoao ma Waikiki o Alanui Papu, a malaila aku e holo ana he kanawalu kapuai ke kaawale mai ka aoao ma Waikiki o Alanui Papu a hiki hou aku i kahakai. A me kela mau wahi a pau o ke kulanakauhale o Honolulu, oia na aina hou a me na aina e hoopihaia ana ma keia hope aku o ka aina i kapaia o Waikahalulu makai ae o ke Alanui Moiwahine."

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XIV.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KE "KANAWAI E KAUOHA AI I KAU HOOKOLOKOLO HOU AE NO KA AHA KAAPUNI O KA APANA HOOKOLOKOLO EKOLU" I APONOIA MA KA LA 21 O IULAI, M. H. 1882, (OIA KA MOKUNA XIV O NA KANAWAI O 1882,) MA KA PAKUI ANA MAI I PAUKU HOU.

E Hoohololia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni.

PAUKU 1. E hoololi ia a ma keia ke hoololi ia nei ke "Kanawai e kauoha ai i Kau Hookolokolo hou ae no ka Aha Kaapuni o ka Apana Hookolokolo Ekolu," i aponoia ma ka la 21 o Iulai, M. H. 1882, ma ka pakui ana i pauku hou e kapa ia Pauku 5, a penei e heluheluia ai :

"Pauku 5. I na manawa a pau e makemake ia ai i poe

Jure no ka hookolokolo ana i na hihia ma ke Kau i olelo mua ia, e kii ia i poe Jure e lawa ai ma ke kauoha o ka Lunakanawai e noho Peresidena ana no ia Kau mai loko ae o na kanaka e noho ana ma na Apana o Kau, Kona Akau, Kona Hema a me Puna."

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XV.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 552 O KE KANAWAI KIVILA.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni :

PAUKU 1. E hooloiia a ma keia ke hooloiia nei ka Pauku 552 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia ai :

"Pauku 552. E hoonoho ka Luna Dute i kekahi Luna maluna o ka moku oiai ka wehe ana i kana waiwai e malama i ka hoopae ana iuka i ole e hoopae ia ka waiwai a oi aku mamua o ka mea i ae ia a o kekahi waiwai paha i kakau ole ia maloko o ka palapala ae, a e uku ia oia e like me ka mea i hoohoioia e ke Kuhina Waiwai mamuli o ka hoakaka ana mai o ka Luna Dute Nui. Ua hiki iaia ina e ike ia he pono e hoopaa aku i na sila o ke Aupuni maluna a maloko oia mau moku, a ina e wawahi ia, uhaki ia a hoanoe ia kekahi sila i hoopaa ia e ia a e kekahi luna e ae o ka oihana dute e kekahi kanaka i loaa ole iaia ka mana ma ke kanawai e wawahi a uhaki a lawe ae ia sila koe wale no ina ua ulu ae ke kumu kupono e hana ai pela mamuli o ka pilikia i ke ahi me na poino oia ano, alaila e uku ka moku maluna o laila i wawahi,

uhaki. wehe a hoanoe ia a lawe ia paha ia sila o ke Aupuni i na dala he Elua Haneri, a o kela a me keia kanaka i hoahewa ia no ka wawahi, uhaki, wehe a hoanoe a lawe ae i kekahi sila me ka mana ole ma ke Kanawai, e hoopai ia oia ma ka hoopaahao ma ka hana oolea no kekahi manawa aole e oi aku mamua o hookahi makahiki, a i ole ia ma ka uku hoopai aole e oi aku mamua o hookahi tausani dala, a i ole ia ma ka hoopaahao me ka uku hoopai pu."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai a mahope aku o kona la e hooholo ia ai.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XVI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I NA PAUKU 1442 A ME 1445 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I KA HAAWI ANA I NA PALAPALA HOOHUI.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni :

PAUKU 1. E hooloiia ka Pauku 1442 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia ai.

"Pauku 1442. E haawi ke Kuhina Kalaiaina e like nae me na olelo a me na kumu o keia Mokuna me ka ae pu o ke 'Lii a me kona Ahakukamalu, i ka poe noi a pau e waiho mai ana i na palapala noi i kulike me na olelo o keia Mokuna, i na palapala hoohui no ka poe hui mahiai, kalepa, paahana, ahahui ilina, a me na ahahui no na hana e ae, ka hana ekalesia a me ka ekalesia ole, koe nae na ahahui no na Baneko a

me na ahahui kuleana kulanakauhale, na ka Ahaolelo wale no e hoohui ia mau mea."

PAUKU 2. E hooloiiia ka Pauku 1445 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia ai:

"Pauku 1445. O ke noi ana i ke Kuhina Kalaiaina i Palapala Hoohui, e hana ia no ia ma ka palapala lima, a e hui ia me na mea e akaaka ai ua kakauia ekolu hapaha o na mea mahele kumupaa oia ahahui, a ina he ahahui waiwai, alaila, e haawi pu ia me ia palapala noi, iloko o ka hale oihana, kekahi palapala e hoakaka ana i kahi e noho ai o ua ahahui nei, a me ka hana e hui ai, a me ka nui o ke kumupaa i manaoia, a ina i makemakeia e hoonui i ke kumupaa, e hai ae i ka nui a me na makahiki i manaoia e hui ai, a me ka manawa e hooponopono ai i kana hana, a o ke dala a kela mea keia mea i palapala ai, oia wale no kona dala lilo, a me ka olelo, a e haawi ia mai paha ka hapa wale no o ke dala kumupaa, mamua o ka hoomaka ana i ka hana, a ina o ka hapa wale no, o ka hapa aha. Aka nae, ina e like ole me na mea i makemakeia e keia pauku kekahi palapala noi i palapala hoohui i waihoia aku i ke Kuhina, e hoihoi hou aku ke Kuhina Kalaiaina i ua palapala noi la i ka mea noi iloko o na la he umi, me ka hoike pu aku i kahi i hooko ole ia ai o ka makemake o ua pauku la i oleloia, alaila, e hiki no i ua mea noi la i oleloia ke hooloi i ua palapala noi la a waiho mai i palapala noi i hooloiiia pela, alaila, na ke Kuhina Kalaiaina e waiho koke aku i ka palapala noi me na mea hoike i huipu ia imua o ka Moi iloko o ka Ahakukamalu ma ka halawai oia Aha mahope koke iho."

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XVII.

HE KANAWAI

E HAAWI ANA I PONO NO KA HUI GASA O HONOLULU.

E Hooholo ia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E haawi ia ka pono a ma keia, ua haawiia ia pono ia George Lucas, M. G. Elmore a me W. W. Hall, ko lakou mau hope a waihona, malalo o ka inoa o ka Hui Gasa o Honolulu, e hoolako i ke kulanakauhale o Honolulu a me kona poe kanaka a kamaaina me ke Gasa hoomalamalama no ka manawa i hoakaka ia malalo.

PAUKU 2. Wahi hana Gasa.—E loaa ia lakou ka mana e kukulu ma Honolulu i olelo ia ma kahi i apono ia e ka Ahakukamalu, aole e emi iho malalo o ka hapalua mile mai ka Hale Bele aku, he wahi hana Gasa no ka hana ana i ke Gasa hoomalamalama, a me ka mana e malama a e hoohana, oiai ka manawa o keia pono.

PAUKU 3. Na Paipu liilii a me na Paipu nui.—E loaa ia lakou ka mana e hoomoe i ka lakou mau paipu nui a me na paipu hookuu a me na paipu hoolawa, ma na alanui a pau a o kekahi paha o na alanui, ala liilii a me na aina i noa i ka lehulehu o ke kulanakauhale o Honolulu, e like me ka lakou i manao ai he pono, koe nae, ina aole hoi lakou e keakea wale i ka hoohana ia ana o ia mau alanui, ala liilii a aina ma ka hoomoe ana ia mea, e hoomoe me ka hohonu kupono i ole ai e keakea ia ka hoohana ia ana o na alanui, a e hoomaikai ia hoi mahope iho o ka hoomoe ia ana o ua mau paipu nunui a paipu liilii la e like ka maikai a me ka pono me mamua, koe nae na mea a pau i manao ia, maloko o keia, ua kue i na kanawai o keia Aupuni, na rula o ka Ahahui

Kinaiahi a me ka mana o ke Kuhina Kalaiaina maluna o na alanui a me na uapo o ke kulanakauhale o Honolulu.

PAUKU 4. No ka pahonohono ana i na Paipu nunui a liilii. —No lakou ka mana oiai lakou e noho ana ma keia pono, e hue ae iluna, hoonee, hookomo hou a pahonohono hoi i na paipu nunui a me na paipu liilii, e like me ka lakou i ike ai he pono, a pela no hoi no ka hoomoe ana i na paipu hoohui, maloko ma kekahi a ma na alanui a me na aina a pau, no ka hoolako ana i na hale noho, hale kuai, a hale oihana a no na ano hale a pau, hale o ka lehulehu a hale o kela a me keia pakahi, a me na ipu kukui e hoomalamalama ai i na alanui o ke kulanakauhale i olelo ia, e like me ka mea i ike ia he pono, a e hookomo hou, pahonohono a me ka hoonee ana ia mea, ma keia mau mea a pau, e hoomaikai hou ia no na alanui, ala liilii a aina paha e like ke ano maikai me mamua, a e hoolohe i na hoololi ana i ka iliwai e hana ia ana e ke Kuhina Kalaiaina o ko Hawaii Pae Aina, no ka manawa e mau ana keia pono.

PAUKU 5. Pou ipukukui a me na kukui.—No lakou no hio ka mana e kukulu i na pou ipukukui a me na kukui, no ka hoomalamalama ana i na alanui, ala liilii a me na aina i noa i ka lehulehu o ke kulanakauhale i olelo ia ma na wahi i kuhikuhi ia e ke Kuhina Kalaiaina i ka wa o na paipu nunui a me na paipu hookuu e hoomoe ia ai e kokoke a e pili ana paha ia wahi.

PAUKU 6- Hooponopono ana Gasa.—No lakou no hoi ka mana ma na hora a me na manawa knpono e komo ma na mea a pau i pili i ka hoohana ia o ke Gasa a me na paipu maloko, a me ka hoomaopopo ana i ka nui o ke Gasa i puhi ia, a no kekahi a me na mea a pau i pili i ka hoohana ia o ke Gasa mai keia Hui aku ma ia wahi noho a hale paha.

PAUKU 7. Uku o ke Gasa.—No lakou ka mana e auhau aku a me ka ohi ana, mai na poe e hoohana ana i ke Gasa,

no ke Gasa i hoolako ia e lakou, i ka poe e hoohana ana i ke Gasa, kekahi uku e like me ka lakou e hana a e hooholo ai, aole nae e oi aku mamua o eha dala no ke tausani kapuai cubita hookahi, a e hoemi ana nae i na ea aa a pau i haawi ia aku i ke Aupuni ma ka hoolawe ana ae i hookahi hapakolu o ka auhau paa i kau ia maluna o na poe e ae.

PAUKU 8. Paipu hoolawa a pela aku.—O ka Hui Gasa i olelo ia na lakou ka mana e auhau i na poe e hoohana ana a e manao ana paha e hoohana i ke Gasa no ka hana ana i na paipu hoohui, me ko lakou paipu nunui a liilii, a no ka loa o ke paipu hoolawa e manao ia ana he kupono no ka lawe ana aku i ke Gasa mai ke paipu nunui a paipu hookuu paha, i ka hale a pou ipukukui paha, e like me ka mea i makemake ia, kekahi uku kupono a kaulike e hooholo ia ai e ka Hui i olelo ia.

PAUKU 9. Ka poe i lawe a hookaa ole.—O ka Hui Gasa i olelo ia, no lakou ka mana e like me ko lakou manao he pono, e oki pu i ka hoolako ana i ke Gasa mai na poe e hoohana ana i ke Gasa, e hoole a e hoonele ana paha i ka hookaa ana i na bila kupono o ka Hui i olelo ia, no ke Gasa i hoohana ia maloko o ka manawa a ua Hui nei e hooholo ai no ka hookaa ana ia mea, aka, o ka hoonee ana a me ke oki pu ia ana o ke Gasa mai ka mea e hoohana ana, aole ia e lilo i mea e hoonele ia ai ua Hui la mai ka hoopii ana no a me ka hookaa ia ana mai o ia bila a mau bila paha i uku ole ia, imua o kekahi Aha i loaa ka mana ma ia mea.

PAUKU 10. Mana e hoohui.—O George Lucas i olelo ia, M. G. Elmore a me W. W. Hall, e hiki no ia lakou ke apono i keia pono a e kukulu a e malama i ka hana i olelo ia no lakou pakahi, a hui paha me ka mana e hookomo mai me ka lawe ana mai i kekahi poe a mau poe paha e like me ka lakou i ike ai he pono, a i ole ia, ma o ko lakou noonoo maikai e hoolilo i poe i hoohui ia malalo o na kanawai o ko

Hawaii Pae Aina, a kuai a hoolilo aku ia ano hui i ka pono i haawi ia ma keia.

PAUKU 11. O keia pono, e haawi ia no ia George Lucas, M. G. Elmore a me W.W. Hall, ko lakou hope, hoahui, a waihona ka mana e kukulu a e malama i na mea hana Gasa maloko o ke kulanakauhale o Honolulu, no ka manawa he iwakaluakumamalima makahiki mai a mahope iho o ka hooholo ia ana o keia i Kanawai ; a ina aole lakou, ko lakou mau hoahui, hope a waihona hoi iloko o eiwa malama mai a mahope iho o ka hooholoia ana o keia Kanawai, e hoomaka e kukulu i na mea hana, a e hoopaa ia mea iloko o umikumamawalu malama mahope iho, a e nele hoi i ka hooko ana o na hoakaka ana o keia Pauku, e lilo no ia i mea e hoonele ia ai keia pono, aka, aole hoopai e ae, a hoonele ana, a hihia paha e ili mai maluna o ka aoao o ka Hui i oleloia no ia hooko ole ana.

PAUKU 12. O ke ano o ke Gasa.—O ke Gasa e hoolako ia ana e ka Hui i oleloia no ka hoomalamalama ana i ke kulanakauhale o Honolulu, he ano maikai no ia, aole hoi e emi ka ikaika malalo o umikumamalima ihoiho kukui.

PAUKU 13. E lilo keia i Kanawai mai a mahope iho o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 11 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XVIII.

HE KANAWAI

E Hooponopono ai i ka Moni.

E Hooholo ia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. Mai ka la ekahi aku o Dekemaba o ka makahiki o ko kakou Haku, umikumamawalu haneri a me kanawalu-kumamaha, e lilo aku ke dala gula o Amerika Huipuia i Dala kanawai e like me kona kumu waiwai i hooholo ia ai, e hiki ai ke uku a hookaa i na aie a pau i ke Aupuni a me na kanaka e ae maloko o keia Aupuni.

Pauku 2. O na dala keokeo (seleva) o Amerika Huipuia a me na dala keokeo seleva o ke Aupuni Hawaii, mahope aku o ka la mua o Dekemaba, e lilo ia i dala kanawai (ma ko lakou kumu waiwai i hooholo ia), no ka huina aole e oi aku mamua o ka umi dala o kela a me keia hookaa hookahi ana.

Pauku 3. Mai ka la ekahi aku o Dekemaba, M. H. 1884, o na dala gula a me na dala keokeo (seleva) a pau mawaho ae o na dala o Amerika Huipuia a me ke Aupuni Hawaii, e lawe ia mai no ma ka Waihona Aupuni ma ka heluna waiwai aole e oi aku mamua o ke kumu waiwai o ka wa e hoohehee ole ia ai, no ka hookaa ana i na koina Aupuni a me na dute a auhau paha.

Pauku 4. Ma na manawa a pau e ike ia ai, ua oi pakela aku na dala seleva keokeo i laulaha ae, a ua lilo i mea e kue aku ai i ka haawina kaulike mawaena o na dala gula a me na dala seleva keokeo i hoakaka ia ma keia Kanawai, alaila, i mea e loaa ai ka hookaulike ana, na ke Kuhina Waiwai e pani iho ma kahi o na dala seleva keokeo, e lawa ai ka like ole mailoko ae o na dala seleva keokeo e waiho ana iloko o ka waihona ma ke ano loaa Aupuni, a dala paha i waiho hoopaaia mai no na kikoo dala seleva

keokeo me na dala gula o Amerika Huipuia, e like me na mea i hoakaka ia mahope aku nei ma na pauku 5, 6 a me 7 o keia Kanawai.

Pauku 5. Mahope iho o ka hooholo ia ana o keia Kanawai, e hoomaka koke ke Kuhina Waiwai (me ka hoohakalia ole) e hoolaha ma ke akea, e olelo ana, maloko o na la he kanaono mahope iho o keia hoolaha ia ana, e ae ana ke Keena Waiwai e lawe mai ma ke ano e haawi panai aku i na dala keokeo (seleva) o na ano a pau, a ma ko lakou kumu waiwai no i hooholo ia (koe na dala keokeo seleva Hawaii nei a me ko Amerika Huipuia) no na dala Hawaii e haawi ia aku ai ma kona kumu waiwai no i hooholo ia. A na ke Kuhina Waiwai hoi e hooponopono me ka hakalia ole maloko o na olelo hoolaha no ka poe koho no ke kuai ana aku i na dala keokeo (seleva) a pau, koe ko Hawaii dala keokeo (seleva), ma na puu aole e oi aku mamua o kanalima tausani dala pakahi, o na dala a pau ma ke Keena Waiwai a e loaa aku ai paha i ke Keena Waiwai, a nana pu no hoi e hooponopono no ka hoihoi ana mai i na loaa a pau o ke kuai ia ana aku o ua mau dala keokeo seleva nei iloko o ke Keena Waiwai ma na dala gula o Amerika.

Pauku 6. Na ke Kuhina Waiwai e koi aku i ka poe koho ana no keia mau dala seleva, a ua ae ia kela koho me ka makemake e lawe mua ia ke dala seleva mailoko o ka Waihona o ke Aupuni, mamua o ke waiho aku ana ka dala gula, e waiho mai iloko o ke Keena Waiwai i na Bona Aupuni Hawaii, i like ka huina me ke kumu waiwai i hooholo ia o ua mau dala keokeo (seleva) nei, i haawi ia aku ai ia lakou a e paa ia mai ua mau bona la ma ke ano, he hoopaa no ka hoihoi pono ia mai o na loaa o ke kuai ia ana aku o ua mau dala keokeo seleva nei no ke dala gula o Amerika Huipuia, a waiho ma ke Keena Waiwai maloko o na la he kanakolu, a mahope iho o ka hoihoi pono ia ana mai e like me ia i olelo ia, alaila, e hoihoi ia aku no ua mau bona la i waiho hoopaa ia mai.

Pauku 7. O na lilo a me na uku a me na poho a pau i puka mai mamuli o keia hoolilo ia ana o na dala keokeo seleva i dala gula o Amerika Huipuia, e ili mai no ia maluna o

ka Waihona Waiwai, a ke haawi ia aku nei ka mana, a ke kauoha ia aku nei ke Kuhina Waiwai e hoomakaukau no ia mea mailoko ae o kela a me keia dala i hookaawale ole ia, a i ole, mai loko mai paha o na dala e hookaawale ia ana no ia mea ma keia hope aku, a e waiho pu aku hoi oia i hoakaka pololei o ia mau lilo a pau ma kana hoike imua o ka Ahaolelo.

PAUKU 8. Ma ka la ekahi o Dekemaba, 1884, a mahope mai hoi o ia la, o na kikoo dala seleva keokeo a pau (koe wale no na kikoo o na dala seleva keokeo he umi) e koe nei i waho me ka hookaa ole ia, e hookaa ia aku no ma ka wa e lawe ia mai ai a e koi ia mai ai paha i ka waihona ua mau kikoo nei, ma ko lakou kumu waiwai no i hooholo ia ai, me ke dala gula o Amerika Huipuia, a o ua mau kikoo dala seleva keokeo nei i uku ia aku, e hoopau ia e ka Luna Buke Helu Nui o ke Aupuni.

PAUKU 9. Ua hiki no i ke Kuhina Waiwai ke manao oia he pono e lawe i na dala gula o Amerika Huipuia, aole e emi ka nui malalo o na dala he kanalima e waiho ma ka waihona, a e haawi aku no na dala i waiho ia mai pela i na palapala kikoo no na huina dala ana i manao ai he pono no ka lehulehu, e uku ia i ka mea iaia ua palapala kikoo la i ka manawa e koi ia mai ai me ka uku panee ole. E kakauinoa ia ua mau palapala kikoo nei e ke Kuhina Waiwai a me ka Luna Buke Helu, a o na dala i loaa mai no ua mau palapala kikoo nei e malama ia ma ke ano he puu dala kuikawa, a e hoolilo ia aku wale no, no ka hookaa ana i ua mau palapala kikoo la, a ma keia, ke hoopau loa ia nei ka Pauku 479 o ke Kanawai Kivila e like me ia i hooholo ia ai e ka Mokuna 41 o na Kanawai o ka 1874.

PAUKU 10. O ka Mokuna 37 o na Kanawai o ke kau o 1880, oia hoi ke Kanawai "e hoomaopopo ana i ka hana ana i Dala Aupuni;" ma keia, ke hoopau loa ia nei, a o ka Mokuna 41 o na Kanawai o ka 1876, oia hoi ke Kanawai "No ka hooponopono ana i na Moni," ma keia, ke hoopau ia nei no, o keia mau hoopau ia ana nae, aia ma ka la ekahi o Dekemaba,

M. H. 1884, e hoomaka aku ai ka mana ana o keia hoopau ana.

PAUKU 11. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku e hoohole ia ai.

Apono ia i keia la 17 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XIX.

HE KANAWAI

E KOKUA AI I KA LAWE ANA O NA LETA MAWAENA O KO HAWAII PAE AINA A ME KO AMERIKA HUIPUIA.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E ukuia i hookahi tausani elima haneri ($1500) dala i ka Hui Mokumahu Oceanic no kela a me keia holo puni ana, no ka lawe ana i na leta mawaena o na awakumoku o Honolulu a me Kapalakiko, a i elua lawe ana o na leta i ka mahina hookahi, a ua ae pono ia aole e hoomahuahua ia ka uku o na ohua a me na ukana mamua ae o ka mea i koi mau ia mai ka hoomaka ana o keia laina mokumahu e holo mawaena o na awa i olelo ia ae la maluna, a e pau keia uku kokua ma ka la 31 o Maraki, makahiki 1886.

PAUKU 2. E lawe ia ua mau leta la maluna o na mokumahu helu ekahi i emi ole malalo o umikumamaiwa haneri tona ka helu.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona hooholoia ana.

Aponoia i keia la 19 o Iulai, M. H. 1884.

KALAKUA, REX.

MOKUNA XX.

HE KANAWAI

E Hoomaopopo ai i ka Hookaa ia ana o na Uku, na Lilo o na Aha Hookolokolo a hiki i ka La 31 o Augate, 1884.

E hooholo ia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Ma keia ke haawi ia aku nei ka mana i ke Kuhina Waiwai, e hoomau ia aku ka hookaa ana i na uku o na Luna Aupuni, e like me na hookaawale ana o ka Bila Haawina o ka 1882–4, ka uku o na Kumu kula, o na Koa a me na Makai, na lilo mau o ka Papa Hoonaauao, Papa Ola, a pela me na haawina o ka Oihana Kinaiahi, na lilo o ka Aha Kiekie, na Aha Kaapuni, me na hoike ma na hihia Karaima, na Bona Aupuni me na uku panee maluna o laila, ke kokua i na Paahao a me na lilo o ka malama ana i ka Halemai Pupule me Lepera, ka eli ana i ke awa o Honolulu, ka hana hou ana i na uapo o Honolulu, na alanui a me na uapo a pau o ke Aupuni a hiki i ka la 31 o Augate, 1884, ke hooholo ole ia he Bila Haawina hou mamua ae o ia la.

E lilo keia i Kanawai mai kona wa e apono ia ai.

Apono ia i keia la 1 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXI.

HE KANAWAI

E AE ANA I ELUA HOOHALAHALA ANA MA NA HOOKOLOKOLO JURE ME KA HAI OLE I KE KUMU HOOHALAHALA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Mawaho ae o na hoohalahala i na poe i kohoia i Jure i ae ia e ke Kanawai, e ae ia kela a me keia mea hoopiiia ma na hihia karaima, a me kela a me keia mea hoopi a mea hoopiiia paha ma na hihia kivila iloko o na Aha a pau o keia Aupuni e hookolokolo ana ma ke Jure, e hoohalahala i na Jure elua wale no me ka hai ole i na kumu no ia hoohalahala ana.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku o kona aponoia ana.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA MOKUNA XXXIX O KE KANAWAI KARAIMA, E PILI ANA I KA PILI WAIWAI MA KA PAUKU ANA I PAUKU HOU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hoololiia a ma keia ke hoololiia nei ka Mokuna XXXIX o ke Kanawai Karaima ma ka pakui ana i ka Pauku 9, a penei e heluhelu ia ai:

Pauku 9. O kela a me keia mea e noho ana i loko o kekahi wahi a keena paha kahi e hana ia ana kekahi mea a ma ia mea e lilo a e loaa ai paha kekahi dala a mea waiwai e ae paha, ma ke ano makaikai, a o kela a me keia mea e kokua ana i ka pili waiwai ma ka haawi ana aku i ke dala a mea waiwai e ae paha i ka poe e pili ana me ka ike no e lawelawe ia ana ia dala a mea waiwai e ae paha no ka pili waiwai, e hoopai ia oia aole e oi ae mamua o Kanalima Dala, a i ole ia ma ka hoopaahao aole e oi ae mamua o elua mahina, a i ole ia ma ka hoopai dala a me ka hoopaahao pu.

Pauku 2. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona hooholo ia ana.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXIII.

HE KANAWAI

E Hoomaopopo ana i ka Hoohui ana o na Hui Banako.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o Ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. E hiki no ke haawiia na Palapala Hoohui no ka lawelawe ana i ka Oihana Banako e ke Kuhina Kalaiaina, me ka ae pu mai o ka Moi iloko o ka Aha Kukamalu malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai, elike me ka haawiia ana o na Palapala Hoohui e ae mamuli o ke Kanawai.

Pauku 2. E hoakakaia maloko o kela a me keia Palapala Hoohui o ia ano:

Ka Inoa o ka Hui.

Kahi e lawelawe ia ai ka nui o na hana.

Ka huina o ko lakou waiwai kumupaa.

Ka heluna o na mahele i mahelehele ia ai ka waiwai kumupaa.

Na inoa a me na wahi noho o ka poe hoohui, a me ka nui o na mahele waiwai ia lakou pakahi.

Ka nui o na mahele i kakau inoa ia e ka poe hoohui.

Ka huina o na makahiki e noho Hui ai ua Ahahui nei.

Na inoa a me na wahi noho o na Lunahooponopono i hookohuia no ka makahiki mua.

PAUKU 3. Mamua ae o ka waiho ana aku i noi i Palapala Hoohui o ia ano, na ka poe e noi ana no ia mea e kakau inoa i kekahi Palapala Hoomanao Hoohui e hoakaka ana i keia mau mea.

1. Ka Inoa o ka Hui me ka pakui ia mai mahope o ka inoa o na huaolelo "Kaupalena ia."

2. Kahi e lawelawe ia ai ka nui o na hana.

3. Na kumu i hoala ia ai ka Ahahui.

4. E hoakakaia ina e kaupalena ia ana na lala o ka Hui no na aie o ka Hui.

5. Ka huina o ke kumupaa a me ka heluna o na mahele i mahelehele ia ai ka waiwai kumupaa, a me ka nui o na dala kumupaa i kakau ia e kela me keia o ka poe nona na mahele waiwai.

6. Ina paha e manaoia ana e hoomahuahua i ke kumupaa.

7. A me na Palapala Hoohui e hoakaka ana i ka hoohui ana, ka hana ana, a me ke kumupaa o ka Hui, ka nui, ka hoolilo ana, a me ka lilo wale ana o na mahele waiwai, na auhau ana a koi ana i ka poe lala o ka Hui, ka hoonoho ana, ke kupono ana, a me ka uku ana, na mana, a me na hana o na Lunahooponopono, a me na luna a me na hooponopono e ae a ka poe i kakau inoa i ka Palapala Hoomanao i ike ai he kupono.

PAUKU 4. E waiho pu ia aku na kope i hooiaio ia o ka Pala-

pala Hoomanao a me ka Palapala Hoohui, a me ka Palapala Noi e haawiia mai ka Palapala Hoohui.

PAUKU 5. I ka manawa e haawiia mai ai ka Palapala Hoohui, e hoopaaia no ka Hui a me kona mau lala e ka Palapala Hoomanao a me ka Palapala Hoohui, e like me he mea la ua kakau inoa pakahi lakou i keia mau Palapala me he mau Palapala Hoolilo la.

PAUKU 6. O ka haawiia ana o ka Palapala Hoohui he mea ia e hoomaopopo ia ai ua hooko ka Hui i na mea i kauoha ia ma keia Kanawai a hiki i ka la i hoopuka ia ai ua Palapala Hoohui nei.

PAUKU 7. E hiki no i ka Hui ma ka hooholo ana i kekahi mau olelo hooholo e hoano e a pakui aku paha i na rula hooponopono maloko o kona Palapala Hoohui a o ia mau rula hooponopono i hoano e a i pakui ia e manao ia ua like no ka mana me he mea la ua komo mua no iloko o ka Palapala Hoohui.

PAUKU 8. Aole e haawiia ka Palapala Hoohui malalo o keia Kanawai i kekahi Hui i emi iho kona waiwai kumupaa malalo o elua-haneri tausani dala.

PAUKU 9. E kakau inoa mua ia aole e emi malalo o kanahiku-kumamalima hapa-haneri o ka waiwai kumupaa, a aole e emi malalo o kanalima hapa-haneri o ke kumupaa holookoa o kela a me keia Hui e hookaa mua ia mamua o kona ae ia ana e hoomaka i ka hana, a ina no kekahi kumu, ua hooemi ia ua kumupaa nei i hookaa mua ia, na ka Hui no iloko o kanakolu la e hoomahuahua hou ae a piha e like me ka mea i kauohaia ma keia Pauku a ina e hana ole ia pela e pani a e hoopau ia na hana o ia Hui e kekahi luna i koho ia e like me ke Kanawai. E hiki no ke hoomaka ia na hoopii no ka hooko ana i na mea i olelo hope ia maluna ae e ke Kuhina Kalaiaina, a i ole ia e kekahi mea mahele waiwai iloko o ka Hui, a mea paha a ka Hui i aie aku ai.

PAUKU 10. I kela a me keia manawa a kekahi mea he mahele waiwai kona, a o kona waihona paha, e uku ole mai ai i kekahi hapa o ke kumu waiwai i koi ia e na lunahooponopono e hookaa ia mai, a aole i kuhikuhi ia kekahi ano e ae e loaa mai ai maloko o ka Palapala Hoohui, alaila, e hiki no i na lunahooponopono ke kuai aku i na mahele waiwai o ia mea hookaa ole mai ma ke kuai kudala ma ke kulanakauhale o Honolulu mahope iho o ka hoolaha ia ana o ia kuai ana ma ka olelo Beritania maloko o kekahi nupepa i pai ia ma ke kulanakauhale o Honolulu, a ina he oi aku kekahi ma ia kuai ana mahope iho o ka hoolawe ia ana o ka huina dala i hiki mai ka manawa e hookaa ia ai, a me na lilo e pili ana ia kuai ana, e uku ia aku no i ua mea hookaa ole nei, eia nae, ina aole e loaa ma ia kuai kudala ana kekahi mea koho nana e uku no ua mau mahele waiwai nei na dala i hiki mai ka manawa hookaa, e lilo i ka Hui na dala i hookaa mua ia no ia mahele waiwai a iloko o na mahina eono mai ka manawa i lilo ai ua mau dala nei i hookaa mua ia, e kuai ia aku ua mau mahele waiwai nei e like me ke kauoha o na lunahooponopono, a ina aole e lilo i ke kuai ia e holoi ia mai na buke aku o ka Hui.

PAUKU 11. He mea ku no i ke Kanawai no kekahi Hui i kukuluia malalo o keia Kanawai ka hoolako ana maloko o na Pauku o ka Palapala Hoohui, no ka hoomahuahua ana i kela a me keia manawa i ke kumu waiwai, mamuli o ka ae ana o ka elua hapakolu o ka poe mea mahele waiwai mamuli o kekahi olelo hooholo kuikawa; aka, aole nae e ku i ke Kanawai ia hoomahuahua ana ke ole e uku ia mai ke kumupaa i hoomahuahua ia, a ke ole no hoi e hoikeia aku i ke Kuhina Kalaiaina, a ua hoopukaia e ia kekahi palapala hoike e hoakaka ana i ka huina o ia hoomahuahua ana o ke kumupaa, a ua lawa pono iaia ka hoomaopopo ana, ua uku pono ia ka hoomahuahua ana o ke kumupaa; a e hoolaha ia no ua palapala hoike la ma ke ano a me ka manawa, i like me ko

ka palapala hoike i kinohi, e haawi ana i ka mana i ka Hui e hoomaka i ka Oihana Banako, a e hiki no i ua Hui nei ma ia ano hookahi me ka ae o ka elua hapakolu o ka poe mea mahele waiwai e hoemi i ke kumupaa i kekahi huina aole e emi malalo iho o ka huina i kauohaia ma keia Kanawai no ke kukulu ana o ia Hui, a aole hoi malalo iho o ka huina i makemakeia no ka uku ana i na koi ana i hoopuka ia, aole no hoi e hanaia ia hoemi ana aia a hoapono ia ka huina o ia hoemi ana i manaoia e kekahi kauoha mai ka Aha Hookolokolo Kiekie mai, a mai kekahi o na Lunakanawai paha o ia Aha. Ina e loaa mai ia hoapono ana me ka olelo hooholo kuikawa, ua hiki no ke hoemi ia ke kumupaa ina no ua pau i ka ukuia mai, a ua pau ole paha.

Pauku 12. Na ke Kuhina Kalaiaina e nana i ke kulana o ka Hui i kukuluia malalo o keia Kanawai, a e hoomaopopo hoi i ka huina o ke dala i ukuia mai no ke kumu waiwai, ka inoa a me kahi noho o kela a me keia lunahooponopono, a me ka huina o ke kumu waiwai i ona ponoia e kela a me keia lunahooponopono, a ina ua hooko pono ua Hui la e like me na hoakaka ana o keia Kanawai, i loaa ai ia lakou ka mana kupono e komo ai ma ka Oihana Banako, a ina ua maopopo pono i ua Kuhina Kalaiaina la i oleloia ua loaa pono i ua Hui la ka mana e hoomaka ai ka Oihana Banako, e haawi aku oia i ua Hui la he palapala hoike e hoakaka ana ua hooko pono ua Hui la me na hoakaka ana i makemakeia e hooko mamua ae o ka hoomakaia ana o ka Oihana Banako, a ua haawiia ka mana i ua Hui la e hoomaka i ka Oihana; a e hoolaha ia ua palapala hoike la maloko o kekahi nupepa i paiia ma ke kulanakauhale o Honolulu nei no na la aole emi mai i ke kanaono mahope iho o kona hoopukaia ana a e lilo ia hoolaha ana i hoike maopopo no ko ka Hui hooko pono ana i na kauoha o keia Kanawai a hiki i ka la i hoopuka ia ai ka palapala hoike.

Pauku 13. E ili no maluna o kela me keia mea iaia ke-

kahi mau mahele iloko o kekahi Hui i kukuluia maloko o keia Kanawai na aie o ia Hui, e like me ka nui o na mahele i hilo iaia, ke hoohalikeia me ka huina o na mahele i kakau inoa ia, a no ke kumupaa paha o ka Hui, a no ka hapa e like me ia no na koi a ka poe o ka Hui i aie aku ai. A ina ua hoopukaia kekahi olelo hooholo e kue ana i ka Hui, a ua lawa ole na waiwai o ka Hui e hookaa ai ia mea i hooholoia, ua hiki i ka Aha kahi i loaa mai ai ia olelo hooholo, a o kekahi Lunakanawai oia Aha paha e kauoha e hoopukaia na palapala ohi i kela a me keia mea mahele waiwai pakahi no na mahele dala e ukuia e lakou pakahi, a i ole ia, e hiki no i kekahi mea i aie ia e ka Hui e lawe i mau hoopii hui a hoopii kaawale paha i kekahi o ka poe e paa ana i na mahele waiwai iloko o ia Hui no ka hapa o kana koi e ukuia e lakou pakahi, a ma na hihia oia ano, e hoomaopopo ka Aha i ka nui o ka aie e ukuia e kela a me keia mea i hoopiiia, a e kakauia ka olelo hooholo pakahi no lakou e like me ka mea i hoomaopopoia e uku ai lakou pakahi. Ina e hookaa kekahi mea iaia i kekahi mau mahele waiwai o ka Hui i ka hapa o ka aie o ka Hui i hoomaopopoia nana e uku, alaila, he mea ia e hookuu ai iaia mai ia aie, a ina e hoopiiia oia no ia aie, e hoopau wale ia ua hoopii la ma kahi e pili ana iaia. E hoomaopopoia ka nui o ka mahele aie o kela a me keia mea iaia kekahi mau mahele waiwai iloko o ka Hui, ma ka nui o na mahele waiwai i paa ia e ia i ka manawa i hoomakaia ai ka aie, a aole i hookuuia ua aie la mamuli o ka hoolilo ana aku o ua mau mahele waiwai la mahope iho. E pili ka huaolelo "mea mahele waiwai" ma keia Pauku i ka poe i ikeia ko lakou mau inoa maloko o na buke o ka Hui, he poe na lakou na mahele waiwai, a me ka poe no lakou na mahele waiwai ma ke ano kaulike, ina no ua paa maloko o ka buke ma ka inoa o kekahi mea e aku. O na mahele waiwai i paa ia e kekahi mea ma ke ano he mea hoopaa, a e kekahi mea malama waiwai, ma kekahi ano e ae paha, ma ke ano malama

wale no, aole ia he mea e lilo ai ua mea la nana i paa i mea nona na mahele waiwai o ka Hui, ma ka manao o keia Pauku e hiki ai ke koi ia aku oia no kekahi hapa o na aie o ka Hui, aka, o ka mea nana i waiho aku e hoopaaia, a o ka mea waiwai paha nona ia mau mahele ka mea i manaoia he mea e paa ana he mau mahele waiwai iloko o ia Hui, a oia ke hoopaaia no na aie.

PAUKU 14. E hoike aku kela a me keia Hui i ae ia e lawelawe i ka hana Banako malalo o keia Kanawai, mamua ae o kona hoomaka ana e lawelawe i ka hana, a ma ka Poakahi hope iloko o Ianuari a me Iulai ma kela a me keia makahiki i hoike ma ke ano i like me ka papa i hui ia me keia Kanawai a i ole ia i ano like me ka mea i hiki ke hana ia. A oia hoike e hociaio ia ma ka hoohiki ana o ka Peresidena, Kakauolelo a Puuku paha, a o kela a me keia mea e hoohiki ana i ua hoike la me ka ike no he oiaio ole ia a o kekahi hapa paha e pili iaia ka hewa hoohiki wahahee ma ka degere elua a e pili iaia ina e hoahewa ia na hoopai a pau i hoakaka ia ma ke Kanawai no ia hewa.

E kau ia ke kope o ia hoike ma kahi e ike akaka ia ai maloko o ke keena oihana nui a maloko o kela a me keia lala a wahi e ae kahi e lawelawela ai na hana o ka Hui. A na na lunahooponopono e kauoha e hoolaha ia ua hoike la ma ka olelo Beritania a me Hawaii, maloko o hookahi nupepa puka pule no na pule ekolu, a me hookahi nupepa puka la i paiia ma Honolulu no hookahi pule.

Ina e hooko ole ka Hui i kekahi o na mea i kauoha ia ma keia Pauku e kau no maluna o ia Hui ka hoopai aole e emi malalo o kanalima dala no kela a me keia la e hooko ole ia ai, a o kela a me keia Lunahooponopono a luna nui e ae e ae ana e hooko ole ia e kau ia no maluna ona i na hoopai e like me ka mea i hoike ia ae la. Ua hiki no ke hoopii ia keia mau hewa a pau imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu.

PAUKU 15. Na ka Peresidena a me ka mea malama dala

o kela a me keia Hui i hoala ia malalo o keia Kanawai e malama i na manawa a pau i papa inoa piha a pololei o na inoa a me na wahi noho o ka poe a pau no lakou kekahi mau mahele waiwai iloko oia Hui a me ka nui o na mahele waiwai i paa ia e lakou pakahi ma ke keena kahi e hana ia ai na hana o ka Hui. E hiki no e nana ia ua palapala la e ka poe mea mahele waiwai a pau a me ka poe a ka Hui i aie aku ai iloko o na hora hana mau o ka Hui.

E waihoia aku ke kope o ia papa inoa i hooiaio ia ma ka hoohiki ana o ka Peresidena a mea malama dala paha ma ka Poakahi mua o Sepatemaba o kela a me keia makahiki ma ke Keena o ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 16. Na ke Kuhina Kalaiaina a me ka Luna Buke Helu o ke Aupuni e nana no na manawa aole emi malalo o elua aole hoi i oi i ka eha i ka makahiki i na mea a pau e pili ana i kekahi Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai, a no ia mea e ninau i na luna a agena o ka Hui malalo o ka hoohiki, a e hoike piha aku no na mea e pili ana i ka Hui i ka Moi iloko o ka Aha Kuhina aole hoi e kau ia kekahi mana e nana ia ua Ahahui nei, koe wale no na mana i haawiia i na Aha Hookolokolo.

PAUKU 17. Aole no e ae ia ka poe na lakou na mahele waiwai iloko o kekahi Hui i hoala ia malalo o keia Kanawai e aie i ka Hui ma ke ano o lakou a pau ma ke ano aie ponoi a me ke ano hope paha no kekahi mea e ae, a laua a elua paha no kekahi puu dala i oi ae mamua o ekolu hapalima o ke kumupaa i hookaa maoliia a e koe ana me ka hoemi ole ia mamuli o na poho a ano e ae paha; aole no hoi e aie na Lunahooponopono o ka Hui pela koe wale no ka huina i oleloia a me ke ano i hoakakaia e na Kanawai o ia Hui.

PAUKU 18. E maheleia ke kumupaa o kela a me keia Hui i hoala ia malalo o keia Kanawai iloko o na mahele i like ka waiwai a no ka huina dala e like me ka mea i hoakakaia maloko o ka Palapala Hoohui, a e hiki no e hoolilo ia ua mau

mahele nei maloko o na buke o ka Hui, e like me na Kanawai o ka Hui; aka, aole e loaa i kekahi mea iaia kekahi mau mahele waiwai iloko o ka Hui e paa ia ana ma kona kuleana iho ina he aie kona i ka Hui a me ke ano aie ponoi a ma ke ano hope paha no kekahi mea e ae a ma kekahi ano e ae paha, i hiki mai ka manawa hookaa aole nae i hookaa ia, aole no hoi e loaa i ua mea la nona na mahele waiwai kekahi dala puka ukupanee a loaa paha no ia mau mahele waiwai e like me ka loihi o ka manawa o ia noho aie ana, aka, e malama ia na dala puka a pau, ukupanee a loaa paha e ka Hui, a e hoolilo ia no ka hookaa ana i ua aie nei.

Pauku 19. Aole no e lawe kekahi Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai i mea e hoopaa ai i kekahi aie i hoaie ia aku a hookaa mua i kekahi hoopaa ana i kekahi hapa o kona kumupaa ponoi, aole no hoi e hilo kekahi Hui o ia ano i mea kuai i kekahi hapa o kona kumupaa ponoi, aole hoi he kumupaa o kekahi Hui e ae i hoalaia malalo o keia Kanawai, a o kekahi Hui i hoohuiia a Hui e ae paha, ke ole ia he mea pono loa e hana ia i mea e pale aku ai i ke poho ma kekahi aie i aie mua ia me ka manao maikai, a i ole ia, ua haalele wale ia kekahi mau mahele waiwai no ke kaa ole o ka aie no ia mea i hiki mai ka manawa hookaa; a o na mahele waiwai i kuai ia pela, e hoolilo hou ia aku no ia iloko o eono mahina mahope iho o ke kuai ia ana.

Pauku 20. E hooponoponoia na hana o na Hui a pau i hoalaia malalo o keia Kanawai e kekahi poe Lunahooponopono, aole e emi ko lakou nui malalo o elima, aole hoi e oi aku mamua o umikumamakahi; malalo o na mea i hoakakaia maloko o keia Kanawai, e ku no i ke Kanawai i ka Hui e hoakaka ma kona mau Kanawai iho i na mea e pili ana i kona mau Lunahooponopono, ka manawa a me ke ano o ke koho ana ia lakou, ka loihi o ka manawa e noho ai lakou ma ka Oihana, a e hoakaka i ko lakou mau mana, e hoakaka no ka hookaawale ana ae ia lakou mai ka Oihana ae, ka hoopiha

hou ana i na wahi hakahaka, a me na mea e ae a pau e pili ana i ko lakou oihana a me ka hooponopono ana i ka hana o ka Hui, eia nae, o na Lunahooponopono i kohoia a i hoonoho ia paha, i poe noho ma Hawaii nei.

PAUKU 21. Aole no e noho kekahi mea i Lunahooponopono i loaa ole iaia ma kona kuleana ponoi aole e emi malalo o umi mau mahele waiwai iloko o ke kumupaa o ka Hui i oleloia, a ma aole oia i kona manawa e kohoia ai a e hoonoho ia ai paha e hoohiki elike me ka pili o ia hana maluna ona e hana me ka makaala a me ka pololei i na hana o ua Hui nei, a aole oia e hana, me ka ike no, ma ke ano kue, a ae aku paha i kekahi poe e ae e kue i na olelo o keia Kanawai, a oia no ka ona ma ke ano maikai o na mahele waiwai i kauohaia ma keia Kanawai ma kona inoa iloko o na buke o ka Hui a i kakau inoa ia e ia nana e lawe, a aole i hoopaa ia ua mau mahele waiwai nei no kekahi aie. Oia hoohiki i kakau inoa ia e ka mea i hoohiki ia a i hooiaio ia e ka luna nana i hoohiki, e hoouna ia aku i ke Keena o ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 22. Aole no e aie kekahi Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai i kekahi manawa, a e hoopaa ia paha no kekahi puu dala i oi ka nui mamua o kona kumupaa ma ia manawa i hookaa ia mai a e waiho ana me ka hoemi ole ia e ka poho a mea e ae paha, koe wale no keia mau kumu mahope iho nei, oia hoi :

Akahi. No na dala i waihoia mai a i ohi ia mai paha e ia Hui.

Elua. No na Bila Kikoo Dala a kikoo no na dala e waiho ana ma ka inoa o ia Hui, a ua aie ia paha i ka Hui.

Ekolu. No na aie i ka poe ia lakou na mahele waiwai no na dala i ukuia mai no ke kumupaa, a no na dala puka paha.

PAUKU 23. Aole no e hoolilo ia kekahi hapa o ka waiwai kumupaa o kekahi Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai ma

ke ano he puka a ma kekahi ano e ae paha oiai e mau ana ka noho Hui ana.

PAUKU 24. Aole e emi malalo o elua manawa i kela a ma keia makahiki e nana ia na buke o kela a me keia Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai e kekahi luna a mau luna hooia paha i kohoia i kela a me keia makahiki e ka Hui iloko o kekahi halawai nui.

Aole no e kohoia kekahi mea i loaa iaia kekahi mau mahele waiwai iloko o ka Hui, a luna paha o ka Hui i luna hooia no ia Hui.

Ina e pau ka manawa o kekahi luna hooia, ua hiki no ke koho hou ia oia.

Ina e hakahaka no ka manawa ka oihana o kekahi luna hooia, ua hiki i ka luna hooia a mau luna hooia paha (ina he luna o ia ano) e lawelawe i na hana, aka, ina aole luna hooia i koe e ola ana, alaila, e kahea koke na lunahooponopono i halawai nui kuikawa o ka poe mahele waiwai no ka hoopiha hou ana i ka hakahaka a mau hakahaka e pili ana i ka luna hooia. E haawiia i kela a me keia luna hooia i papa helu o na buke a pau o ka Hui, a i na manawa kupono a pau e hiki no iaia e nana i na buke o ka Hui, a ua hiki no i kela a me keia luna hooia ma na mea e pili ana i na buke e ninau i na lunahooponopono a mau luna e ae o ka Hui.

Na ka luna hooia a mau luna hooia paha e hana i hoike imua o na mea mahele waiwai o ka Hui e pili ana i na mea i nana ia e ia a e lakou paha, a ma kela a me keia hoike e waihoia ana imua o ka Hui ma ka halawai nui oiai kona a o ko lakou noho ana ma ia oihana, a maloko o kela a me keia hoike e hoakakaia ina ma kona manao ua pololei na hoike, a i hanaia me ka pololei i ikeia ai ke kuleana oiaio o na hana o ka Hui e like me ia i ikeia ma na buke o ka Hui, a e heluheluia ua hoike la imua o ka Hui ma ka halawai nui.

E hoakakaia ka uku o ka luna a mau luna hooia paha ma ka halawai nui ana i kohoia ai i luna a mau luna hooia paha.

PAUKU 25. E kakau inoa ia na hoike a pau i waihoia aku imua o ka halawai makahiki a halawai e ae o na lala o ka Hui e ka luna hooia, a i ole ia, na luna hooia a me ka Peresidena, Kakauolelo, Luna Nui (ina he luna nui) a me na lunahooponopono o ka Hui, a i ole ia, aole e emi malalo o ekolu o ia mau lunahooponopono.

PAUKU 26. E loaa no i na Hui i hoala ia malalo o keia Kanawai mawaho ae o na mana i haawi ia i na Hui i hoohui ia maloko o ka Mokuna XXXI o ke Kanawai Kivila, ka mana hou e like me ka hoakaka ana o keia Kanawai no ka lawelawe ana i ka Oihana Banako ma keia Aupuni ma ka hoemi ana a hooponopono ana i na Palapala Hoaie Dala, a e hana i na Nota, Bila, Bila Kikoo a me na palapala e ae o ia ano. A e ku no i ke Kanawai i ka Hui e lawelawe i na hana e pili ana i na dala maoli, auka a metala waiwai e ae a me na Bila kukai me na aina e, a ma na Nota, Bila Kikoo a me na ano hoopaa e ae no ke dala, a e hana a lawelawe i na hana a pau i maa a e maa ana paha ma keia mua aku ma ke Kanawai e kekahi Hui Banako ma kona mau ano a lala a pau, koe wale no ma ke ano Banako hoopuka dala. A e lawe i na hoopaa ana ma ka hoopaa ana i na Bila ukana no ka hookaa ana i na Bila Kikoo no kekahi hooili ia ana mai o kekahi waiwai, dala, no na waiwai i hooili ia aku i kekahi aina e a mai na aina e mai paha i kekahi awa o keia Aupuni, a mai kekahi awa a i kekahi awa iloko o keia Aupuni. A e hoaie aku i na dala i na mea nona kekahi wiliko a mahiko a laiki paha no ka haawiia mai ma ke ano hookaa a hoopaa paha na oo ko a mea kanu e ae paha a ia mea. A e lawe i na waiwai paa i Moraki ia mai me ka manao maikai ma ke ano hoopaa, me na aina i hoolilo ia mai i ka Hui no ka hookaa ana i na aie i aie mua ia, me na aina i kuaiia mamuli o na olelo hooholo e pili ana i na Moraki i paa ia e ka Hui, a i kuaiia paha i mea e loaa ai na aie i aie ia i ka Hui. Aole nae e paa ia Hui i kekahi waiwai paa malalo o ka Moraki a i

ole i ke kuleana i kekahi waiwai paa i kuaiia i mea e paa ai kekahi aie no ka manawa i oi aku mamua o ka manawa o elima makahiki. E paa no ka Hui a hoolilo aku paha i kela a me keia ano o na waiwai lewa, pono Hui, waiwai kalepa i lawe ia e ka Hui me ka manao maikai ma ke ano hoopaa ma na hana mau o ka Hui e like me ka mea i ikeia he pono. Aole he hiki i kekahi Hui e lawelawe i kekahi o keia mau Oihana hana, kalepa waiwai, mahiai, hana lima a halihali ukana paha no ka lehulehu.

A o kona pono i ae ia e paa a e hoolilo aku paha i ka waiwai i loaa iaia, mamuli o na moraki a aie e ae paha, aole i manao ia e ae ana iaia e lawelawe i na Oihana i oleloia maluna.

Pauku 27. Ina no kekahi kumu, ua makemake kekahi Hui i hoalaia malalo o keia Kanawai e hoopau i ka noho Hui ana, a e hoopau i na hana o ka Hui, e waiho aku ka Hui i palapala noi i ke Kuhina Kalaiaina me ka palapala hoike e hoakaka ana ma kekahi halawai o ka poe no lakou na mahele waiwai i kahea ia no ia hana, ua hooholo ia ma ke koho ana o ekolu hapaha a oi ae paha o ka poe mea mahele waiwai iloko o ia Hui e hoopau i ka hui ana, a e kakau inoa ia ua palapala hoike la e ka Lunahoomalu a me ke Kakauolelo o ia halawai. E kakau ke Kuhina i ua palapala noi la me ka palapala hoike ma kona Keena, a hala na la he kanakolu ma ka hoolaha ana ma ka olelo Hawaii me Beritania, ma kekahi mau nupepa elua i paiia ma Honolulu, alaila, e nana oia no ua noi nei, a ina ua maopopo iaia ua koho io ia no elike me ka mea i hoikeia mai iaia, a ua pau na aie a pau o ua Hui nei i ka hookaaia, alaila, e hooholo oia ua pau ua Hui nei.

Pauku 28. Ina aole e hoonohoia he poe e ae e kekahi Aha Hookolokolo nona ka mana kupono elike me ke Kanawai, alaila, o na Lunahooponopono o ka Hui i ka manawa i hoopauia ai ka Hui, ke noho a lawelawe ma ke ano he mau

kahu waiwai no ka poe na lakou ka mana hooponopono a hoopau pono i na hana o ka Hui, a e mahele i na mea e loaa mai ana mawaena o ka poe nona na mahele waiwai.

PAUKU 29. O kahi o ka Mokuna XXXI o ke Kanawai Kivila, e pili ana i na Hui Banako, a me na Kanawai a me na hapa Kanawai o ka Ahaolelo, elike me ko lakou kue i keia Kanawai, ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 30. Ua hiki ke oleloia keia Kanawai ma na hana a pau a me na mea e ae ma ka inoa o ke "Kanawai Banako o 1884."

Ka Papa i olelo mua ia.
Kanawai Banako o 1884.
Hoike i kulike me ka Pauku 14 o ke Kanawai i oleloia.
O ke kumupaa o ka Hui he.....i mahelehele ia i..... mahele no.....pakahi.
O ka nui o na mahele waiwai i hoopuka ia he.....
Ua ohi ia mai he..... .....no ka mahele hookahi, a ua loaa mai he.....no ia mea.
O na aie o ka Hui ma ka la mua o Ianuari (a i ole ia o Iulai) he.....
O na aie o ka Hui i kekahi poe:
Ma na olelo hooholo.....
Ma ke ano kuikawa.....
Ma na Nota me na Bila.....
Ma na Aelike.....
Ma na dala waiho ia mai.....
Ma na aie i manaoia .....
O na loaa o ka Hui ma ia la he.....
Na hoopaa Aupuni (e hoakaka i ke ano).....
Bila Kikoo me na Nota aie.
Dala maoli e waiho ana.
Na hoopaa e ae.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXIV.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 4 O KA MOKUNA 62 O KE KANAWAI KARAIMA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hooloiiia, a ma keia ke hooloiiia nei ka Pauku 4 o ka Mokuna 62 o ke Kanawai Karaima, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 4. Ua kauohaia ka Papa Ola e hoomaopopo no ke kukulu ana i mau Halemai ma kela mokupuni keia mokupuni, kahi e lapaau ia ai a e hoola i na mai lepera akahi a loaa i ka mai; a he mana no ka Papa Ola a o kona poe luna paha e hookuu aku i na mai ua manao ia ua ola loa a e hoouna aku hoi ma kahi kaawale loa i hoakaka ia ma na Pauku 1 a me 2 o keia Kanawai, i na lepera a pau i manaoia he mai aai kona, aole no e ola ana a me na mai lepera a pau i manaoia, ua hiki ia lakou ke hoolaha aku ia mai."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e hoo holoia ai o na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia ua hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXV.

HE KANAWAI

E HOOAKEA AI I KA MANA HOOKOLOKOLO O NA AHA HOOMALU MA KEKAHI HIHIA HOEHA I NA LUNA AUPUNI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ua like ka mana Hookolokolo o na Aha Hoomalu o keia Aupuni me ko ka Aha Kiekie a me ko na Aha Kaapuni ma na hihia hoeha a pau, a hakaka me ka pepehi aku paha i kekahi Luna Aupuni, he Lunakanawai a he Luna e ae paha o ke Aupuni, me ka manao e keakea iaia i kana hana ana i kana oihana ma kona ano Luna Aupuni, koe nae e like me ka mea i hooakaka ia malalo iho.

PAUKU 2. Ina aole he ano kaumaha loa o ka ofeni i hana ia, alaila, e hiki no i ua mau Aha Hookolokolo Hoomalu la i oleloia ke hoopai i ka mea nana i hana ka hewa ma ka uku hoopai aole e oi aku mamua o elua haneri dala, a i ole, ma ka hoopaahaoia ma ka hana oolea aole e oi aku mamua o elua makahiki, a i ole ma ka uku hoopai a me ka hoopaahao pu elike me ka mana o ka Aha; aka, ina e manaoia ua lawa ole ua hoopii ana la e hoomaluia ka mea hana hewa no ka hookolokolo ana elike me na hoakaka ana o na Kanawai e ku nei i keia wa.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKUA, REX.

MOKUNA XXVI.

HE KANAWAI

E Hoololi ai i na Pauku 1006 a me 1007 o ke Kanawai Kivila i hoololiia e na Kanawai o 1872 Mokuna III.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. E hoololiia a ma keia ua hoololiia ka Pauku 1006 o ke Kanawai Kivila, i hoololiia e na Kanawai o 1872, Mokuna III, a penei e heluheluia ai:

"Pauku 1006. E hiki no i ka mea hoohalahala no ka olelo hooholo a kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha, ma ka hihia kivila a karaima paha, ke hoopii hou ae imua o ka Aha Kaapuni oia Apana Hookolokolo no, a ina ma ka Mokupuni o Oahu, i ka Aha Kiekie paha ma ka hoakaka ana i kona manao pela iloko o na la elima mahope iho oia hookolokolo ana, a iloko o na la he umi mahope iho o ka hookolokolo ana e uku no i na koina, a ina he hihia kivila ma ka waiho ana i Palapala Hoopaa kupono no na dala hookahi haneri, i mea e ukuia ai na koina mahope, ke ko ole kona hoopii ana imua o ka Aha maluna. Aka hoi, ina no ka hoohalahala ma ka olelo hooholo a ka Lunakanawai ma ke ano o ke Kanawai ka hoopii hou ana, alaila, e hooloheia a hooholoia e ka Aha i hoopii hou ia aku ai ma ka Baneko; aka nae hoi, ina ma keia hope aku e kukuluia i Aha Kaapuni ma ka Mokupuni o Oahu, alaila, e waihoia aku no na hoopii hoohalahala a pau loa i hoakakaia ma keia Mokuna imua o ua Aha Kaapuni la."

Pauku 2. E hoololiia a ma keia ua hoololiia ka Pauku 1007 o ke Kanawai Kivila i hoololiia e na Kanawai o 1872, Mokuna III, a penei e heluheluia ai:

"Pauku 1007. E hiki no i ka mea hoohalahala, no ka olelo hooholo a ka Lunakanawai Kaapuni ma ke keena, ma

ka hihia kivila a karaima paha ke hoopii hou ae i ka Aha Kaapuni oia Apana Hookolokolo no, a ina ma ka Mokupuni o Oahu i ka Aha Kiekie paha, ma ka hoakaka ana i kona manao pela iloko o na la elima mahope iho oia hooholo ana, a iloko o na la he umi mahope oia hooholo ana, e uku no i na koina i loaa imua o ua Lunakanawai Kaapuni nei; a ina hoi he hihia kivila, e haawi i Palapala Hoopaa kupono no na dala he hookahi haneri i mea e uku aku ai i na koina mahope ke ko ole kona hoopii ma ka Aha maluna. Aka hoi, ina no ka hoohalahala ana ma ka olelo hooholo a ua Lunakanawai Kaapuni nei no ke ano o ke Kanawai, ka hoopii hou ana, alaila, e hooloheia a e hooholoia e ka Aha i hoopii hou ia aku ai ma ka Banako."

PAUKU 3. O na Kanawai a me na hapa Kanawai a pau i kue i na olelo o keia Kanawai ua hoopau loa ia.

PAUKU 4. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXVII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA MOKUNA 32 O NA KANAWAI O 1882, OIA KE KANAWAI I KAPAIA HE KANAWAI E HOOLOLI ANA I KE KANAWAI I KAPAIA HE KANAWAI NO KA HOOPONOPONO ANA I KA LAWE ANA I NA OHUA A ME NA UKANA A ME KA HOOLIMALIMA ANA I NA KAA O NA ANO A PAU MA KA APANA O HONOLULU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hooloiia ke Kanawai i oleloia, ma ka hookui ana aku i ka Pauku malalo iho a e kapaia ka Pauku 13 A.

"Pauku 13 A. O ka mea a hui paha nona na kaa hoolimalima he hookahi a oi aku paha, e noi aku i ka Ilamuku a i ole ia i kona hope paha i palapala e hiki ai i kekahi mea ke kii i laikini no ka hookele ana; a i na e maopopo i ka Ilamuku i ole ia i kona hope paha ua kupono ka mea i waiho ia mai ai e ka mea noi no ka hookele ana, e haawiia no iaia he palapala e olelo ana ua kupono oia; a ina e waiho ia aku ia palapala imua o ke Kuhina Kalaiaina e loaa no i ka mea nona ia palapala ka laikini a oia laikini i hoohana ia a e mana hoi ka mea nona ia laikini e hana a hookele no ka mea nana i noi ia laikini. O ka uku no ia he hookahi dala a e mau ia laikini no hookahi makahiki."

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXVIII.

HE KANAWAI

E Hoolako no ka Hookohu ana i mau Luna Alanui Nui no ka Mokupuni o Hawaii, no ka Mokupuni o Maui i Huiia me na Mokupuni o Molokai a me Lanai, no ka Mokupuni o Oahu a me ka Mokupuni o Kauai.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. Na ke Kuhina Kalaiaina e hookohu i Luna Alanui no ka Mokupuni o Hawaii, i Luna Alanui no ka Mokupuni o Maui, o ka Luna Alanui o Maui e lilo no ia, malalo o ka mana o kana Oihana, i Luna Alanui no na Mokupuni o Molokai a me Lanai, i Luna Alanui no ka Mokupuni o Oahu, o ka Luna Alanui no ka Mokupuni o Oahu aole e loaa ka mana iaia maluna o ka Apana o Kona maloko

oia Mokupuni, a i Luna Alanui no hoi no ka Mokupuni o Kauai, a o na poe a pau i kohoia e like me ia, e lilo lakou i mau Luna Alanui Nui no na Mokupuni pakahi o lakou i koho ia ai.

PAUKU 2. Na na Luna Alanui Nui e koho malalo o ko lakou mana pakahi, a me ka aponoia e ke Kuhina Kalaiaina, i Hope Luna Alanui no kela a me keia Apana Auhau, mailoko ae o na kanaka noho paa ma ka Apana kahi ona i hoonoho ia aku ai.

PAUKU 3. Na na Luna Alanui Nui e like me ka mana pakahi i loaa ia lakou, e hooponopono i ka hana ana o na Alanui, Uwapo a me na Alanui akea a pau, a hoolilo hoi i na Auhau Alanui a me na dala i hookaawaleia e ka Ahaolelo no na Alanui a me na Uwapo malalo o na kuhikuhi ana a ke Kuhina Kalaiaina, a iaia hoi lakou e waiho pakahi aku ai i ka lakou mau hoike no na dala i hooliloia me ka waiho pu aku i ka lakou mau pepa hoike no ia hoolilo ana.

PAUKU 4. O na Luna Alanui Nui e noho lakou ma ka Oihana no ka manawa he elua makahiki a e hoopauia no hoi ke loaa ke kumu kupono a e loaa ia lakou ka uku no ia Oihana e like me ka ka Ahaolelo e hookaawale ai no ia kumu.

PAUKU 5. O na Hope Luna Alanui i hoolakoia ko lakou hookohuia ana e ka Pauku 2 o keia Kanawai e noho lakou ma ka Oihana e like me ka makemake o na Luna Alanui Nui, ka mea nana lakou i koho, a e uku ia lakou e like me ka mea a na Luna Alanui Nui i manao ai he pono me ka hoapono ana a ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 6. Na ia Luna Alanui Nui e waiho aku i kona Hope ma ka Oihana, i na hoike a me na palapala a pau e pili ana ia Oihana, a me na dala a pau e waiho ana ma kona lima, a me na mea hana a pau a ke Aupuni nana i malama a malalo paha o kana hoohana ana.

PAUKU 7. E kaapuni na Luna Alanui Nui i na Apana malalo o ko lakou mana pakahi i ekolu manawa a oi aku paha iloko o kela a me keia makahiki; a e nana hoi ina ua malama na Hope Luna Alanui o kela a me keia Apana Auhau i na Alanui o ko lakou mau Apana pakahi me ka maikai a waele hoi i na nahelehele ino a pau.

PAUKU 8. O na Luna Alanui Nui a pau mamua o ko lakou komo ana i ka Oihana e hana a haawi i bona no na dala e like me ka ke Kuhina i manao ai he pono me hookahi a oi aku paha hope, a o na kumu o ia bona e malama a hana pono ia mau Luna Alanui i na hana a pau o ka lakou Oihana, a hoolilo hoi i na dala o ke Aupuni no na kumu oia dala i waiho ia aku ai malalo o kona malama ana.

PAUKU 9. Na ke Kuhina Kalaiaina e hookohu i Luna Alanui no ka Apana o Kona Mokupuni o Oahu, a na ia Luna Alanui o ka Apana o Kona e nana i na hana a pau ma na Alanui, Uwapo a me na Alanui akea a pau maloko o ia Apana, a e ukuia no oia no kona hana ana i kekahi mau dala e hookaawaleia ai e ka Ahaolelo no ia hana.

PAUKU 10. O na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia, ma keia ua hoopau loa ia.

PAUKU 11. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXIX.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA MOKUNA XXXIV O NA KANAWAI O 1882 E PILI ANA I KE KAOHI ANA I NA MAI MAWAENA O NA HOLOHOLONA O KEIA AUPUNI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hoololiia a ma keia ke hoololiia nei na Pauku 1, 2, 3 me 4 o ke Kanawai i oleloia, a penei e heluhelu ia ai:

"Pauku 1. Ma keia ua hoomana ia a ua kauohaia ke Kuhina Kalaiaina e hookaawale ma kela a me keia Mokupuni o keia Aupuni i loaa he mau awa kumoku mai na aina e mai i wahi a mau wahi paha e hoomalu ia ai na holoholona.

"Pauku 2. Ma keia ua hoomana ia a ua kauoha ia ke Kuhina Kalaiaina e hookohu aku i ekolu mau kanaka makaukau no kela a me keia Mokupuni o keia Aupuni i loaa he mau awa kumoku mai na aina e mai, a e kapa ia ia poe o 'Na papa luna nana holoholona,' a i kela a me keia manawa e hakahaka ai ia oihana no kekahi kumu e hoopiha iho ma ka hookohu ana aku i kekahi kanaka makaukau ma ia wahi. Hookahi oia poe ekolu i hookohu ia ma kela a me keia papa e kapa ia oia ka Luna Hooko. I keia poe Luna, no na hana o keia Kanawai, na mana, a me na pono i loaa i na Luna Oihana Dute a o na Luna paha malalo o ka Papa Ola, a na lakou no e malama na wahi e hoomalu ai, i maemae a makaukau no ka hana.

"Pauku 3. Na ke kapena o kela a me keia moku i hooili ia mai ai kekahi mau holoholona ola no kekahi awa ma keia Aupuni e hoike koke aku no ia mea imua o ka Luna Oihana Dute mahope koke iho o kona ku ana mai a na ia Luna e hai koke aku i na Luna Nana Holoholona, aole no hoi e aee

lawe ia na holoholona mai ka uapo aku, a awa pae aku paha, aole hoi kekahi wahi ai a wai a mea e ae e pili ana, a i hoomakaukau ia na ia mau holoholona maluna o ka moku mai ka uapo a awa pae aku, a hiki i ka manawa e nana ia ai e ka Luna Nana a hookuu ia.

"Pauku 4. Ua hiki no e hoomalu ia na holoholona ola a pau, koe na manu a me na holoholona liilii i hookuu ia e ka Luna Nana Holoholona, i hiki mai ma keia Aupuni mai kekahi awa kumoku ma kekahi aina e, a o na lilo oia hoomalu ana maluna no ia o ka ona oia mau holoholona, a mea paha i hooili ia mai ai ua mau holoholona la, ma na wahi a ke Kuhina Kalaiaina e kauoha ai no ka manawa aole e emi malalo o na la he kanakolu a oi aku paha e like me ka mea i manao ai he pono e ka papa luna nana holoholona no ka ike ia he mai lele, a no ka mea ua hookaulana ia mai ke awa a aina paha i lawe ia mai ai ua mau holoholona nei no ka mai lele, a no kekahi kumu kupono e ae paha e pili ana i ka pono o ka lehulehu. Ina ua maopopo i ka Luna Nana Holoholona mahope o ka nana akahele ana ua loohia ua mau holoholona nei i kekahi mai lele e pilikia ai na holoholona ma keia Aupuni, alaila e hoike aku oia ia mea i ka Papa Nana Holoholona, a ina e manao ka hapa nui o ka Papa Nana Holoholona, he mea ia e pono ai ka lehulehu, e hoomake ia ua mau holoholona nei; a ua hiki no hoi i ua Papa Nana Holoholona nei e hoopau a hoonalo loa ia ka ai a mea e ae e pili ana i ua mau holoholona la."

Pauku 2. E hooloh hou ia ua Kanawai nei i olelo ia ma ka pakui ana mai i na pauku mahope iho nei, e kapaia Pauku 7 A. a me Pauku 7 B.

"Pauku 7 A. Na kela a me keia mea e hoike koke aku i ka luna hooko e noho kokoke mai ana a luna nana paha i kekahi holoholona ma kona wahi a e kokoke ana paha malaila a ma kahi paha o kekahi mea e aku ana i loaa ai ka manao ua loohia i kekahi mai lele, malalo o ka hoopai aole e

emi malalo o elima aole hoi e oi aku mamua o hookahi haneri dala no kela a me keia hewa.

"Pauku 7 B. E loaa no i na luna nana i oleloia ka mana e komo aku ma na wahi ana i manao ai aia malaila kekahi holoholona i loohia i ka mai lele o ke ano e pilikia a poino ai na holoholona o keia Aupuni, a e kauoha e hoomalu ia ua mau holoholona la no ka manawa a ua luna la e manao ai he kupono. A e loaa no iaia ka mana me ka apono ana mai o ka hapa nui o ka Papa i olelo ia e hoomake aku i ua mau holoholona la i olelo ia."

PAUKU 3. E hoololi ia ka Pauku 9 o ua Mokuna nei i oleloia a penei e heluheluia ai.

"Pauku 9. E ohi ia mai ka mea nana ka holoholona, a mea paha i hooili ia mai ai na holoholona i nana ia malalo o keia Kanawai, he hookahi dala no ke poo o na lio, hoki, a pipi a pau, i kanalima keneta no ke poo no na hipa a me na kao a pau ; i umi keneta pakahi no na ano holoholona e ae a manu paha, a ina mamuli o ke ano o ka hana ua nui ka hana ma ka nana ana e uku hou ia i ka luna nana he iwakaluakumamalima pa keneta hou iho. E lilo no na uku hoopai a pau i ohi ia e ka luna nana i nana ia oia no ka uku piha no kona luhi o ka nana ana."

PAUKU 4. E hoololi hou ia ua Kanawai nei i olelo ia ma ka pakui hou ana mai i na pauku mahope iho nei e kapaia Pauku 9 A, a me Pauku 9 B.

"Pauku 9 A. E malama na luna hooko o keia Aupuni i mau buke moolelo o na hana o ka lakou mau Papa, a i kela a me keia hapalua makahiki e hoike aku i hoike piha o ka lakou mau hana a me ka hoike o na loaa a me na lilo, i ke Kuhina Kalaiaina a nana no e waiho aku imua o ka Ahaolelo.

"Pauku 9B. E uku ia na lilo kupono a pau no ka hoomalu ana i kekahi mau holoholona mai a me ka hanai ana, a me ka malama ana, a me ka lapaau ana e ka mea nona ia holoholona, a e ka mea paha i hooili ia mai ai ia holoholona.

Ua hiki no i kekahi luna hooko i hookohu ia malalo o keia Kanawai e hoopii ma kona inoa a i ole ia o ka hapa nui o na lala o ua Papa i olelo e hoopii ma ka inoa o ua Papa la i ka mea nona na holoholona a mea paha i hooili ia mai ai ia mau holoholona i hoole a hookaa ole paha i na uku a me na lilo i hoakaka ia ma keia Kanawai; a i ole ia ma kona, a ma ko lakou manao ana he pono e paa i ua mau holoholona nei i hookaa ole ia na uku a me na lilo mahope iho o ke koi ia ana aku, a mahope iho o ka hoolaha akea ia ana no na la elima, e kuai aku ma ke kuai kudala akea (ina aole i loaa ua mau holoholona nei i ka mai lele) a mailoko ae o na dala i loaa mai ma ia kuai ana, ua hiki i ka luna hooko, a o ka hapa nui o ia Papa e malama i puu dala e lawa ai ka hookaa ana i na uku a me na lilo a pau, a o ke koena e haawi aku i ka mea nona na holoholona, a i ka mea paha i hooili ia mai ai ia mau holoholona."

Aponoia i keia la 11 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXX.

HE KANAWAI

E Hoololi ai i ka Pauku 1280 o ke Kanawai Kivila e like me ia i Hoololi ia ai e ka Mokuna 24, o na Kanawai o 1882.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o Ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. O ka mahele e hoomaka ana ma ka lalani kanahikukumamalima o ka Pauku 1280 o ke Kanawai Kivila ma ka olelo Beritania, a ma ka lalani hookahi haneri

ma ka olelo Hawaii, e like me ia i hoololi ia ai e ka Mokuna 24, o na Kanawai o 1882, ke hoololi ia nei, a penei e heluhelu ia ai:

"O na uku o na hoike, a me na uku o ka poe jure no ka olelo hooholo ma kela a me keia hihia e hookomo ia iloko o ka bila no na koina e uku ia e ka aoao i haule."

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e hooholo ia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXI.

HE KANAWAI

E PILI ANA I KA MANA O NA MAKAI NUI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E loaa no ka mana i kela a me keia Makai Nui o ke Anpuni e kapae ae i kekahi makai ma kona Apana Kiaaina mai kona oihana: A me ka apono ana mai o ke Kiaaina e hoopau i kekahi makai.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Apono ia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXII.

HE KANAWAI

E HOAKAKA ANA I KA UKU O NA PAILATA MA KE AWA O HONOLULU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E uku ia na Pailata ma ke awa o Honolulu ma ke ano penei: no na mokuahi lawe leta nona na tona he hookahi tausani a maluna ae paha Kanalima dala no ka hookomo ana mai, a ma ka lawe ana iwaho oia no, no na mokuahi e ae nona na tona hookahi tausani a maluna ae paha, Kanahikukumamalima dala no ka hookomo ana mai a ma ka lawe ana iwaho oia no, no na moku manuwa a pau elua dala o ke kapuai hookahi e like ka hohonu o ka moku iloko o ke kai no ka hookomo ana mai a me ka lawe ana iwaho, no na moku pea a pau malalo iho elua haneri tona hookahi dala me ka hapalua no ke kapuai hookahi no ka hookomo ana mai me ka lawe ana iwaho, no na moku e ae a pau me na mokuahi e ae elima keneta no ke tona hookahi no ka hookomo ana mai me ka lawe ana iwaho, no ke kuu ana i ka heleuma o kekahi moku mawaho o ke Awa o Honolulu iwakalua dala ina e hookomo ia mai iloko o ke awa mahope iho e hooemi ia keia uku i umi dala:. I na e hoopaa ia ka pailata maluna o ka moku mamua aku o iwakaluakumaha hora e uku ia i ehiku dala no kela a me keia la.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai, a o na Kanawai a me na hapa Kanawai a pau e kue ana i keia Kanawai ma keia ke hoopau loa ia nei.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXIII.

HE KANAWAI

E KOKUA ANA I KE KUKULU ANA ME KA HOOHANA ANA I NA ALANUI KAA MAHU NO KA MOKUPUNI O OAHU.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ua hoomanaia ke Kuhina Kalaiaina, me ka apono ana o ka Moi iloko o ka Ahakukamalu, e haawi aku ia Charles B. Wilson a me kona mau Hoa Hui, a mau Hope paha, ma o ko lakou hoolawa ana mai i na kuleana kupono e like me ka mea i hoomaopopo ia e ke Kanawai Hoohui o ke Aupuni, i Palapala Hoohui, ka mea e hiki ana ma o kona ano ke haawi i ka mana i ua Hui la no na makahiki he Kanakolu, e kukulu a hoohana ma ka lilo ponoi o ia Hui, me ka uku ole ia aku o kekahi uku mai ka Waihona Aupuni aku i na Alanui Kaa Mahu no ka lawe ohua ana a me ka lawe ukana, o ke akea aole e emi malalo o kanakolu iniha, a malalo o na mana na pomaikai a me na ku ana i ka ahewaia i hoakakaia e ke Kanawai e kokua ana i ka hana ana i na Alanui Kaa Mahu, oia hoi ka Mokuna 29 o na Kanawai o ka M. H. 1878, a i hooloiia e ka Mokuna 41 o na Kanawai o ka M. H. 1880. A peneia: Mai ka aoao Hikina-hema o Alanui Papu i Honolulu i olelo ia, ma kona huina me Alanui Halekauila, holo hikina ma ke Alanui Halekauila, a kahi kuono kai mahope o ke Awa o Honolulu, malaila aku ma na wahi palahalaha makai o Alanui Moi a hiki i Waikiki, a ma Waikiki aku ma kahi e kokoke ana i ke alanui o Waikiki a hiki i Kapiolani Paka, a malaila a makai ae o Leahi a hiki i Niu; a mai kekahi wahi aku o ka aoao komohana o Alanui Maunakea, makai o Alanui Moi iloko o Honolulu i oleloia, a e holo komohana ana makai o

Alanui Moi a ma na kapakai o ke Kaikuono o Ewa a hiki i kekahi wahi e pili ana a kokoke paha i ua kaikuono la.

PAUKU 2. Aole e hanaia keia mau Alanui Kaa Mahu ma ke ano he oi aku ka iho'na mamua o ke 80 kapuai no ka mile hookahi, aole hoi me kekahi kaa poepoe ana i emi iho malalo o ka 300 kapuai ke anawaena, (radius.)

PAUKU 3. Aole e holo ke Alanui Kaa Mahu ma kahi kokoke i na alanui o ka lehulehu e hoopilikia ai i ka hele ana o ka lehulehu ma ia mau alanui me na lio, koe wale no na wahi i kupono no ka hele ana mai kekahi aoao a i kekahi aoao; aole no hoi e a'e aku ka alahao e holo ana i Kapiolani Paka maluna o ke alanui e moe ana i Waikiki mamua o hookahi wahi ma ia alanui; a e kau ia na rula a me na hooponopono ana maloko o ka palapala hoohui e pili ana i ka pii ana maluna o ia alanui e like me ka mea i kupono no ka malama ana i ka pono o ka lehulehu.

PAUKU 4. E hanaia ke alanui hao a me na hoolako ana ma ke ano i hoaponoia e ke Kuhina Kalaiaina me ka ae mai o ka Moi iloko o ka Ahakukamalu.

PAUKU 5. E hoakaka ka Palapala Hoohui ma ke ana ia ana i ke alanui holookoa e hoomoe ia ai ke alahao i ae ia ma keia kanawai, a oia ana ia ana e hoapono ia e ka Moi iloko o ka Ahakukamalu.

PAUKU 6. E hoomaka ana ua Hui la i oleloia iloko o ka makahiki hookahi mai ka la aku i loaa ai o ka Palapala Hui i ka hana ana i kela wahi o ua mau Alanui Kaa Mahu la e waiho la mawaena o Alanui Papu a me Kapiolani Paka, a e hoopaa ana a e hoolawa ana me na lako kaahele, a e wehe akea ia no ka lehulehu ua apana alanui kaa mahu la e waiho ana mawaena o Alanui Papu a me Kapiolani Paka, iloko o na makahiki elua mai ka la i loaa ai o ka Palapala Hui, a i ka pau ana o na makahiki ekolu mai ka la aku i loaa ai ka Palapala Hui e hoopauia ka mana e hana hou aku ai ma na wahi a pau i hoomoe ole ia ai na hao alanui.

PAUKU 7. Koe nae e like me na mea i hoakaka kaokoaia maloko nei, o na pono a me na pomaikai i hai ia ma ka pauku maluna ae, ua ae ia aku ia Charles B. Wilson i hai ia a me kona mau hoa hui, a me na hope, maluna o na kumu, na aelike, a me na kau palena ana, e like me ia e koi ia nei i keia wa, a e koi ia aku ana paha mahope aku e na Kanawai o ke Aupuni Hawaii, ma na mea e pili ana i ke kukulu ana a me ka hoomau ia ana o na alanui alahao maloko o keia Aupuni; a ma keia ke kauohaia nei e hooko pono loa ia e like me na hoakaka ana o ke Kanawai, e Charles B. Wilson a me kona mau hoa hui, na hooponopono a me na hope.

PAUKU 8. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku o kona hoapono ia ana.

Aponoia i keia la 29 o Augate M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXIV.

HE KANAWAI

E AE ANA IA WILLIAM R. AUSTIN A ME KONA MAU HOA I KA PONO KUKULU A ME KA HOOHANA I KEKAHI ALANUI ALAHAO MALUNA O KEKAHI MAU ALANUI O KE KULANAKAUHALE O HONOLULU NEI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia, ke ae ia nei ka pono ia William R. Austin, a me kona mau hoa, mau hope, a ahahui paha, e hoohui a e hoala ia aku ana eia a e lakou paha, no ke kukulu, ka hoomoe, ka hoohana, a me ka hoomau ia ana, no na makahiki he Kanakolu, mahope aku o ka holo ana o

keia Kanawai, o kekahi alanui alahao pakahi me na pio kupono a pau, na mana a me na huliaoao a alahao palua paha ma na alanui i olelo ia ma keia Kanawai i ae ia no hoi e ke Kuhina Kalaiaina, me ka apono o ka Moi ma ka Ahakukamalu, e holo ana maluna o na alanui o ke Kulanakauhale o Honolulu, penei : E hoomaka ana ma ka huina o na Alanui Moi a me Nuuanu, malaila aku i ka hikina ma Alanui Moi a me ke alanui i Waikiki a hiki i Kapiolani Paka ; mai ka huina alanui i olelo ia i ke komohana ma Alanui Moi a hiki i Moanalua ; mai ia huina alanui no i ka akau ma Alanui Nuuanu a hiki i ka Pali ; a mai ka huina o na Alanui Judd a me Nuuanu, ma Alanui Judd a hiki i Alanui Liliha, a ma Alanui Liliha a hiki i kona huina me ke Alanui Moi. A mai ka huina o na Alanui Beritania a me Nuuanu, ma Alanui Beritania a hiki i ke Alanui Punahou, a make alanui Punahou a hiki i ke alanui o Manoa ; a ma ke Alanui Keeaumoku mai ke Alanui Beritania a hiki i ke Alanui Moi. Mai ka huina o na Alanui Alakea a me Moi i ka akau ma Alanui Alakea a hiki i Alanui Beritania, a i ka huina ma Alanui Alakea a hiki i ka palena ma ka aoao mauka o ke alanui e pili ana i na uwapo, a ma ke Alanui Allen a hiki i ka Hale Dute.

Pauku 2. Koe nae, e like me na mea i hoakaka kaokoa ia maloko nei, o na pono a me na pomaikai i hai ia ma ka pauku maluna ae, ua ae ia aku ia William R. Austin i hai ia a me kona mau hoa hui a me na hope, maluna o na kumu, na aelike, a me na kaupalena ana, e like me ia e koi ia nei i keia wa a e koi ia aku ana paha mahope aku e na Kanawai o ke Aupuni Hawaii, ma na mea e pili ana i ke kukulu ana a me ka hoomauia ana o na alanui alahao maloko o na Kulanakauhale o keia Aupuni ; a ma keia, ke kauoha ia nei e hooko pono loa, ia e like me na hoakaka ana o ke Kanawai, o William R. Austin kona mau hoa hui na hooponopono a me na hope.

Pauku 3. E hiki no i ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni Hawaii, a i ole ia i ke Kuhina Kalaiaina ke loaa pono

iaia ka mana mai ka Ahaolelo mai, ke ae i kahi hui hookaa hou aku, (me ka ae ole i kahi hui hou aku,) i ka pono e hoohana ai maluna o kahi o na alanui i hoike mua ia ae la, no na kapuai he umikumahiku haneri ka loa, aohe e oi aku, no na kumu penei : O kela me keia mea, hui a ahahui paha, e hoohana ana maluna o ke alahao i oleloia, e uku like i ka hapa like kupono o na lilo no ke kukulu a me ka hoomau ia o ka hapa o ke alahao i hoohana like ia ai.

E pili no keia Pauku i na kanaka a me na hui, a pela pu no hoi na ahahui.

PAUKU 4. I kela a me keia manawa a William R. Austin i oleloia, kona mau hoa, na luna hooponopono, a me na hope aku, i manao ai e hoohana aku i na alahao i olelo ia, ma ke kukulu hapa a kukulu holookoa ana paha, mamuli o ka hoohana ia ana o ke kaula waea palena ole (malalo o ka honua,) a me ka enekini-ku, he mea kupono iaia a ia lakou ke hana i kekahi mau auwaha e kupono ai a me na eli ana maloko o kekahi o ia mau alanui, a malalo hoi olaila i manao ai lakou e hoomoe i ke kaula waea ; a e hoomoe maloko o ia mau auwaha a me ia mau eli ana, i na mekini a pau e kupono ai no ka hoohana ana i na alahao i olelo ia ma ke ano a me na kumu i hoike mua ia ae nei ; me ke kukulu a me ka hoomau ana, ma na wahi maikai a kupono ma ka laina o na alanui na wahi i hoomoe ia ai o ke kaula waea, i na enekini mahu a me na enekini e ae a me na ipuhao o ka mana mahu kupono, a e hoohui aku ia mau mea me ke kaula waea i olelo ia. Oia mau auwaha a me na eli ana, e hoohaahaa ia iho ia malalo ae o ka ili honua o ke alanui, a e kakoo paa pono ia ae, i ole ai e loaa ka poino i ka lehulehu e hele ana maluna o ia mau alanui. E hanaia a paa pono me ka makaukau a me ka mikioi ; a o ka puka a mawehe ana ae e komo aku ai iloko o ua mau auwaha nei, aole no ia e oi aku mamua o ekolu hapaha iniha ke akea.

PAUKU 5. Aole no e ku i ke Kanawai ke hooholo o

William R. Austin, kona mau hoa, na luna hooponopono, a me na hope aku, i na kaa maluna o ua mau alahaó nei, i ka mama i oi aku mamua o ewalu mile i ka hora hookahi ; a no kela a me keia uha'i ana i na'hoakaka ana o keia Kanawai, e hoopaiia oia a o lakou i ka uku hoopai hookahi haneri dala imua o ka Aha Hoomalu o Honolulu mamuli o ka hoopii ana o ka Loio Kuhina, a o ia uku hoopai e hoahuia no ka pomaikai o ke Aupuni.

Pauku 6. E konoia aku no o William R. Austin kona mau hoa, na luna hooponopono, a me na hope aku, e ke Kuhina Kalaiaina e malama pono i keia mau hoakaka ana penei :

Akahi : E hoomoeia na alahao i oleloia ma ke ano, e haawi ole aku ai i kau wahi keakea a alaalai i ka hele laulaia o na alanui na wahi i hoomoe ia ai o ua mau alahao nei.

Alua : E hoomoe i ua mau alahao nei mawaena konu ponoi o na alanui, e like me ka hiki, ina aole he okoa ke kuhikuhi ana o ke Kuhina Kalaiaina.

Akolu : E halii a e kipapa iliili i ka loa holookoa o na alanui i moe ia e kona a o ko lakou mau alahao mawaena o kahi o na hao e moe ai, a mawaena hoi o na alahao, ina, e oi aku ana mamua o hookahi alahao e hoomoe ia ana, a e hoomaemae mau hoi ia mau wahi i kiekie like ai me na alanui a me na alake'a maikai ; a o na lako halii e halii ai i kahi ke hoohana ia ma ka halii, ke kipapa, a me ka hoomaemae ia o na wahi i moe ia e ke alahao, e like me ke kauoha o ke Kuhina Kalaiaina.

Aha : Aole no e oi aku mamua o kanaono iniha ke akea o ke ala mawaena o ka moe ana o na hao.

Alima : I ka wa o ke alahao e hoomoe ia ai, aole e oi aku mamua o hookahi kuea o na kauhale e pani ku ia, (oia hoi, mai kahi alanui ke'a a i kahi alanui ke'a) ; a aole no hoi e oi aku mamua o umikumamalima la hana ke pani ia i kahi manawa hookahi.

Aono : E kukuluia na kaa mai na anohou maikailoa, e kupono ai no ka maha, ka oluolu a me ka pakele kupono o na ohua.

Ahiku : E hoomakaia ka hanaia ana o ua alahao nei ilo ko o ka makahiki hookahi mai ka manawa aku o keia Kanawai e hooholoia ai, a e paa ia iloko o na makahiki ekolu mahope aku.

Ewalu: Ua hiki i ke Kuhina Kalaiaina me ka Apono ana o ka Moi ma ka Aha Kukamalu e kaueha aku i ka Hui e hoakea i ke Alanui, i mea e loaa pono ai ke akea kupono no ke alahao me ka hoopilikia ole i ka hele mau ana o ka lehulehu ma ia alanui.

Pauku 7. Ina e hooko ole ia e William R. Austin kona mau hoa, na luna hooponopono, a me na hope aku, na mea i hoakaka ia maloko o keia Kanawai, alaila, e nele no lakou i ka pono o ke ala, a me na pomaikai i ae ia maluna o ia mau alanui, aole i moe ia e na alahao ma ka pau ana o na makahiki ekolu.

Pauku 8. Ua hookoe ia me ke Aupuni ka pono e hoiliwai, hana auwai-pao, halii, kipapa, a i ole ia o ka hana hou, ka hooloii, me ka hoomaemae ana i na alauui a me na alaloa, a aole e hiki ke lawe a ke hoohaikiia, aka, e hanaia ia hana me ka uuku o ke keakea ana mai i ke alahao; a ina, he mea kupono e kaikai no ka poe i ae ia i ko lakou mau alahao ma kahi okoa, i alo ae ai i na keakea e hanaia ana.

Pauku 9. Ina, e koi a e hookau aku kekahi luna a kanaka paha o ka hui alahao, i kekahi puu dala no ka uku holo i oi ae ka nui mamua aku o ka mea i hoakaka ia ma keia Kanawai; alaila, e uku ua luna a kanaka hana nei paha i hookahi haneri dala i ka mea i auhau paoi ia, mahope iho o ka hookolokoloia ana ma ke ano kivila imua o kekahi Ahahookolokolo i loaa ka mana kupono.

Pauku 10. I ka manawa e hookolokolo ia ai no ka

hihia e koi ana i ka uku ia mai o ka hoopai, e like me ia i hoakakaia ma ka pauku maluna ae, alaila, o na olelo kumu i maopopo he hooiaio ia o ke kanaka e koi mai ana a e loaa aku ana ke kala ma ke ano he uku, a no ke kuai ia ana aku no ka palapala ae holo, oiai, ia manawa ana i koi aku ai a loaa mai ke kala ka uku ae holo he kanaka hana oia no ke alahao a no ke kaa holo i hoolimalima ia e ka ahahui e lawe mai i ke kala a e haawi aku hoi i ka mana ae holo i olelo ia.

PAUKU 11. E uku aku no o William R. Austin kona mau hoa hui, na luna hooponopono a me kona mau hope aku i kela a me keia makahiki i ke Kuhina Kalaiaina he umi dala ma ke ano auhau laikini maluna o kela a me keia kaa ohua i hoohana ia eia a e lakou paha a aole e hoonui ia aku na auhau laikini.

PAUKU 12. O ka uku holo no kela a me keia ohua maluna o ua ala hao nei i olelo ia aole ia e oi aku maluna o elima keneka no kela a me keia ohua e holo ana maluna o ua mau kaa nei maloko mai o na palena o Alanui Judd, ke Kula Hoopololei ma Keoneula, a me ke Alanui Punahou; a he umi keneka mawaho aku o keia mau palena.

PAUKU 13. E hoomoe ia na ala o keia mau ala hao, i mea e keakea a hoopilikia ole ai i ka moe ana o kekahi mau hui alahao, e hoomoe ia aku ana mahope aku mai ke alake'a ana o na alanui ma na wahi i hoike mua ia maloko nei.

I ka manawa e pau ai o ka pono i ae ia maloko nei, e loaa no i ke Aupuni ka pomaikai e kuai ai mai na ona mai no lakou na kaa, na pono, a me ke alahao ma ke kumukuai i hooponopono ia, ina ua kupono ka waiho ana aku i kekahi mau luna na lakou e koho i ke kumukuai kupono.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX

MOKUNA XXXV.

HE KANAWAI

E HOOPONOPONO AI I KA HANA ANA E PILI ANA I NA MEA AIE KAA OLE MA KO HAWAII PAE AINA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O kela mea keia mea i aie a hiki i ka elima haneri dala a hoole, a hookaa ole paha i kekahi o kona mau aie kupono a hala na la he umi mahope iho o ka manawa i oleloia no ka hookaa ana, a ua haalele paha i keia Aupuni me ka manao e keakea, hoohakalia a hoonele i ka mea ana i aie aku ai, a ua pee a noho paha ma kona hale i mea e keakea, a hoohakalia ai ka hooko ia ana o ka Palapala Kena no ka ohi ana i kekahi mau aie, a ua hoolilo hewa aku, a ma ke ano malu paha i kona waiwai i kekahi mea a mau mea paha, a ua lawe malu aku a hoolilo aku paha ma ke ano e ae i kona waiwai me ka manao e keakea, hoohakalia, a hoonele paha i ka mea ana i aie aku ai; ma ka hoopii ana imua o kekahi Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie, e kekahi mea ana i aie aku ai, a hiki i ka elua haneri me kanalima dala, ua hiki e hooholo ia oia he mea aie kaa ole (banekorupa.)

PAUKU 2. E hiki no i kela me keia mea e aie ana a hiki i ka huina he elima haneri dala i loaa ole ma kona hana hewa ana iloko o kekahi Oihana Aupuni, aole hoi ma kona ano Hooko Kauoha, Lunahooponopono Waiwai, Hooko Kauoha, Kahu Malama Waiwai, a Kahu paha, aole hoi ma kona hana ana ma ke ano e ae me ka waiwai o hai, e waiho aku i kona Palapala Noi, i Hooiaioi, ma ka Hoohiki, imua o kekahi Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie e noi aku ana e hooholo ia mai oia he mea aie kaa ole (banekorupa) a e hoolohe ia a hana koke ia ua Palapala Noi la.

PAUKU 3. E hooiaio ia kela a me keia Palapala Noi, e hooholoia kekahi kanaka he mea aie kaa ole (banekorupa) ma ka hoohiki ana, a e hoakaka no hoi ua palapala noi nei i na hana a ka mea aie i hana ai, i lilo ai oia he mea Aie Kaa ole, (banekorupa) e hui pu ia no me ka Palapala Noi kekahi Palapala Hoopaa (bona) no na dala e like ka nui me ka mea a ka Lunakanawai e manao ai he kupono e hoakaka ana e hookaa i na koina a pau o ka hookolokolo ana a me na poho o ka mea i hoopiiia, ina aole i hooiaio ia he mea aie kaa ole (banekorupa) oia.

PAUKU 4. A waiho ia mai ua palapala noi nei me ka palapala hoopaa e like me na olelo o ka Pauku 3, a hele maoli mai paha kekahi mea aie kaa ole imua o kekahi Lunakanawai e like me ka mea i oleloia ma ka Pauku 2, a hooholo ia oia he mea aie kaa ole (banekorupa) alaila e hoopuka aku ka Lunakanawai i palapala i ka Ilamuku o ke Aupuni, a i kona hope paha, a i ka Makai Nui o kekahi Mokupuni paha e like me ke ano o ka hihia, e lawe i ka waiwai o ka mea aie a e hoopaa i kona halekuai a hale oihana, na waiwai, buke a me na pepa, a e malama a hiki i ka manawa e koho ia ai i luna a mau luna puukupaha. Eia nae, ma na hana ana a pau, ina ma ka manao maikai ana o ka Lunakanawai he pono ke kuai koke ia kekahi waiwai a mau waiwai paha o ka mea aie a ma ia kuai ana he mea ia e pomaikai ai ka poe ana i aie aku ai, alaila, na ka Ilamuku i oleloia, a o kona hope paha, a Makai Nui paha, ma ke kauoha a ka Lunakanawai, e kuai aku i ua waiwai nei, a e malama i na dala i loaa ma ia kuai ana, a hiki i ka manawa e koho ia ai he luna puuku a mau luna puuku paha.

PAUKU 5. Mahope iho o ka waiho ia ana aku o ka palapala noi a me ka palapala hoopaa e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 3, e hoakaka ka Lunakanawai i manawa no ka hoolohe ana i ke noi e hooholo i mea aie kaa ole (banekorupa) a e hoolaha ia aku ia manawa e hoolohe ia ai a me ke kope pu o ka palapala noi ma ka haawi ana i ka mea i hoopii ia.

PAUKU 6. I ka manawa i hooholo ia ai kekahi mea he mea aie kaa ole oia (banekorupa) ma kona noi ponoi ana, a i ole ia, ma ke noi ana o ka mea a poe paha ana i aie aku ai, e waiho koke aku oia me ke Kakauolelo o ka Aha Hookolokolo Kiekie i papa hoike o na inoa o ka poe a pau ana i aie aku ai a me ka nui o ka aie ia lakou pakahi, a malalo o ia papa hoike e hookomo ia na aie i hoopaa ia a i hoopaa ole ia paha, a ina ua hoopaa ia, e hoike i ke ano o ka hoopaa ana, e waiho pu mai no hoi oia i ka hoike o kona mau waiwai a pau i hui pu ia me na waiwai i hookuu ia ma ke Kanawai.

PAUKU 7. I ka hooholo ana o ka Lunakanawai he mea aie kaa ole (banekorupa) kekahi mea, e kauoha ka Lunakanawai e hoolaha ia kekahi Olelo Hoolaha ma kekahi nupepa, e kahea aku ana i ka poe a ua mea la i aie aku ai e hele mai e hooiaio i ka lakou mau koi imua o ka Lunakanawai ma ka la i hoakaka ia ma ia Olelo Hoolaha, a e kauoha no hoi oia i ka Hamuku, kona Hope a Makai Nui paha, e hoouna aku i na hoolaha ma na eke leta i ka poe i aie ia, no ka manawa o ia hoolohe ana, a o ka poe a pau i aie ia aku i hooiaio i ka lakou mau koi ma ka la i hoike ia ma ia hoolaha, ma ka nupepa a me ka Palapala ma na eke leta, e hiki no ia lakou e koho koke i hookahi a oi ae paha Luna Puuku no ka waiwai o ka mea aie kaa ole (banekorupa) e like me ka mea i hoakaka mua ia ma keia Kanawai; a ina aole i kohoia kekahi Luna Puuku a mau Luna Puuku e ka poe i aie ia ma ka la i hoike ia ma ia hoolaha ma ka nupepa a me ka Palapala, alaila, na ka Lunakanawai e hoonoho i Luna a mau Luna Puuku paha, a nana no e hoolaha koke aku i ka lohe no ia hoonoho ana.

PAUKU 8. Ua hiki no i kekahi mea i aie ia e kue i ka hooiaio ana i kekahi aie, a e hooloheia imua o ka Lunakanawai. A ina ua kue ia ka hooiaio ana o ka aie o kekahi mea i aie ia, alaila, aole oia e koho ia ma ka hoonoho ana i na Luna Puuku, eia nae, e waiho aku ka mea a poe paha i aie

ia e kue ana i palapala hoike (affidavit) e hai aku ana he kue kupono ia, a aole i hana ia me ka manao e hoonele i ka mea a mau mea i aie ia, i kue ia i kona koho ana i ka manawa e koho ia ai na Luna Puuku. Ua hiki no i kekahi o na aoao elua, a i ole ia, o ka Luna Puuku, e hoopii hou mai ka olelo hooholo o ka Lunakanawai, ma ka hooko ana e like me na mea i hoakaka ia ma ka Pauku 21, e pili ana i na hoopii hou ae.

PAUKU 9. E hiki no e hooiaio ia na koi e ka poe i aie ia aku i kela a me keia manawa mamua o ka hookuu ia ana o ka mea aie, aka, e loaa wale ana no ia lakou na mahele maloko o na dala e mahele ia ana mahope iho o ka hooiaio ia ana o ka lakou mau aie. E hiki no e hooiaio ia ka aie mamua o ka manawa e hookaa ia ai, e hoemi ia nae ka uku panee no ka manawa i koe: a o ka poe a pau i kakau Kua a Hope paha no ka mea aie, a ua aie paha oia ia lakou no ka hana i ka palapala kikoo a no ke kakau kua ana paha, a no kekahi koi a hana e ae o kela a me keia ano i manao ia he poe lakou i aie ia, ke hana ia nae ka Bila Aie, Palapala hoopaa, Nota a Aelike e ae mamua o ka wa i lilo ai oia i mea aie kaa ole, (banekorupa) a e pau ai hoi ka manawa e hookaa ai i ka aie, a mamua o ka mahele hope ana o ka waiwai o ka mea aie kaa ole (banekorupa.)

PAUKU 10. I ka manawa e koho ia ai a e hoonoho ia ai paha he Luna a mau Luna Puuku, na ka Ilamuku a o kona Hope a Makai Nui paha o ka Mokupuni kahi i waiho ai ka waiwai e hoihoi koke aku i na waiwai ma kona lima, a malalo o kona malu i ka Luna Puuku a mau Luna Puuku paha; a ma ke koho ia ana a hoonoho ia ana e kekahi Luna Puuku a mau Luna Puuku paha, he mea ia e lilo koke mai ai na waiwai a pau ma ke ano lewa, a paa a hui paha o ka mea aie kaa ole (banekorupa) ma ka lima o ka luna a mau luna Puuku paha.

PAUKU 11. E hooiaio ia na koi a pau imua o ka Lunakanawai ma ka hoohiki ana o ka mea i aie ia, a i mea e hiki ai i kekahi mea i aie ia e koho ma ke koho ana i na Luna Puuku, e hooiaio mua oia i kona koi ma na koho ana a pau no na Luna Puuku e hana ia ma ka balota ana. Aole no e ae ia kekahi mea i aie ia e koho ina ua emi ka nui o kona koi aie malalo Hookahi Haneri Dala. Aia a loaa ka hapa nui o na poe i aie ia a me ka waiwai i hooiaio ia i ka lakou mau koi, alaila, na ka Puuku a mau Luna Puuku paha, a ina aole e koho ka poe i aie ia i Luna Puuku a mau Luna Puuku paha, alaila, na ka Lunakanawai e noho ana ma ia hihia e hoonoho i Luna Puuku a mau Luna Puuku paha e like me kona manao he pono. Ua hiki no i ka Lunakanawai e kauoha aku i na Luna Puuku i kohoia e waiho mai i Palapala hoopaa no kona hana a e hookupono ana i ka hana no na dala e like me ka mea ana i manao ai he pono.

PAUKU 12. E hiki no i ka Luna Puuku a mau Luna Puuku paha e hoopii aku ma kona a o ko lakou inoa ponoi a e ohi mai i na aie a pau i aie ia i ka mea aie kaa ole (banekorupa) a e hiki no hoi e hoopii ma kona a o ko lakou inoa ponoi paha ma na hoopii i manao ia no ka hoihoi ana mai i kekahi o na waiwai o ka mea aie kaa ole, (banekorupa.) Ua hiki no i na Luna Puuku a mau Luna Puuku e hoolilo aku i na waiwai a pau o ka mea aie kaa ole (banekorupa) o kela a me keia inoa, a ano paha ma ke kuai maoli ana, a i ole ia ma ke kuai akea ana, eia nae, ina he kuai maoli ma ke ano akea ole, alaila, aia wale no ka paa oia kuai ana a aponoia mai e ka Lunakanawai nana e hooponopono ana ia hana. Ina e make kekahi Luna Puuku paha a i ole ia, ua hiki ole no kekahi kumu e hana i na hana e pili ana i ka Luna Puuku, alaila, na ka Lunakanawai e hookohu aku i kekahi mea kupono e hoopiha i kona wahi a mau wahi paha. Ua hiki no i kekahi

Luna Puuku paha i kela a me keia manawa, e ninaninau i ka mea aie kaa ole (banekorupa) malalo o ka hoohiki ana imua o ka Lunakanawai ma na mea e pili ana i kona aie kaa ole (banekorupa) ana a o lakou paha i manao ai he pono no ka poe i aie ia aku. E loaa ia lakou ka mana e hana ai i na Palapala o na ano a pau malalo o ke Sila a ano e ae paha, i kupono no ka hoolilo ana aku i na waiwai i kuai ia e lakou i ka mea nana i kuai a lilo iaia.

PAUKU 13. E waiho koke aku ka Luna a mau Luna Puuku paha mahope iho o kona a o ko lakou kohoia a hoonoho ia ana paha, me ke Kakauolelo o ka Aha Kiekie i hoike o na waiwai a loaa i loaa a i ike ia e lakou e pili ana i ka mea aie kaa ole (banekorupa.) E mahele a puunaue lakou i ka waiwai o ka mea aie kaa ole (banekorupa) i waena o ka poe i aie ia e like me ka mea i manaoia he pono, aole nae e oi aku mamua o elima puunaue ana iwaena o ka poe i aie ia, i hooiaio i ka lakou mau koi aie, elike me ka nui o ka aie a me ka paewaewa ole, eia nae, ina he aie i ke Aupuni Hawaii e hookaa mua ia a pau mamua ae o ka hoomaka ana e mahele a puunaue, a ina he kauwa a kanaka hana paha na ka mea aie kaa ole (banekorupa) e loaa no iaia ka uku no hookahi mahina i aie ia iaia i ka manawa i lilo ai kona haku i mea aie kaa ole (banekorupa.)

PUAKU 14. E hoonele ia ka banekorupa i kona waiwai a pau loa, mai ka la i lilo ai oia i banekorupa, koe nae kona mau aahu a me kona hale a me na mea e ae pono ai, ma ka noonoo ana a ka Lunakanawai, aole nae e oi aku mamua o na dala ekolu haneri a e lilo i mea ole kona hoolilo ana i kekahi waiwai ona ia hai mahope o kona lilo ana i banekorupa, a o kona hana ana paha i mea e banekorupa ai, koe nae ka hoolilo ana i kekahi waiwai no ke kumu kupono i kekahi hoa kuai i loaa ole kekahi kumu e manao io ai ua lilo i banekorupa a aole hoi oia e manao

ana e komo ana i ka banekorupa ma ia hope aku, a e hiki no hoi i na Luna Puuku ke koi aku a loaa mai ua waiwai nei no ka poe nana ka aie.

PAUKU 15. Ma ka waiho ia ana aku o kekahi palapala noi elike me ka mea i hoakaka ia ma na Pauku 1 a me 2, e lilo i mea ole na hihia waiwai a me na palapala hoomalu a ohi paha i kau ia maluna o na waiwai o ka mea aie kaa ole (banekorupa) e hiki no nae ke hopu ia a hoopaahao ia kekahi mea aie kaa ole ma ke ano he mea aie kolohe, mamuli o ka palapala hoopii i hoohiki ia e kekahi mea i aie ia, e hoakaka ana i na kumu kupono no ia hopu a hoopaahao ana.

PAUKU 16. E hiki no i kela a me keia mea aie kaa ole (banekorupa) i haawi a i hoike aku i kona mau waiwai a pau ma ke ano waiwai lewa a waiwai paa i ka Luna a mau Luna Puuku paha, mahope o ka pau ana o na mahina eono mai kona hooholo ia ana he mea aie kaa ole (banekorupa) e noi aku i ka Aha Hookolokolo i palapala hookuu mai kona mau aie a pau. I ka loaa ana o ke noi o ia ano, e kauoha ka Lunakanawai e hoolaha ia ma ka hoolaha ana no elua pule a ma ka leta ma ke eke leta i ka poe a pau i aie ia, i hele mua mai e hooiaio i ka lakou mau koi aie, e hele mai ma ka la i hoakaka ia ma ia hoolaha a me ia palapala, e hoike i ke kumu, ina he kumu ka lakou e haawi ole ia ai i hookuu i ka mea aie kaa ole (banekorupa.)

PAUKU 17. Aole e hookuu ia kekahi mea aie kaa ole (banekorupa) a ina paha ua hookuu mua ia, aole e mana ia hookuu ana, ina ua ike ia kekahi o keia mau mea i hoike ia mahope iho nei.

1. Ina ua hoohiki wahahee maoli ka mea aie kaa ole (banekorupa) ma kona palapala noi, papa hoike a moowaiwai, a ma kekahi ninaninau ana paha e pili ana i kona aie kaa ole (banekorupa.)

2. Ina ua huna ka mea aie kaa ole (banekorupa i kekahi o kona mau waiwai, a buke, a mea i kakau ia e pili ana i kona waiwai, a ua hana i kekahi mea hewa a malama ole i ka waiwai a me ka haawi ana aku ia mau waiwai i na Luna Puuku waiwai.

3. Ina i kekahi manawa ua hana ino, hoonalowale, hololi a hoanoe paha i kekahi o kona mau buke, pala_ pala, pepa, mea i kakau ia a mau mea hoopaa paha, a ua kakau a kokua paha i ke kakau ana i kekahi mea oiaio ole a kolohe paha ma kekahi buke helu a palapala e ae paha me ka manao e hoopoino i ka poe ana i aie aku ai, a i ole ia ua lawe aku a ua kauoha paha e lawe ia aku kekahi o kona mau waiwai me ka manao e hoo_ poino i ka poe ana i aie aku ai.

4. Ina ua hookaa kolohe, haawi, hoolilo a waiho ana aku paha ma ke ano kolohe ka mea aie kaa ole (bane_ korupa) i kekahi o kona waiwai, a ua lilo aku paha kekahi o kona waiwai ma ka pili waiwai, a ina paha ua ae wale oia i kekahi koi oiaio ole e koi ia mai i kona waiwai.

5. Ina ua ike ka mea aie kaa ole (banekorupa) ua hooiaio kekahi kanaka i kekahi koi oiaio ole, aole nae oia i hai aku ia mea i ka Luna Puuku iloko o hookahi mahina ma_ hope o kona ike ana ia mea.

6. Ina he mea malama halekuai a he kanaka kalepa ua mea aie kaa ole (banekorupa) nei, aole nae oia i malama i mau buke helu waiwai kupono i na manawa a pau mahope iho o ka hooholo ia ana o keia Kanawai.

7. Ina paha, oiai e hana ia ana na hana, ua hana ka mea aie kaa ole a o kekahi mea paha nona ma ka haawi ana i kekahi uku i kekahi mea i aie ia, i mea e hoano e ia ai kana mau hana.

8. Ina mamua ae o ka lilo ana o ua mea aie nei i mea aie kaa ole (banekorupa) ua hookaa a ua hoolilo aku, a waiho a

haawi aku i kekahi o kona mau waiwai ma ke ano lilo loa a ano e ae paha, i mea e pomaikai ai kekahi mea i aie ia a kanaka he koi kana iaia, a e aie ana paha iaia mahope a i ole ia, i mea e pale aku ai i ka lilo ana o ia waiwai ma ka lima o na Luna Puuku a i mea paha e mahele ole ia ai i mea e kaa ai kona mau aie.

9. Ina ua hana kolohe ka mea i aie kaa ole (banekorupa) ma kona mau aie ana.

PAUKU 18. Na kela a me keia mea i aie ia i hooiaio i kona koi e kue ana i ka hookuu ia o ka mea aie kaa ole (banekorupa) e waihoa e i Palapala e hoakaka ana i na kumu o kona kue ana, alaila e hoomaka ka Lunakanawai e hoolohe a hooholo no ia mau kumu kue.

PAUKU 19. Mamua ae o ka ae ia ana e hookuu, e hoohiki a kakau inoa ka mea aie kaa ole (banekorupa) i kekahi olelo hoohiki e hoakaka ana, aole oia i hana a ae aku e hana ia kekahi hana a mea paha i hoakaka ia, oia kekahi kumu e ae ole ia mai ai ia hookuu ana, a e lilo ai paha ia ae ia ana i mea ole ina ua ae ia.

PAUKU 20. Ina ua maopopo i ka Lunakanawai ua hana ka mea aie kaa ole (banekorupa) ina mea a pau i kauoha ia ma keia Kanawai a mamuli o na olelo o keia Kanawai ua kupono e loaa iaia ka hookuu ia, e haawi no ka Aha iaia he Palapala hookuu mai kona mau aie a pau; eia nae aole e pili ia hookuu ana i na aie i loaa mamuli o ke kolohe a ma ka aihue ana i ka waiwai i haawi ia e malama a hana hewa e ae, aia oia he Luna Aupuni a e lawelawe ana i ka waiwai o hai.

PAUKU 21. Ua hiki no i kela a me keia mea i kuleana e hoohalahala i kekahi olelo hooholo o ka Lunakanawai ma ka hana ana malalo o keia Kanawai, a hoopii aku imua o ka Aha Hookolokolo Kiekie ma ka Banako, eia nae e hai aku ua mea nei e hoohalahala ana i kona manao hoopii hou iloko

o na la elima mahope iho o ka hoopuka ia ana mai o ka olèlo hooholo a waiho aku i Palapala hoopaa iloko o ua mau la nei elima no na dala $100 me ke Kakauolelo o ka Aha e hoakaka ana e uku ia na koina a pau e ulu ae ana ma ia hoopii hou ana ina e ko ole ia hoopii hou ana.

PAUKU 22. Ua hiki no i ka Lunakanawai i kela a me keia manawa ke noi ia mai e hookahi a oi ae paha mea i aie ia i hooiaio i kona a o ka lakou mau koi kauoha aku i ka Luna Puuku paha e waiho mai i kana a o ka lakou hoike, a ina he mau dala kona a o lakou paha e malama ana i kupono e mahele ia, e kauoha ia oia a o lakou paha e mahele koke aku. Ua hiki no i ka Lunakanawai e hoopau aku i kekahi Luna Puuku no ke kumu kupono i hoike ia aku iaia, a e haawi koke aku ka Luna Puuku i hoopau ia i kona mau hoa Puuku a i ole ia i ka Puuku i hoonoho ia ma kona wahi i na dala, waiwai, buke, palapala hookaa a mau mea hoopaa paha a pau loa ma kona lima e pili ana i ka waiwai o ka mea aie kaa ole (banekorupa) me ke koi a malama ole i kekahi uku, komikina a uku e ae paha no kana hana.

PAUKU 23. Mamua ae o ka hoike a me ka mahele hope ana e hoike aku ka Luna Puuku a mau Luna Puuku i kana a i ka lakou hoike imua o ka Lunakanawai a waiho aku ma ka Aha, a mahope iho e hoolaha aku oia i ka poe a pau i aie ia i hooiaio i ka lakou mau koi e noi aku ana oia e nana a aponoia ua hoike la a e hookuu ia oia mai kona noho Luna Puuku a mau Luna Puuku ana ma kekahi manawa i hoakaka ia ma ia hoolaha. I ka manawa e hoolohe ia ai ua noi nei, e nana ka Lunakanawai i ka hoike a na Luna Puuku, a ua hiki no i kela me keia mea i kuleana e hele aku a kue. Ua hiki no e nana ka Lunakanawai a ina ua manao oia he pono e apono i ka hoike, a kauoha e mahele ia ke koena o ka waiwai i mahele ole ia, a e hookuu i ka Luna Puuku a mau Luna Puuku paha.

PAUKU 24. E uku ia na koina no na hana malalo o keia

Kanawai, koe wale no ma na noi i ko ole ke noi e hooholoia kekahi mea he mea aie kaa ole (banekorupa) mailoko ae o ka waiwai o ka mea aie kaa ole.

PAUKU 25. E uku ia na Luna Puuku i elima pa keneta maluna o na dala a pau i ohi ia mai a i uku ia aku e lakou, a e ae ia na lilo kupono e ae i ulu ae mamuli o ka hooko ana i ka lakou hana.

PAUKU 26. E hiki no ke hooholo ia kekahi mau mea elua a oi ae paha e hana pu ana ma ke ano hui he mau mea aie kaa ole (banekorupa) ma ke noi o na hoa hui a o kekahi paha o lakou, a i ole ia ma ke noi o hookahi a oi ae paha o ka poe i aie ia e ua hui nei, alaila e hoopuka ia ke kauoha e like me ia i hoakaka ia ma keia Kanawai a e lawe ia na waiwai o ka hui a pau loa, a me na waiwai o kela a me keia lala o ka hui, koe wale no na waiwai i hookuu ia mai ke Kanawai mai ka hoomalu a ohi ia, a e ae ia na poe a pau i aie ia e ka hui, a me ka poe a pau i aie ia e na lala pakahi o ka hui e hooiaio i ka lakou mau koi a e koho ia ka luna a mau luna puuku e ka poe a ka hui i aie aku ai; e malama kaawale na Luna Puuku a mau Luna Puuku i na hoike o na waiwai ponoi o kela a me keia lala o ka hui a e hoolilo lo ia aku na loaa mai na waiwai o ka hui no ka hookaa ana i na koi aie o ka poe a ka hui i aie ai, a o na loaa mai na waiwai ponoi o kela a me keia lala o ka hui e hoolilo ia aku no ka hookaa ana i na koi aie o ka poe i aie ia e kela a me keia lala pakahi o ka hui, a ina he koena kekahi i koe mahope o ka hana ana pela e hoohui ia aku ia koena me na waiwai o ka hui i mea e hookaa ai i ka poe a ka hui i aie ai.

PAUKU 27. Ma na hana e ae a pau e pili ana i kekahi mau hoa hui e hana ia no e like me ka hana ana e pili ana i ke kanaka hookahi. Ina ua waiho ia mai ka palapala noi e kekahi poe malalo iho o ka huina pau o na lala o

kekahi hui, e hana ia aku no na lala o ka hui i komo ole iloko o ke noi ana e like me ka hana ana e pili ana i kekahi mea aie ma ke noi ana o kekahi mea i aie ia e hoike mai i ke kumu e ae ole ia ai ke noi.

PAUKU 28. E pili no na olelo o keia Kanawai i na hui i hoohui ia, a ma ke noi ana o kekahi luna o kekahi hui i hoohui ia, i haawi ia iaia ka mana ma ke koho o na luna o ka hui a o na Kahu waiwai paha, ma kekahi halawai i kahea ia no ia hana, a i ole ia ma ka ae ana i kakau ia e ka hapa nui o na luna o ka hui a kahu paha o ia hui i hoohui ia, a i ole ia ma ke noi ana o ka poe i aie ia i hana ia a waiho ia ae elike me ka mea i hoakaka ia ma keia Kanawai, alaila, e hanaia no elike me ka hana ana e pili ana i ka poe aie. O na mea a pau ma keia Kanawai e pili ana i ka poe aie, e pili no ia i na luna a pau o kela a me keia hui i hoohui ia. Ina e hooholo ia he mea aie kaa ole (banekorupa) kekahi hui i hoohui ia e mahele a puunaue ia kona mau waiwai a loaa a pau i waena o ka poe i aie ia.

PAUKU 29. O na hana e hana ia ana i ka manawa e hoohoioia ai keia Kanawai, e hoolohe ia a e hooholo ia no malalo o ke Kanawai e mana ana ia manawa.

PAUKU 30. O na Pauku 962 a hiki i ka Pauku 995 a me ka Mokuna XI o na Kanawai o 1870 a me na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia Kanawai e hoopau ia a ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 31. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e hoolaha ia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXVI.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KE KANAWAI I APONOIA MA KA LA 7 O AUGATE, M. H. 1882, E HOOPONOPONO ANA I KE KUAI ANA O NA WAIONA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:.

PAUKU 1. E hoololiia a ma keia ua hoololiia ka "Pauku 5" o kela Kanawai a penei ka heluhelu ana:

Pauku 5. O ka mea puhi i kekahi Waiona iloko o keia Aupuni, (koe wale no malalo o kekahi laikini i haawiia mamuli o ke Kanawai i aponoia ma ka la 13 o Iulai, 1874 i kapaia "He Kanawai e haawi ana i ka mana i ke Kuhina Kalaiaina, e haawi i na mea Wiliko i na Palapala ae puhi Wai Ikaika) e hoopai ia no oia, aole e emi malalo o na dala he kanalima, aole hoi e oi aku i na dala he hookahi tausani; a i na e kaa ole ia uku hoopai, e hoopuahao ia oia ma ka hana oolea no kekahi manawa, aole e oi aku mamua o na makahiki elua. O ka mea e lawelawe ana, e malama ana a e paa ana paha i kekahi Waiona i puhi ia maloko o keia Aupuni, ua manao ia no, nana no i puhi, a maluna ona ke koikoi o ka hooia ana imua o kekahi Aha, aole nana i puhi."

PAUKU 2. E hoololiia, a ma keia, ua hoololiia ka "Pauku 10" okela Kanawai a penei ka heluhelu ana.

"Pauku 10. Mamua o ka haawi ana aku i ka palapala kuai nui i ka Waiona, e haawi mai ka mea noi i ke Aupuni Haawii i Elima Haneri Dala a e haawi pu mai no hoi i ke Kuhina Kalaiaina, i palapala Bona no na dala he Hookahi Tausani me ka hope kupono i aponoia e ke Kuhina i olelo ia aole emi malalo o ka hookahi.

PAUKU 3. Mahope iho o ka "Pauku 16" o kela Kanawai e pakui hou ia mai kekahi Pauku i kapaia ka "Pauku 16 A" a penei ka heluhelu ana o ua Pauku nei;

"Pauku. 16 A" Aole e ae ia kekahi mea i loaa ka palapala Laikini Kuai Liilii i ka Waiona e kuai aku i kekahi keiki a mau keiki "Oo ole" a i ka wahine a mau wahine paha i kekahi Waiona. Aole no hoi i kekahi kanaka a mau kanaka paha i ike ia he ona mau. A ina ua kue kekahi mea i ae ia e kuai Waiona i olelo ia maluna i keia Pauku, e hoopai ia no oia i na dala aole emi ina dala he Umi, a aole hoi e oi aku i na dala he Kanalima, no kela a me keia hihia.

PAUKU 4. E hoopau ia, a ma keia ua hoopau loa ia ka Pauku 43 o kela Kanawai.

PAUKU 5. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e hooholo ia ai, a o na Kanawai a me na hapa Kanawai e kue ana i keia Kanawai e hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXVII.

HE KANAWAI

E HOOMANA ANA I KE KUHINA KALAIAINA E KUAI I KEKAHI MAU AINA MA MOLOKAI.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ua haawiia ka mana i ke Kuhina Kalaiaina e kuai i na aina a pau no lakou ke kuleana e paa ia nei a e ona ia nei e na kanaka maloko o na palena o na

aina Aupuni i hookaawale ia a e hoohana ia nei no ke kahua Mai Lepera ma Molokai.

PAUKU 2. I na wa a pau ke loaa ole ka lokahi no ke kumukuai oia mau aina mawaena o ke Kuhina Kalaiaina a me na ona. E hoonoho ia i ekolu mau kanaka ku kaawale na lakou e koho i ke kumukuai kupono oia mau aina a me na pono maluna iho. Hookahi o lakou e koho ia e ke Kuhina Kalaiaina, hookahi e ka mea nona ka aina, a na keia mau mea elua i koho ia pela e koho i ke kolu, a oia koho ana e lilo no ia i mea paa loa maluna o na aoao a i elua ke ole e hoohalahala kekahi aoao ia koho ana, alaila, maloko o iwakalua la mahope o ka loaa ana o ka hoike no ia koho ia ana e hoopii aku no.

PAUKU 3. O ka hoopii i hoakaka ia ma ka Pauku 2 e lawe ia no ia i ka Aha Kiekie ma ka Banako nana e hooholo i ka ninau maluna o na olelo ike i waiho ia imua o na poe koho, a aole no hoi he mau hoike hou e ae ia e hookomo ia mai ma ia hoohalahala, na ka Aha Kiekie ma ia hoohalahala ana, e hoapono, hoololi a hoemi ia koho ana. E lilo no ka Olelo Hooholo o ka ka Aha Kiekie i mea paa maluna o na aoao a i elua, aole e kau ia na koina o ia hoopii ana maluna o ka mea nona ka aina.

PAUKU 4. O ka ona oia mau aina e haawi aku no oia ia mau aina i na luna e malama ana i kahi mai lepera maloko o na la he kanaono mahope iho o ka paa loa ana o ia koho ana. A na ke Kuhina Kalaiaina e uku aku mahope iho o ia hoolilo ia ana mai, i ka ona i ka huina dala i hoomaopopo ia e na poe koho a i ole ia, ka mea i hooholo ia. A ma ia uku ana, e hilo no ke kuleana alodio i ke Aupuni.

PAUKU 5. A o ke kope oia koho ana a oia hooholo ana paha i hooiaio ia me ka apono a ke Kuhina Kalaiaina i ka uku a haawina aku paha i kekahi huina dala i koho ia a hooholo ia paha i hooiaio ia e ua Kuhina la, e kope ia a e

manao ia ua lawa no ka olelo ike i kope ia no ia hoololi ana i ke kuleana.

PAUKU 6. E lilo keia i Kanawai mai a mahope o kona hooholoia ana.

Apono ia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXVIII.

HE KANAWAI

E HOOPONOPONO AI I KA LAWELAWE ANA MA NA HOOPII E HOIHOI MAI I KEKAHI WAIWAI LEWA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka 'Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hiki no i ka mea hoopii ma kekahi hoopii e hoihoi mai i kekahi waiwai lewa e koi aku, i ka manawa e hoopuka ia ana o ka palapala kii a ma kekahi manawa e ae paha mamua iho o ka pane ia ana mai ma ia hoopii, e haawi ia iaia ua waiwai nei e like me ia i hoakaka ia ma keia Mokuna.

PAUKU 2. Ina ua koi ia e haawi i ka waiwai ma ka lima o ka mea hoopii e hana ua mea hoopii la i palapala hoike (affidavit) a o kekahi mea e ae ma kona wahi e hoike ana.

1. O ka mea hoopii no ka mea nona ka waiwai i koi ia (e hoakaka pono loa i ke ano o ua waiwai nei) a ole ia ua loaa iaia ma ke Kanawai ka mana e paa a e malama ai i ua waiwai nei.

2. Ua paa ia ua waiwai nei e ka mea i hoopiia ma ke ano kue i ke Kanawai.

3. Aole i lawe ia ua waiwai nei no kekahi aie a hoopai paha e like me ke Kanawai a ua hopu ia a hoomalu ia paha malalo o kekahi palapala ohi a hoomalu paha i ka waiwai o ka mea hoopii, a i ole ia, ina ua hoomalu ia pela ua hookuu ia ma ke Kanawai mai ia hoomalu ana.

4. Ka waiwai io o ka waiwai.

PAUKU 3. Alaila e hiki no i ka mea hoopii, a o kona Loio paha ma ke kakau ana ma ua palapala hoike nei, a i ole ia ma kekahi palapala noi e ae i hui pu ia, e kauoha aku i ka Ilamuku, a o kona hope paha, a o ka Makai Nui o ka Mokupuni kahi i hoomaka ia ai ka hoopii, a i kona hope paha e lawe ae i ka waiwai mai ka mea hoopiia. Eia nae aole e lawe ia kekahi waiwai mamuli o keia Kanawai mawaho aku o ka mana hookolokolo o ka Aha nana i hoopuka aku ka palapala kii.

PAUKU 4. I ka loaa ana aku o ka palapala hoike (affidavit) me ka hoolaha me kekahi palapala hoopaa i kakau inoa ia e elua a oi ae paha mau hope kupono, i aponoia e ka Ilamuku a o kona hope paha a i ole ia e ka Makai Nui a o kona hope paha e olelo ana ua hoopaa ia lakou i ka mea i hoopiia i na dala i palua i ka waiwai io o ka waiwai i hoakaka ia ma ka palapala hoike (affidavit) no ka hana ana i ka hihia, no ka hoihoi ana i ka waiwai i ka mea i hoopiiia i na e hooholoia e hoihoi i ka waiwai, a no ka uku ana aku iaia i na dala e hooholo ia ana paha e uku ia iaia e ka mea hoopii, alaila e lawe koke ka Ilamuku a o kona hope Makai Nui a o kona hope paha i ka waiwai i hoakaka ia maloko o ka palapala hoike (affidavit) ina aia ma ka lima o ka mea i hoopiiia a o kona hope paha a e malama ma kona lima. E haawi koke aku no hoi oia me ka hakalia ole i ka mea i hoopiiia i kope o ka palapala hoike (affidavit) hoolaha a me ka palapala hoopaa ma ka haawi kino ana aku iaia, ina e loaa oia, a i kona akena i lawe

ia ae ai ka waiwai, a ina aole loaa laua a elua, ma ka waiho ana ma kahi noho mau o laua a o kekahi paha o laua me kekahi mea nona na makahiki kupono a ua ano naauao, a i ole ia ina ua ike ia kahi noho o kekahi o laua, ma ka hookomo ana iloko o ka Hale Leta me ka hookaa ia o ka uku leta a ua kakau ia ka inoa o ka mea i hoopiiia.

Pauku 5. Ua hiki no i ka mea i hoopiiia iloko o elua la mahope iho o ka hooko ia ana aku maluna ona a o kona akena paha e like me ia i hoakaka ia maluna o ka palapala hoike a palapala hoopaa, a i ole ia i na ua hooko ia ua kope la maluna ona ma kekahi Mokupuni okoa mai ka Mokupuni i hoomaka ia ai ia hoopii, iloko o Umi la mahope iho o ia hooko ana, e hoolaha ma ka palapala i ka Ilamuku a i kona hope paha, Makai Nui a o kona hope paha ma kahi e noho ai ka Aha nana i hoopuka i na palapala e pili ana i ua hana nei i kona hoohalahala i na hope no ka lawa ole. Ina aole oia e hoolaha aku pela iloko o ka manawa i hoakaka ia e manao ia ua haalele oia i ka hoohalahala ana ia lakou. Ina e hoohalahala ka mea hoopiiia alaila, na na hope a poe ma ko lakou wahi paha e hoike no ka lawa o lakou e lilo i mau hope e like me ia i hoakaka ia mahope iho nei, aka ina e waiho ia mai he mau hope hou alaila e hana ia no i hoopaa hou ana.

Pauku 6. Maluna o ka makai nana i apono i na hope e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 4 o keia Kanawai a me ko lakou poo ma ka oihana ka hoomaopopo ana i ka lawa kupono o na hope a hiki i ka manawa e hoopau ia ai ke kue ia lakou e like me ia i hoakaka mua ia, a i ole ia a hiki i ka manawa e hoomaopopo ai lakou ua lawa.

Pauku 7. Na na hope o ka mea hoopii i na ua hoohalahala ia ko lakou lawa ole, e like me ia i hoakaka ia ma

ka Pauku 5 o keia Mokuna, iloko o elua la mahope iho o ia hoohalahala ana e hoomaopopo ke lakou lawa i mua o kekahi Lunakanawai a Kakauolelo paha o kekahi Aha Kakau, a i ole ia i mua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha e like me ia i hoakaka ia mahope iho nei. Ina aole lakou a o kekahi poe e ae ma ko lakou wahi paha e hoomaopopo, alaila e hoihoi ka Ilamuku a Makai Nui paha i ka waiwai i ka mea i hoopii ia ke koi ia mai e hana pela.

PAUKU 8. Penei e hoomaopopo ai ma ka hoohiki ana i keia mau mea pakahi e kela a me keia hope.

1. He kanaka oia e noho ana iloko o keia Aupuni (e hoakaka i kona wahi noho) a he waiwai paa kona, a i ole ia he hale kona iloko o keia Aupuni.

2. Ua loaa iaia ka waiwai i like kona waiwai io me ka huina dala i hoakaka ia maloko o ka palapala hoopaa i ka mea i hoopiiia mawaho ae o na aie a pau maluna o na waiwai i hihia ole a i hookuu ole ia mai ke kuai ana malalo o ka hoomalu ia ana. Ua hiki ke ninau ia lakou e ka Lunakanawai a Kakauolelo, a i ole ia e ka mea i hoopii ia, a e kona Loio paha i na ua hiki ae malaila e pili ana i ka lawa o ko lakou waiwai ma na hana ana a pau e kakau ia na mea i ninau ia a kakau inoa ia e ka poe e noho hope ana i na e koi ia pela e ka mea i hoopii ia. Na ka luna e malama ana i ua Aha Ninau nei e hooiaio i ua moolelo nei, o ka ninau ia ana a hui pu aku me ka palapala hoopaa a na hope i hana ai.

PAUKU 9. Ina ua haalele ia ka hoohalahala ana i ka poe hope e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 5 o keia Mokuna, a i ole ia, i na ua hoohalahala ia no a ua hooiaio na hope a o kekahi poe e ae paha no lakou no ka lawa o ka waiwai e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 8 o keia Mokuna na ka Ilamuku a makai e ae ia ia kahi i paa ia ai ka waiwai i lawe ia ae mai ka mea i hoopii ia

e haawi koke aku i ua waiwai nei ma ka lima o ka mea hoopii.

PAUKU 10. Ma na hoopii a pau i mua o na Aha Hoomalu a Apana paha malalo o keia Mokuna na ka Ilamuku a o kona hope paha e haawi koke aku i ka waiwai i na ua lawe ia i ka mea hoopii.

PAUKU 11. Ina ua koi ia mai ka waiwai i lawe ia e kekahi mea e ae mawaho ae o ka mea i hoopii ia a o kona Akena paha, a waiho mai ua mea la i kekahi palapala hoike (affidavit) no kona kuleana i ua waiwai nei me ka hoakaka mai i na kumu o ia kuleana a haawi aku i ka Ilamuku, kona hope Makai Nui a o kona hope paha, aole e haawi aku ua makai la i ka mea hoopii, a malama paha, ina aole e hoopaa mai ka mea hoopii iaia no kona poho ma kekahi palapala hoopaa i kakau inoa ia e na hope kupono elua (a ina e koi ia aku e ua luna nei) e hoike mai, ma ka hoohiki ana ua like ko laua waiwai pakahi me ka palua o ka waiwai io o ka waiwai i koi ia a i hoakaka ia ma ka palapala hoike o ka mea hoopii mawaho ae o na aie moraki a me na koi e ae ma ka waiwai, a he mau ona waiwai paa laua e noho ana iloko o keia Aupuni.

PAUKU 12. Ua hiki no i ka mea i hoopii ia i kela a me keia manawa mamua ae e ka haawi ia ana aku o ka waiwai i ka mea hoopii, i na aole oia i kue i na hope o ka mea hoopii, e koi aku e hoihoi ia mai ka waiwai iaia ma kona haawi ana aku i ka Makai i palapala hoopaa i kakau ia, i kakau inoa ia e na hope elua a oi ae paha i kupono, e olelo ana ua hoopaa ia lakou ma ka palua o ka waiwai io o ka waiwai i hoakaka ia maloko o ka palapala hoike (affidavit) o ka mea hoopii, no ka hoihoi ana o ka waiwai i ka mea hoopii, i na e hooholo ia pela, a me ka uku ana iaia o na dala e hooholo ia ana e uku ia e ka mea i hoopii ia. Ina aole e koi ia e hoihoi mai

ka waiwai iloko o na la elima mahope iho o ka lawe ia ana a me ka hooko ia ana o ka lohe i ka mea i hoopii ia alaila e haawi ia no i ka mea hoopii: koe ma na manawa e koi ia mai ai ka waiwai e kekahi mea okoa e like me ia i hoakaka ia ma ka Pauku 11.

PAUKU 13. Na ka Ilamuku a makai e ae e waiho aku i na hoolaha, palapala hoopaa, palapala hoike (affidavit) a me kana mau hana e pili ana imua o ka Aha kahi e hana ia ana ia hihia ma ka la a mamua ae paha e hoihoi ia mai ai ka palapala kii.

PAUKU 14. O na Kanawai a hapa Kanawai a pau e kue ana i keia Mokuna ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 15. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e apono ia ai,

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XXXIX.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 1137 O KE KANAWAI KIVILA.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o Ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ke hoololi ia nei ka Pauku 1137 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluhelu ia ai:

Pauku 1137. E hiki no i na aoao elua ma kekahi hihia Kivila ke ae mai ka Aha e kapae ae i ka Hookolokolo imua o ka Jure ma ka Palapala Aelike ana pela, a i ole ia, ma ka ae waha ana imua o ka Aha a e kakau ia ka Aelike ana ma ka moolelo o ka Aha; eia nae, ina e hele ole mai

kekahi o na aoao elua i ka manawa Hookolokolo, a ua hiki mai nae kekahi aoao e manao ia ua haalele ka aoao i hiki ole mai i kona pono e Hookolokolo imua o ka Jure, a e hookolokolo ia ka hihia me ka Jure a Jure ole paha elike me ka manao o ka aoao i hiki ae.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona manawa aku e hoolaha ia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XL.

HE KANAWAI

E PILI ANA NO KA HAAWI ANA I NA PALAPALA SILA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E haawi ia na Palapala Sila Nui a pau ma ka inoa o ka Moi malalo o ke Sila o ke Keena Kalaiaina a e kakau inoa ia e ke Kuhina Kalaiaina a kau inoa hou ia mai e ke Komisina o na Palapala Sila Nui a e hoopaa ia me na kuhikuhi ana iloko o na buke i malama ia no ia ano ma ke Keena Kalaiaina.

PAUKU 2. E komo iloko o kela a me keia Palapala Sila Nui kekahi inoa pokole a haina paha o ka mea hou i imi ia a mea loaa hou e hoike pololei ana i kana hana me kona ano, a me ka haawi ana i ka mea i loaa ka Palapala Sila Nui, kona mau hooilina a mau hope paha, no ka manawa he umi makahiki, i ke kuleana kaokoa e hana hoohana a e kuai aku i na mea hou nei i imi ia a mea i loaa hou mai, ma na wahi a pau o ko Hawaii nei Pae Aina,

me ka hilinai ana maluna o na kuhikuhi ana no na ike a pau e pili ana ia mea. E hoopili ia aku i kope o na kuhikuhi ana me na kii kaha ia, i ka Palapala Sila Nui a e lilo ia i apana no ia mea.

PAUKU 3. O kela a me keia mea e hoohana ana i kekahi mea hou i ike ole ia mamua a i loaa paha kekahi oihana hou a ku i ka pomaikai, Mikini (Machine) paha mea i hana ia ano o ka hana ana a hoohui ana paha i kekahi mea, a o kekahi hoohana hou ana e hoopomaikai ai i ike ole ia a hoohana ia e kekahi poe e ae ma keia Pae Aina a i loaa ole hoi ka Palapala Sila Nui a i pai ole ia na kuhikuhi ana me ka moolelo iloko o na pepa i pai ia, i neia a mau aina e paha mamua o kona hoohana ana a me ka loaa ana paha o ia mea hou, e loaa iaia, ma ka uku ana i na uku i hooholo ia e ke Kanawai a ma ka hoolawa ana i na hana kupono e ae, ka Palapala Sila Nui no ia mea. Ina nae hoi o kela a me keia mea hou i imi ia a loaa paha i kekahi oihana hou aku, a ku i ka pomaikai, Mikini (Machine) paha mea hana ia paha, ano paha o ka hana ana a o k hoohui ana i kekahi mea a mau mea a o kekahi hoohana hou ana e hoopomaikai ai i ike ole ia mamua, a ua loaa nae ka Palapala Sila Nui a mau Palapala Sila Nui paha no ia mea mai kekahi Aupuni e aku, e loaa no ia ia i Palapala Sila Nui no ia mea iloko o keia aina, e like me ka mea i hoomaopopo ia maluna, koe nae ina o na mea nei i loaa ai ka Palapala Sila Nui ua hoopae mua ia iloko o keia Pae Aina o Hawaii a ua maa mau i ka lehulehu no ka manawa i oi aku mamua o ka makahiki hookahi mamua o ke noi ia ana mai i Palapala Sila Nui. Aka, o na Palapala Sila Nui a pau e haawi ia ana no na mea hou i loaa mua ka Palapala Sila Nui i kekahi Aina e, e hoohaiki ia kona manawa i ole e mau aku ai ka manawa mahope aku o ka pau ana o ka manawa i Palapala Sila Nui ia ai i ka aina e, a ina he lehulehu aku na Aina e i Palapala Sila Nui ia ai,

alaila, aole e loihi aku ka manawa mahope o ka pau ana o ka Palapala Sila Nui nona ka manawa pokole loa mai, e koe ana, aole loa no e hoomau ia aku kekahi Palapala Sila Nui hookahi no ka manawa i oi aku mamua o ka umi makahiki.

PAUKU 4. Mamua o ka loaa ana i kekahi mea imi mea hou a loaa o ka mea hou, i ka Palapala Sila Nui no kana mea hou i imi ai a loaa paha, e noi aku oia ma ke kakau ana ma ke ano olelo moakaka, hoopololei, a hooiaio i ke Kuhina Kalaiaina a e waiho aku ma ke Keena Kalaiaina i ka moolelo i kakau ia o ia mea, ke ano a me ka hana ana, ka hoohui ana a me ka hoohana ana o ia mea, a ina he Mikini (Machine,) e wehewehe mai ia i ke kumuhana a me ke ano o kana hoopili ana mai ia kumuhana, i wahi e ano e ae ai ia mai ka kekahi poe mea hou e ae i imi ai, a e hoike pololei loa ai ia, a e koho maopopo ae i kahi o ka hoohana ana a ka hoohui ana paha ana e hoomaopopo nei o kana mea ia i imi hou ai a loaa paha. Ina he mea kupono ma ke ano o ka mea i manao ia ke kaha kii ia ana, alaila, e hoolawa mai ka mea noi ia mea e like me ka mea i hoomaopopo ia e ka Pauku 2. Ina o ka mea hou i imi ia ma ka huihui ana i kekahi mau mea ano like ole, alaila, e hoolawa pakahi mai ka mea noi, i na mea ano like ole a pau i komo iloko o ia huihui ana ma ke ano e lawa kupono ai no ka hoao ana. I na manawa a ano a pau e hiki ana ke hana ia i Modela (kii i hoouuku ia a i hoohalike ia me ka mea i manao ia ai) e hoolawa mai ka mea noi i Modela me ke ano nui kupono e hoike maopopo ana i na ano nui a pau o kana mea hou i imi ai.

PAUKU 5. E hoohiki mai ka mea noi, ua manao ia, oia ka mea mua loa nana i imi a loaa keia mea oihana hou, Mikini (Machine) mea hana ia mea huihui ia a hoomaikai ia paha, ka mea hoi nona kona noi ana i Palapala Sila Nui; a aole ia i ike a manao ua ike ia a hoohana ia ia mea

mamua; a e hai ae no hoi ia he kupa ia no ke Aupuni hea la.

PAUKU 6. I ka waiho ia ana aku o kekahi Palapala noi oia ano; a me ka uku ia ana o na uku mau, ua kauoha ia ke Komisina o na Palapala Sila Nui e nana pono i ua mea hou la, i oleloia, a ina mahope o ka nana pono ana ua maopopo he kuleana io ke ka mea noi e loaa ai ka Palapala Sila Nui malalo o ke Kanawai a na pomaikai kupono, a ua ano nui kupono, alaila, e hai aku i ke Kuhina Kalaiaina ka mea hoi nana e kena aku e haawi ia i Palapala Sila Nui no ia mea.

PAUKU 7. O kela a me keia mea e hana ana i kekahi mea hou a i loaa paha kekahi mea hou, a e makemake ana nae ia e hooloihi ia aku ka manawa i hooholo pono ai ia i kana mea i hana ai, alaila, i kona uku ana mai i na uku mau e like me ke Kanawai, ua hiki iaia ke waiho mai i palapala akeakea (Caveat) i ke Keena Kalaiaina e hahai ana i ke ano o kana mea i manao ai a me na ano nui o ia mea, a e noi mai ana e hoomalu ia kona kuleana a hiki i ka manawa e paa a lawa pono ai paha kana mea hou i imi ai. E malama malu ia me ka maluhia ia palapala akeakea (Caveat) a e mana ia palapala no ka manawa he hookahi makahiki mai ka manawa i waiho ia aku ai.

PAUKU 8. E hookohu ke Komisina o na Palapala Sila Nui e ke Kuhina Kalaiaina; a e nana, a e hoike mai oia no na noi a pau no ka Palapala Sila Nui, a e uku ia oia he iwakalua dala no kela a me keia palapala noi i nana ia a hoike ia e ia a oia uku na ka mea noi e uku e mai mamua. A e kaki (Charge) hou ia aku i ka poe a pau e noi ana i ka Palapala Sila Nui. I ka waiho ana mai i ka Palapala noi no ka Palapala Sila Nui, elima dala; a i ka loaa ana aku o ka Palapala Sila Nui; elima dala: a e kaki (Charge) ia elima dala i ka waiho ana mai o ke kekahi palapala akeakea (Caveat.)

PAUKU 9. E lilo keia i Kanawai mai a mahope aku o ka la e hoolaha ia ai, a o ke Kanawai e hoololi ana i ka Pauku 255 a me 256 o ke Kanawai Kivila, a e pakui ana i Pauku hou no ke Kanawai Kivila i helu ia, o ka Pauku 256 a i apono ia i ka la 22 o June M. H. 1868, ma keia ua hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLI.

HE KANAWAI

E HOOHOIHOI AI I NA UWEA OLELO MOANA.

NO KA MEA, he mea i makemakeia ka hoohui ia ana o keia mau Mokupuni me Kaleponi, a me na Aina e ae e pili ana ma na aoao o ko kakou moana ma ka hoomoe ana i Kaula Uwea Olelo, a no ka mea, ua kupono e hoakea ia na pono o ke Kanawai o ka makahiki 1874 ma ka haawi hou ana i kokua Aupuni e hoohoihoi ai a e hoopaa ai ka hoomoe ana i na Kaula Uwea Olelo oia ano; nolaila,

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. I ka wa e hoohui ia ai o Honolulu me Kapalakiko me ke kaula uwea olelo, ua hoomana ia ke Kuhina Waiwai e hana i aelike me ka mea a mau mea paha i hoopaa ai i kela hoohui ana, e uku ia he mau dala aole e oi aku mamua o ka Iwakalua Tausani no ka makahiki hookahi a no na makahiki no hoi aole i oi aku mamua o ka Umikumamalima.

PAUKU 2. O keia makana, aole e uku ia ke ole i hana

mua ia he palapala aelike mawaena o ke Aupuni a me ka mea a mau mea paha i loaa ai ke kuleana malalo o keia Kanawai i aponoia e ka Moi ma ka Ahakukamalu, e kaupalena ana i ka nui o ka uku no ka hooili ana i na huaolelo, a e hoakaka ana i ka malamaia ana o ke kaula uwea olele i hiki ke hoohanaia; a me na mea e ae e paa ai na pono o ke Aupuni a me ka lehulehu.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 21 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLII.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO AI NO KA HOONOHO ANA I HOPE KAKAUOLELO A ME ONA HOPE KAKAUOLELO ELUA NO KA AHA HOOKOLOKOLO KIEKIE, A E HOAKAKA I NA MANA A ME NA HANA A IA MAU KAKAUOLELO.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ua haawi ia ka mana i na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie e hoonoho i Hope Kakauolelo a me ona Hope Kakauolelo Elua a e noho laua ma ia oihana e like me ka makemake o na Lunakanawai i olelo ia. E loaa pakahi i ua Hope Kakauolelo a Hope Kakauolelo Elua nei ka mana e hoopuka aku i na palapala ma na hihia a pau e hookolokolo ia ana imua o ka Aha Kiekie a imua paha o kekahi Lunakanawai oia Aha ma ke Keena. E loaa no hoi ia laua ka mana e hoohiki i ka poe kupono ke hoohikiia e lawe a kakau i ka olelo o na

hoike, e helu a kau iho i ka nui o ka aie i kaa ole ma na palapala aie, palapala hoopaa bila kikoo dala a me na palapala hoakaka aie e ae ma na mea a pau i hooholo ia no ka hiki ole mai o ka aoao i hoopiiia, a ma na mea i haawiia ia laua e ka Aha a me na mana a hana e ae a pau e pili ana i ke Kakauolelo o ka Aha Hookolokolo Kiekie a no ka hooko pono ana i na hana oia Aha malalo o ke kuhikuhi ana o ke Kakauolelo o ka Aha Hookolokolo Kiekie a me ka apono ana ona Lunakanawai oia Aha. O laua no hoi kekahi mau Luna Helu ma o ka laua oihana (ex-officio) ma ke Kaulike.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona hooholoia ana.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLIII.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 8 O KA MOKUNA 79 O KE KANAWTI KARAIMA, E LIKE ME IA I HOOLOLI IA AI MA KA MOKUNA 17 O NA KANAWAI O 1878.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E hooloiiia a ma keia ke hooloiiia nei ka Pauku 8 o ka Mokuna 79 o ke Kanawai Karaima elike me ia i hooloi ia ai ma ka Mokuna 17 o na Kanawai o 1878, a penei e heluheluia ai.

Pauku 8. E hoike aku kela mea keia mea i ae ia ma ke Kanawai e hooko i ka mare ana, i kela a me keia hapaha

makahiki, i ka Papa Hoonaauao i ka poe i mare ia eia iloko oia hapa makahiki, e like me ka papa hoike mahope iho nei.

Hoike o na mare iloko o ka hapaha e pau ana ma ka la ———o———M. H. 188——

INOA O KE KANE.	INOA O KA WAHINE.	HAAWIIA KA PALAPALA AE E MARE E	KA LA I HAAWI IA AI KA PALAPALA AE E MARE E	KA LA I MARE IA AI.	KAHI I MARE IA AI.	INOA O NA HOIKE I IKE I KA MARE ANA.

A e hoolako ia aku na Papa Hoike i paihakahaka ia e ka Papa Hoonaauao i na mea a pau i ae ia ma ke Kanawai e hooko i ka mare. Ina e hoike ole aku kekahi mea i ae ia e hooko i ka mare i na inoa o ka poe i mare ia eia elike me ka mea i oleloia maluna, alaila ina e hooiaio ia kona hana ole ana pela, e hoopau ia kona palapala ae e hooko i ka mare e ke Kuhina Kalaiaina.

E malama ka Papa Hoonaauao i buke moolelo no na mare, a e kakauia malaila na mare ana a pau i hooko ia iloko o keia Aupuni ma keia hope aku, a penei ke ano o ua Buke la.

INOA O KE KANE.	INOA O KA WAHINE.	HAAWAIIA KA PALAPALA AE E MARE E	KA LA I HAAWI IA AI KA PALAPALA AE	HOOKO IA KA MARE E	KA LA I MARE IA AI	KAHI I MARE IA AI	INOA O NA HOIKE I IKE I KA MARE ANA

Na kela a me keia makuakane ina e ola ana oia, o kela me keia keiki i hanauia iloko o keia Aupuni, a ina aole e ola ana ka makuakane, a ina paha he keiki kamehai, alaila, na ka makuahine iloko o ka mahina hookahi mahope iho o ka hanau ana e hai aku i ke kumu kula aupuni o ka Apana kahi i hanau ai ua keiki la, i ka la i hanau ai, i ka inoa a me ke kama o ua keiki la. Na kela me keia kahunapule a mea e ae paha i lawelawe i ka hoonalo ana, a ina he hoolewa me ka malama ole ia ó kekahi hana pili i ka hoomana na ka mea hana pahu a

mea e ae paha nana i kanu aku i ke kupapau, e hai aku iloko o na la he umi mahope iho o ia kanu ana, i ka Agena o ka Papa Ola no ia apana i kanu ia ai ke kupapau i ka inoa, ke kama, ka nui o na makahiki, a me ka aina hanau o ka mea i make, a i ole ia o ka mea i hiki ke hoomaopopo ia o keia mau mea e pili ana i ka mea i make.

Ina e hana a hooko ole ia na mea i kuhikuhi ia ma keia Pauku, e hoopai ia ka mea i hana pela i na e ku ka hewa iaia ma ka hookolokolo ana imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha i na dala aole e oi aku mamua o ka iwakaluakumamalima.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la i aponoia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLIV.

HE KANAWAI

E HOOPOONOPONO AI I KA HOEMI ANA, KA HOOKUU ANA A ME KA OHI ANA I NA UKU KULA MALOKO O NA KULA AUPUNI O KA PAE AINA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O ka uku Kula maloko o na Kula la Aupuni e ao ia ana ma ka olelo Enelani mai o a o, koe wale no na Kula ma ka Apana o Honolulu, Mokupuni o Oahu, aole e oi aku mamua o na dala elima no ka haumana hookahi, no ka makahiki hookahi, e hooponopono ia e ka Papa Hoonaauao e like me ka mea i pono i ko lakou manao.

PAUKU 2. O ka uku Kula maloko o na Kula la Aupuni e ao ia ana ma ka olelo Enelani, ma ka Apana o Honolulu, Mokupuni o Oahu, aole e oi aku mamua o na dala elima no ka haumana hookahi, no ka makahiki hookahi, e hooponopono ia e ka Papa Hoonaauao e like me ka mea i pono i ko lakou manao, iloko o na Kula kahi e ao ia ana na lala o ka ike i pili i na Kula ano Kumu Mua wale no. Aka, maloko ona Kula kahi e ao ia ana na lala e a kiekie ae paha, e like me ke Kula o Alanui Papu, aole e oi aku ka uku Kula mamua o ka hapalua dala no ka pule hookahi no ka haumana hookahi e hooponopono ia e ka Papa Hoonaauao e like me ka mea i pono i ko lakou manao.

PAUKU 3. O na haumana a pau i oi aku mamua o ka heluna ekolu, e hoouna ia ana e kela a me keia makua a kahu paha, i kekahi Kula la Aupuni ma ka olelo Enelani kahi e ao ia ana na lala o ka ike o ke ano Kumu Mua wale no, e hele no lakou i ke Kula me ka uku ole: a o na haumana a pau i oi aku mamua o ka heluna ekolu e hoouna ia ana e kela me keia makua a kahu paha, i kekahi Kula la Aupuni ma ka olelo Enelani kahi e ao ia ana na lala e a kiekie ae paha e like me ke Kula o Alanui Papu ma Honolulu e hooponopono ia ko lakou uku kula e like me ka mea i pono i ka manao o ka Papa Hoonaauao.

PAUKU 4. O na makua a kahu mea keiki a pau e lawelawe hana ana malalo o na Palapala Aelike, no ka uku aole i oi aku mamua o na dala he iwakalua no ka mahina hookahi, e ae ia lakou e hoouna i ka lakou mau keiki me ka uku ole i na Kula la Aupuni ma ka olelo Enelani, kahi e ao ia ana na lala o ka ike o ke ano Kumu Mua wale no.

PAUKU 5. Mamuli o ke kauoha ana a ka Papa Hoonaauao, he mea hiki i na Luna Kula o kela me keia Apana, ke hooemi a hookuu loa paha i ka uku kula o na keiki

o na makua a kahu paha i ilihune, a i hiki ole ia lakou ke uku.

PAUKU 6. Ua pili i na Kumukula o na Kula Aupuni a pau, kahi e kau ia ana ka uku Kula, ka ohi ana i kela me keia hapaha makahiki i na dala uku Kula, a e hoihoi pono aku ma ka lima o ka Luna Kula o ka Apana, me ka lohi ole.

PAUKU 7. Ina manawa a pau e koi mai ai na makua a kahu mea keiki e hooemi ia a hookuu loa ia paha ka uku Kula o ko lakou mau keiki malalo o na kuhikuhi ana o keia Kanawai he pono i ka Luna Kula o ka Apana, ke hoomaopopo i ke kulike o ia hooemi a hookuu loa ana paha o ka uku Kula ma na ano e hiki ai malalo o keia Kanawai.

PAUKU 8. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLV.

HE KANAWAI

E KOKUA ANA I KA LOAA ANA A ME KA NOHO IA ANA O NA APANA AINA LIILII.

NO KA MEA, he nui ka poe uuku o ke dala e noho ana iloko o keia Aupuni me ka loaa ole o na wahi e noho paa ai, e makemake ana e loaa i mau home no lakou.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ua haawiia ka mana i ke Kuhina

Kalaiaina a ua kauoha ia oia, e kauoha aku e ana i kekahi o na Aina Aupuni i kupono no ia hana, a i paa ole ia manawa malalo o kekahi kanaka ma ka hoolimalima ia, a e okioki ia iloko o na apana i oi ole mamua o iwakalua eka, a i emi ole malalo o elua eka ma na aina kula a maloo paha, a i oi ole mamua o elua eka ma na aina wai a kanu kalo paha, me na alanui kupono e pili ana i ua mau apana nei.

PAUKU 2. I ka manawa e paa ai ke ana ia ana e hookohu aku ke Kuhina Kalaiaina i ekolu mau kanaka nana e koho i ke kumukuai o na apana, a o ke ana aina nana i ana a mahele i na apana aina liilii kekahi oia poe, a o na lala e ae elua e koho ia mai na kanaka e noho ana ma ka apana kahi e waiho ana ka aina i anaia. Na lakou e nana i na apana i mahele ia a e koho i ke kumukuai kupono e like me na kumukuai kupono e kuai mau ia ai, a e hoike mai i ke Kuhina Kalaiaina ma ka Palapala i na kumukuai a lakou i koho ai a e kakau inoa ia ua hoike la aole e emi malalo o elua lala o ua poe koho kumukuai la. Alaila, e hoolaha aku ke Kuhina Kalaiaina i olelo hoolaha ma ka olelo Hawaii, a ina oia e manao he pono ma na olelo e ae ma na nupepa i pai ia ma keia Aupuni, a oia hoolaha e hiki no ke hoolaha ia aku penei :

HOOLAHA NO NA APANA AINA KAHI E NOHO AI.

Ua hookaawale ia he Apana Aina ma————ma ka Apana o————Mokupuni o————i mea e hoolilo ia aku i ka poe e makemake ana e loaa i mau wahi e noho ai. Ua hiki no ke nana ia na kii o ke ana ia ana ma ke Keena Kalaiaina e ka poe e manao ana e kuai, a ua hiki no hoi e nana a makaikai i na apana ma kahi i ana ia ai ma ke noi ana aku ia———a i ole ia ia——— ma ia apana na luna koho kumukuai nana e kuhikuhi i na apana, a e loaa ia laua he hookahi dala no ka hana ana pela mai ka mea a mau mea e noi ana i apana aina. O kela

a me keia mea i piha pono kona mau makahiki ma ke Kanawai e makemake ana e loaa iaia kekahi o na apana aina i olelo ia, e noi aku no ia ma ka Palapala i ke Kuhina Kalaiaina e hoakaka ana i ka helu o ka apana ana i makemake ai a e hele aku oia ma ke Keena o ke Kuhina Kalaiaina me na dala he umi a e uku ia aku i ke Kuhina Kalaiaina ina ua ae ia kana noi, a e kakau inoa ia a haawi ia aku na Palapala kupono iaia. Aole e ae ia ka mea hookahi e loaa iaia mamua aku o hookahi apana aina, eia nae e ae ia no e loaa i ka mea hookahi na apana aina elua ina he aina kula a maloo kekahi, a he aina wai a kanu kalo kekahi.

Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 3. I ka manawa e loaa ai na Palapala noi i kakau ia no na apana aina e waiho ia no me ka la i loaa mai ai. Ina he elua a oi ae paha poe i noi mai no ka apana hookahi, e haawi mua ia ka pono i ka mea nana ka Palapala noi i loaa mua, aka, ina aole oia e hele kino ae a ma o kekahi hope paha, ma ke Keena o ke Kuhina Kalaiaina iloko o hookahi pule mahope iho o ka loaa ana mai o kana Palapala noi, alaila, e haawi ia ka pono i ka mea i loaa kana noi mahope iho o ka mea noi mua, a pela no me na noi e ae e hana ia ai. Ma ka nana ana o ke Kuhina Kalaiaina i na Palapala noi, e ae no ke Kuhina Kalaiaina ina e hookaa mai ka mea noi i na dala he umi no na lilo o ka hana ana i na Palapala, ka uku hapaha ana o ka uku hoolimalima a uku panee paha, e like me ka mea i aelike ia, mawaena o ke Kuhina Kalaiaina a me ka mea noi, e like me ia i hoakaka ia mahope iho nei, a me ke kakau inoa ana o ka mea noi a me ke Kuhina Kalaiaina i ua olelo aelike la i kakau ia ma ke ano palua, a e haawi aku i ka mea noi i kekahi kope oia aelike i kuni ia, a ma ia Palapala e loaa iaia ka mana e noho maluna o ka apana a mau apana aina paha i hoakaka ia maloko, e like me na olelo hoohiki me na hoakaka o ia

Palapala, a e lawe ia no i hoike imua o na Aha Hookolokolo a pau o keia Aupuni me ka hooiaio hou ole ia. Penei ke ano oia aelike e like me keia mahope iho nei:

————ke Kuhina Kalaiaina ma ka aoao o ke Aupuni Hawaii ka mea nona ka aoao mua a me———o————no ka Mokupuni o————ka mea nona ka aoao elua ke aelike nei penei:

Ke ae nei ka mea nona ka aoao mua e kuai aku, a ke ae nei ka hoi mea nona ka aoao elua e kuai i ka apana i helu ia ———ma ke kii o ke ana ia ana o na aina malalo o ke Kanawai e kokua ai i ka loaa ana a me ka noho ana o na apana aina liilii, helu———ma ka Apana o———Mokupuni o———i loaa ka ili he———eka iloko o elima makahiki mai keia la aku no ke kumukuai he————dala. Ke aelike hou ia nei ua hiki no i ka mea nona ka aoao elua e noho koke ma ua apana aina la a e paa no hoi e like me na mea i hoakaka ia mahope iho nei no na makahiki elima i oleleia, me ke koi ole ia aku iaia e uku i na auhau Aupuni ma ia aina, a iloko o ka makahiki hookahi mai keia la aku e kukulu i hale noho maluna o ka apana aina i oleloia, (ina elua apana i laweia e hoakaka i ka apana aina kula ma kona helu) a e hoomaka e noho iloko o ia hale, a e hoomau aku oia i ka noho ana iloko o ia hale ma ke ano o kona hale noho ia no ke koena o na makahiki elima i oleloia, a iloko o elua makahiki mai keia la aku e hoopuni i ua apana la i oleloia, (ina elua apana i laweia e hoakaka i ka apana aina kula ma kona helu,) me ka pa paa kupono, a e hookaa mua mai i kela a me keia hapaha makahiki i na dala he————(he puu dala i like me ka hapaha o ka uku panee maluna o na dala kumukuai ma ka umi pa keneta no ka makahiki,) i ka mea nona ka aoao mua a i ka pau ana o na makahiki i oleloia e hookaa mai a pau pono na dala he————(ke kumukuai o ka aina,) a i ole o ke koena i hookaa ole ia a i ole ia e haawi aku i moraki no ua aina la i mea e hoopaa ia ai ka hookaa ia ana o ia mau dala,

a koena dala paha ma kona lilo ponoi, no kekahi manawa aole e emi malalo o hookahi makahiki aole hoi e oi aku mamua o elima makahiki e like me ka mea a ka aoao mua e hooholo ai, me ka uku panee he umi pa keneta no ka makahiki hookahi, a e hookaa mua ia i kela a me keia hapalua makahiki.

I ka loaa ana oia mau dala a koena dala paha, a i ole ia o ka moraki paha e haawi aku ka mea nona ka aoao mua i ka aoao elua a i kona hooilina paha i Palapala Sila Nui no ka aina i oleloia.

Eia nae, ina aole e hana a kukulu ka mea nona ka aoao elua i hale noho maluna o ua aina la, a hoomaka e noho malaila ma ke ano o kona wahi noho ia iloko o hookahi makahiki mai keia la aku, a i ole aole i hoomau i kona noho ana malaila no ke koena o na makahiki elima, a i ole ia aole i hoopuni i ua aina la me ka pa, (i na elua apana i laweia e hoakaka i ka aina kula ma kona helu) iloko o elua makahiki mai keia la aku me kekahi pa paa kupono, a i ole ia aole i hookaa i ka ukupanee i ka manawa e hiki mai ai ka manawa hookaa, a i ole ia aole i hookaa i na dala he——i oleloia, (kumukuai o ka aina,)a o ke koena paha i koe i ka pau ana o na makahiki elima i oleloia a ina aole ke dala, e haawi aku i moraki, e like me ia i olelo mua ia, i ka mea nona ka aoao mua, alaila, e lilo keia olelo aelike i mea ole, a ka hiki i ka mea nona ka aoao mua me ka hoolaha mua ole, koi ole a palapala Kanawai e ae paha, e lawe i ka aina i oleloia me na mea a pau maluna iho, a hoonee aku i ka mea nona ka aoao elua a me ka poe a pau e koi ana malalo ona a me ko lakou mau ukana.

Ke aelike hou ia nei aole e hoolilo aku ka mea nona ka aoao elua a o kona hooilina paha, i keia aelike a i na e hoolilo ia aku alaila, e lilo ia hana ana pela i mea e pau wale ai keia aelike e like me ia i hoakaka mua ia maluna.

Ua hiki no i ka mea nona ka aoao elua malalo o keia

aelike e hookaa i ke kumukuai a pau loa, a o kekahi hapa paha, i kela a me keia manawa, e like me kona manao, mamua o ka pau ana o na makahiki elima i oleloia, a ina e hookaa oia pela, alaila e loaa no iaia ka hooemi ia mai o na dala ukupanee e like me ka mea ana i hookaa ai; aka aole no e loaa iaia ka Palapala Sila Nui no ua aina nei, aia wale no a pau pono na makahiki elima i oleloia a me kona hooko pono ana i na mea i kauoha ia iaia ma keia aelike.

Ina e make e ka mea nona ka aoao elua mamua ae o ka pau ana o na makahiki elima i olelo ia, e ili aku no na pono a me na pomaikai o keia olelo aelike i kona mau hooilina ma ke Kanawai, na lakou no e hana a hooko i na mea i kauoha ia e hana ia e ka mea nona ka aoao elua.

Pauku 4. E uku ia na lilo a me na uku o na anaaina a me na luna koho kumukuai a me na lilo e ae malalo o keia Kanawai, mailoko ae o na dala e waiho ana iloko o ka Waihona i hookaawale oleia no kekahi hana e ae. E ukuia na luna koho kumukuai i elima dala pakahi no kela a me keia la.

Pauku 5. E lilo keia i Kanawai mai ka la i hoolaha ia ai, me ke kue ole ia mai e na mea i kauoha ia, ma ke Kanawai i aponoia ma ka la 25 o Sepatemaba, M. H. 1876 i hoololi ia ma ke Kanawai i aponoia ma ka la 30 o Iulai M. H. 1878.

Aponoia i keia la 29 o August, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLVI.

HE KANAWAI

KE KANAWAI BANEKO HUNAHUNA HALELEKA HAWAII.

He Kanawai e Hoohoihoi ana i ka Waiho ana mai i na Hunahuna Dala, me ka Loaa i ka Ukupanee; a na ka Inoa Maikai o ke Aupuni e Hoopaa i Poho ole.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

Pauku 1. E kukuluia ma ka Haleleka Nui ma Honolulu, he Banako Hunahuna dala, a he lala no ia o ka Oihana Leka o ke aupuni i kapaia ka "Banako Hunahuna Haleleka Hawaii," a o ka Luna Leka Nui, oia ka Luna Hooponopono ma o kona oihana la.

Pauku 2. Ua ku no i ke Kanawai, na ka Luna Leka Nui e hoomana a e kauoha i na luna malalo ona, ana i manao ai ua kupono, e lawe i na dala i waiho ia a e hookaa hou aku no hoi me ka uku panee oia mau dala malalo o na mea i ae ia ma keia Kanawai, me ka maopopo nae o ke dala i waiho ia mai ai, aole ia e emi iho malalo o ka hapaha a he huina hapaha paha.

Pauku 3. O kela a me keia puu dala i loaa i kekahi luna i hookohuia e ka Luna Leka Nui, e kakau ia i ka manawa no e loaa mai ai, maloko o ka buke o ka mea nana i waiho mai, a e hooiaio ia keia kakau ana me ka inoa o ka luna i oleloia, a me ka hoailona pai kuni la o kona keena; a e hoakaka koke aku keia luna i ka Luna Leka Nui, i ka nui o na dala i waiho ia, a o ka palapala ae loaa o ka Luna leka Nui, e haawi koke ia i ka mea nana i waiho mai i ke dala, a o keia palapala ae loaa, he hoike piha ia no ke kuleana o ka mea nana i waiho e hookaa

hou ia ai ua mau dala la me ka ukupanee ma kana noi ana e like me na mea i hoakaka ia mahope iho nei.

PAUKU 4. I ke noi ana ma ka palapala i ka Luna Leka Nui, ma ke ano i hoakaka ia ma na rula i hoonoho ia malalo o keia Kanawai e ka mea nana i waiho mai, a i na aole ia, e kona hope i hoomana ia ma ke Kanawai, e hookaa ia ke dala i waiho ia, a o kekahi hapa paha o ia dala, e haawi koke aku ka palapala ae hookaa o ka Luna Leka Nui, i ka mea nana i waiho i ka dala, a o kona kuleana ia e hookaa ia mai ka huina dala i aie ia iaia, maloko o na la he Iwakaluakumamakahi, mahope iho o kona hooili ana i kana palapala noi, a o ka luna nana e hookaa, e kakau ma ka buke o ka mea nana i waiho, a e hooiaio me kona inoa a me ka hoailona pai kuni la o kona keena.

PAUKU 5. Ua papa ia na luna na lakou e lawe a hookaa paha i na dala i waiho ia, aole e hai aku i ka inoa o ka mea hookahi nana i waiho mai, a aole no hoi i ka nui o na dala i waiho ia, a i hookaa ia aku paha, koe wale no i ka Luna Leka Nui a i kekahi mau luna paha i hoomaopopo ia eia, i mea e hooko ai i keia Kanawai.

PAUKU 6. O ka uku panee i ae ia no na dala i waiho ia malalo o keia Kanawai, aole e oi aku mamua o ka elima pa keneka no ka makahiki, a aole e haawi ia ka uku panee no na dala i oi aku mamua o ka Hookahi Tausani e waiho like ana ma ka inoa hookahi; a aole no hoi e houluulu ia ka uku panee no kekahi huina dala e emi iho malalo o na dala elima a huina pa-lima paha; a aole e hoomaka ka uku panee a hiki i ka la mua o ka mahina mahope iho o ka la i waiho ia ai, a e pau ana no hoi ma ka la mua o ka mahina i lawe ia aku ai ka dala.

PAUKU 7. E houluulu ia ka uku panee a hiki i ka la kanakolukumamakahi o Dekemaba ma kela makahiki keia

makahiki, a e hoohui ia aku me ke kumupaa, a e hoolilo ia no hoi i hapa no ia kumupaa.

PAUKU 8. O na dala a pau i loaa mai i ka Luna Leka Nui, i waiho ia ma ka "Banako Hunahuna Haleleka Hawaii," i oi aku mamua o ka Elua Tausani elima haneri dala, e hookaa ia iloko o ka Waihona o ke Aupuni, a na ka Luna Buke Helu e hoopaa ma na buke o ka Waihona, i helu i kapaia "Hunahuna Hale Leka Hawaii," a e kau aku ma keia helu na dala a pau i waiho ia mai ma keia helu, a na dala a pau no hoi i lawe ia ae ma na kikoo o ka Luna Leka Nui, e hookaa aku ai i na mea waiho dala. O na dala a pau i loaa ma keia helu a me ke koena no hoi ma ka lima o ka Luna Leka Nui, oia hoi ma kona oihana he Luna hooponopono o ka "Banako Hunahuna Haleleka Hawaii," he mahele no ia o ka aie Aupuni i aie ai ka Waihona i na mea i waiho i ke dala; a ma ka la mua o Januari a me ka la mua o Julai, e hookuu ia ma keia helu ka uku panee ma ka eono pa-keneka no ka makahiki, no ke koena aie e koe ana ma ia mau la.

PAUKU 9. Ina i kekahi manawa aole i lawa na dala i komo i ka Waihona, a me ka uku panee o ia mau dala i hui pu ia me ia, e hookaa aku ai i na aie ku i ke Kanawai, o na mea i waiho mai ai i ke dala, ua kauoha ia ke Kuhina Waiwai ma ke kikoo ana o ke Kuhina Kalaiaina, e hookaa i ke Koena i koe mailoko ae o na dala o ka Waihona i hoopaa ole ia ma ka haawina okoa, a e hoike aku i ka nui oia koena i ke Kau Ahaolelo e akoakoa ana ma ia hope iho.

PAUKU 10. I ka pau ana o kela me keia makahiki e hoike aku ka Luna Leka Nui i ka Kuhina Kalaiaina i ka helu o na dala a pau i waiho ia mai malalo o keia Kanawai, a me na lilo e pili ana, i hoolilo ia ma ka makahiki i pau i ka la kanakolukumamakahi o Dekemaba, a me ke koena aie ina mea a pau i waiho i ke dala; a na

ke Kuhina Kalaiaina, e hoike aku i keia hoike i ke Kau Ahaolelo, ma ia hope koke iho, a ma kela hapaha keia hapaha makahiki, e nana ka Luna Hooia i na buke, a e hoike mai i ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 11. Na ka Luna Leka Nui me ka hoapono o ka Moi ma ka Ahakukamalu e hooholo a e hololi ma kela manawa keia manawa ana i ike ai ua kupono, i na rula e hooko ai keia Kanawai, a i ka hoolaha ana, ua paa ka mana o ia mau rula e like no me ka mana i loaa i na ua komo ia iloko o keia Kanawai.

PAUKU 12. E hoomakaukau ia na buke o ka "Banako Hunahuna Hale Leka Hawaii," a e lawe ka Luna hoopo-nopono i na dala a pau e waiho ia mai ai ma ka la mua o Januari M. H. 1885, a ma ia hope aku.

PAUKU 13. O na lilo a pau e lilo ana i ka hooko ana i keia Kanawai, e hookaa ia mailoko mai o na loaa i loaa malalo o kona mana. I na nae aole i lawa na loaa ma keia mau makahiki elua e hele nei, ua hiki no e hookaaia ke koena mailoko ae o ka haawina no "kela mea keia mea" o ka Oihana Leka.

PAUKU 14. Ua hiki no i na wahine i mare ia a me na keiki oo ole ma ko lakou pono iho e waiho dala, a e lawe no hoi i ka mea i hookaa hou ia me ka haawi i na bila hookaa mana kupono.

PAUKU 15. E lilo keia i Kanawai mai kona la aku e hoolaha ia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLVII.

HE KANAWAI

E PAPA AI I KE KAPILI ANA I NA PEPA HOOLAHA KUAI ME NA HOOLAHA E AE MA KEKAHI WAHI ME KA AE OLE O KA MEA NONA IA WAHI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O kela a me keia mea e hoopili a kapili ana i kekahi hoolaha hoike, hoolaha liilii, hoolaha nui, hoolaha kuai a hoolaha e ae paha i kekahi hale, pa, alahaka, kumu laau, pohaku, pou, a mea e ae paha, me ka loaa mua ole o ka ae o ka mea a mau mea paha nona ke kuleana i ua hale 'la, pa, alahaka, kumu laau, pohaku, pou, a mea e ae paha; e pili iaia ka hewa mikamina, a ina e hoahewa ia no ia mea imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha e hoopai ia aole e oi ae mamua o iwakalua dala no kela a me keia hewa.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona hoolaha ia ana.

Aponoia i keia la 21 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLVIII.

HE KANAWAI

E KOKUA ANA I KA HANA ANA MA KEIA AUPUNI, I KA RAMIE, A MEA E AE PAHA E LIKE ANA KE ANO, E MAKAUKAU KUPONO ANA NO KA MAKEKE.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ma keia ua ae ia ke Kuhina Kalaiaina e uku aku i $10,000.00 dala i ke kanaka, a kona mau hope paha nana i imi a hana i kekahi Mikini a mea e ae paha, i mea e hana a hoomaemae i ka Ramie a o na mea e ae o ia ano paha, a ua loaa no hoi iaia ka "Patent" no ia Mikini, a mea e ae paha, he mea e hoomaemae ana i ka Ramie a mea e ae paha, me ka nui ole o ka lilo, a me ka maikai i lilo koke i ke kuai ia ma na Makeke o ka Honua.

Mahope no hoi o ka hoikeike ia ana o kela Mikini, a mea e ae paha, imua o ke Kuhina Kalaiaina, a ua ike oia ua kupono no kela Mikini, no na hana i olelo ia maluna· E uku ke Kuhina Kalaiaina, i ka mea nana i hana kela mea a i kona hope paha, na dala i olelo ia maluna, ma ke haawi ana iaia ka palapala kikoo i ke Kuhina Waiwai no ia mau dala; a ma keia ua kauoha ia ke Kuhina Waiwai, e uku i kela palapala kikoo mailoko o ka dala e waiho ana maloko o ka Waihona o ke Aupuni i hookaawale ole ia.

PAUKU 2. Ua ae ia ke Kuhina Kalaiaina e uku aku i ke kanaka, mau kanaka a Hui paha i hana a hoomaemae mua i 50 tona Ramie a mea e ae paha oia ano, a ua kuai ia kela mau tona he 50 ma kekahi Makeke kupono, i na dala e like me ka mea i loaa ia mai, no kela Ramie a mea e ae paha, ma kona kuai ia ana. A mahope o ka waiho mai ana imua

o ua Kuhina nei, ka palapala kuai i hooiaio ia, alaila, e haawi no kela Kuhina i ka mea nana kela mau tona Ramie he bila kikoo dala i ke Kuhina Waiwai, e like me ka mea i oleloia maluna. A ua kauoha ia ke Kuhina Waiwai, e uku i kela mau dala mailoko ae o ka dala i hookaawale ole ia, maloko o ka Waihona o ke Aupuni.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai kona la i aponoia.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA XLIX.

HE KANAWAI

E KAOHI AI I KA HOOMAUNAUNA WALE IA O KA WAI O NA LUA WAI PIPII MA KA MOKUPUNI O OAHU.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O kela a me keia lua wai pipii e kahe ana ma ka Mokupuni o Oahu, a e hana ia aku ana paha ma keia hope aku ma ka mokupuni i oleloia, e hana poi ia a paa o luna e ka mea a mau mea paha nona ia lua wai ma ke ano e paa pono ai i hiki ke hooponopono ia ke kahe ana o ka wai mai ke paipu o ia lua wai.

PAUKU 2. Aole e loaa ke kuleana i kekahi mea nona ka mana e lawelawe i ka wai mai kekahi lua wai pipii mai, e ae hoomaunauna wale ia ka wai, aka, e lawelawe ia no ka hoopulu ana i na mea kanu, na hana e pili ana i ka hale a me na hana hoopomaikai e ae, koe nae ka hana ana i mea hooholo i na Mikini, eia nae e hiki no e hoo hana ia ua wai nei no ka hooholo ana i na Mikini ina mahope iho oia hoohana ia ana pela, ua lawelawe ia no ka hoopulu ana i na mea kanu a me na hana pomaikai e ae.

PAUKU 3. O kela mea keia mea e kue ana i na olelo o ka Pauku 1 me 2 o keia Kanawai, i na e ku ka hewa iaia no ia mea imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha o ka Mokupuni o Oahu, e hoopaiia aole e oi aku i na dala he kanalima.

PAUKU 4. I mea e hooko pono loa ia ai o keia Kanawai, ua hiki no i ka Ilamuku o ke Aupuni a me ka Hope Ilamuku a me na Makai a pau o ka Mokupuni o Oahu i na manawa a pau o ka po a i ke ao paha e komo me ka palapala ae ole ma ke Kanawai, i na wahi e lawelawe ia ana ka wai mai na lua wai pipii mai.

PAUKU 5. E lilo keia i Kanawai mai koha manawa e hoolaha ia ai.

Aponoia i keia la 21 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA L.

HE KANAWAI

E HUIKALA AI I KE KUHINA WAIWAI NO KEKAHI MAU HOOLILO.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. E huikala ia a e hookuu loa ia ke Kuhina Waiwai ma keia, mai na mea i hoolilo ia e like me na mea i hoakaka ia malalo iho nei penei:

Na lilo o ka Aha Kaapuni Apana 4.....	$ 93	00
Kuai ana i na Pukuniahi.....	1,159	49
Uku o na Lawe Leta.....	1,462	07
Kela a me keia lilo o ka Hale Leta.....	2,802	89
Kela a me keia lilo o ke Keena Kalaiaina.....	1,116	59

Kahua Mai Lepera	$ 7,640 54
No na Kauka Aupuni	3,979 96
Na Halemai, na lilo kukulu a me malama ana	3,659 85
Malama ana i ka Hale Pupule	2,422 03
Pai Palapala Aupuni	1,802 49
Ola o na Paahao	10,099 43
Na lilo o ka Oihana Wai	972 12
Hoomaikai hou ana i na Uapo	12,370 56
Hoomaemae Oihana Wai	2,123 60
Hale Alii Hou	5,154 44
Na lilo Koho Balota	488 52
Na lilo o ke Kanawai Aie	3,005 25
Huikala ia D. Mactavish	2,000 00
Haawina na ka Ahakukamalu (Suez)	3,351 94
Ukupanee Aie Kuikawa	2,070 10
Ukupanee o ke Kanawai Aie Augate 5, 1882	11,652 00
Ukupanee Kanawai Aie Sepatemaba 27, 1876	9,423 00
Huikala ia Judd a me Kapena	1,923 31
Haawina na ka Ahakuka Kuhina no ka Hale Leta.	2,060 91
Kela a me keia lilo, Keena o ko na Aina E	400 00
No ka itamu $54,682.63, e hoike aku ke Kuhina Waiwai i hoike e hoakaka pono ana i kahi i hoolilo ia ai i ka Ahaolelo i kona manawa e noho hou mai ai.	
Hana ana i na Alanui a me na Alahakahou	19,077 57
Na lilo Uwea Telegarapa a me Telefone	7,408 00
	$174,402 29

A o ua mau hoolilo ana la, ma keia, ua apono ia.

Pauku 2. Ona hoolilo ana i hoakaka ia mahope iho nei, e like meia i hoike ia ma ka Pauku mua o keia Kanawai e hoopaa ia e ke Kuhina Waiwai no ka Aie Aupuni, penei:

Na lilo o ka Oihana Wai	$ 972 12
Hoomaemae Oihana Wai	2,123 60
Hale Alii Hou	5,154 44

Na Hale Aupuni a me na Hale mai.....	$54,682 63
Hana ana i na Alanui a me na Alahaka hou.....	19,077 57
Na lilo Uwea Telegarapa a me Telefone.....	7,408 00
	$89,418 36

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA LI.

HE KANAWAI

E HANA HOU AKU AI I MAIKAI NA KUMU E KAOHI MAI AI I NA HANA HOOMAINOINO HOLOHOLONA.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Ina o kekahi kanaka e ka-holo nui, a e hooka nui loa ana paha, a e hoehaeha, a hoomainoino wale ana, a kaohi paha i na mea e ola ai, a i ole, pepehi hoomainoino, a okioki kumu ole wale iho no, a pepehi wale iho no a make, a i ole, kauoha, a lilo paha i kumu e ka-holo nui ia ai a e hooka nui ia ai paha, a e hoehaeha ia ai, a hoomainoino wale ia ai paha, a e kaohi ia ai paha i na mea e ola ai a e pepehi hoomainoino ia ai, a e okioki kumu ole ia iho ai paha, a e pepehi wale ia ai paha a make, e like me na olelo mamua, kekahi holoholona a mea ola e ae, e ahewa ia kela a me keia mea hana pela no ka "Misidamina."

PAUKU 2. O kela a me keia kanaka e malama ana, a e hana ana, a i ole, pili a kuleana paha ma kekahi ano i na

hooponopono ana, a i ole, e lawe ana paha i dala e ae ia ai ke komo ana o kanaka iloko o kekahi wahi e malama ia ana, a e hana ia ana paha na hoohakaka, a hoohaehae bipi, bea, ilio, moa, a mea ola e ae paha. A o kela a me keia kanaka, e lawelawe, a e paipai, a e kokua pu ana ma ia hana: a i ole, e ae a e hookuu ana paha i kekahi wahi e malama ia, a e hana ia no na mea o ia ano, e ahewa ia o ia no ka "Misidamina."

PAUKU 3. O kela a me keia Luna Pa Aupuni i loaa mai iaia he mau holoholona ola iloko o kana pa, e hoolawa oia i ua mau holoholona nei, oiai e paa ana iaia, i ai a me ona wai maikai, i kupono ai ke ola pono o ua mau holoholona la, a ina e hana ole oia pela, e ahewa ia oia no ka "Misidamana."

PAUKU 4. Ina kekahi kanaka e lawe, a kauoha paha e lawe i kekahi mea ola maluna o kekahi kaa, a mea lawe ukana e ae paha, ma ke ano hoomainoino, a hana kohu kanaka ole, e ahewa ia no ia no ka "Misidamina."

PAUKU 5. O kela kanaka keia kanaka e hana ana me kona manaó ino iho, a e paipai ana paha, a e lawelawe ana, a e kokua ana, a e komo pu ana paha, a e hana ana i kekahi hana e hooholo pono aku ai i na ano hoomainoino holoholona, e ahewa ia no ka "Misidamina."

PAUKU 6. O kela kanaka keia kanaka e kuai ana, a e hoao ana paha e kuai, a e hana ana, a e hoikeike ana a i ole, i lilo paha i kumu; a mea paha nana i lawe mai e kuai, a i hoao paha e kuai, a hana, a hoikeike paha, i kekahi lio a holoholona e ae paha i loaa i ka mai i kapaia he "glanders" a me ka "farcy" hupekole, a me ka ai-pahaha, a i ole, mai-lele e ae paha i maopopo no i ua kanaka nei he mai e ano poino aku ai ke ola o kanaka, a i ole, ua loaa paha i kekahi mai ola ole, e ahewa ia oia no ka "Misidamina."

PAUKU 7. O na Agena o kela a me keia Ahahui i

kukulu ia, a hoopaa ia malalo o na Kanawai, no ka papa ana i na hana hoomainoino holoholona mahope iho o ko lakou kohoia ana e ka Peresidena o ua Ahahui nei no kela a me keia Apana o loko o keia Aupuni, ua hiki ia lakou, maloko o ko lakou mau apana iho, ke hopu, a lawe imua o kekahi Lunakanawai Apana a Hoomalu paha, i ka poe a pau e hahaki ana i na olelo o keia Kanawai, i mea e hookolokolo ia ai lakou e like me ke Kanawai:

PAUKU 8. O kela a me keia Luna, a Agena, a lala paha o ua mau Ahahui nei, ua mana lakou ma ke Kanawai e komo aku a keakea, a papa i ka hanaia ana o kekahi mea hoomainoino i ka holoholona imua o kona alo. A o kela a me keia kanaka e keakea ana, a e kue ana i ua Luna la, Agena, a lala paha, mai ka hooko ana aku i kana hana, e ahewa ia kela mea no ka "Misidamina."

PAUKU 9. Ina, ma ka wa i hopu ia ai kekahi kanaka he kaa kana e kauo ia ana e ka holoholona, a i ole, he holoholona paha ko luna o ke kaa, ua hiki no i kela a me keia Agena o ua Ahahui nei, ke lawe i ua holoholona la a me ua kaa nei, me na ukana pu hoi a pau, a e waiho ma kahi maluhia e hoopaaia ai, a i ole, e haawi i ua mau mea la a pau ma ka lima o kekahi Makai a Luna Makai paha o ka Apana kahi i hopu ia ai, a e lilo hoi na lakou ka paa ana ma ia manawa i ua waiwai nei.

PAUKU 10. Ma na hoopii a pau i hoohikiia imua o kekahi o na Lunakawai Apana, a Lunakanawai paha e loaa aku iaia he mana e hoopuka ai i na palapala hopu ma na hihia hewa, e olelo ana, ua loaa i ka mea hoopii he kumu kupono a maopopo e manao ai, ua kue ia, a e hana ia aku ana paha kekahi mea kue i na hoakaka a keia Kanawai i pili i na hoeha holoholona ma kekahi hale, a wahi e ae paha, alaila, e hoopuka koke ua Luna-

kanawai nei, a e haawi i palapala hopu i kela a me keia kanaka i loaa he mana ma ke Kanawai e hopu ai i na hewa o keia ano, e hoomana ana i ua kanaka la e komo a e huli i ua hale la, a wahi e ae paha, a e hopu i kela a me keia mea e loaa ana malaila, nana e kue ana na olelo o keia Kanawai, a e lawe mai i ua kanaka la imua o ka Lunakanawai e kokoke ana a i loaa hoi he mana e hookolokolo ai i mea e hookolokolo ia ai ua kanaka la e like me ke Kanawai.

PAUKU 11. Ma keia Kanawai a ma na Kanawai a pau i hooholoia, a e hooholoia aku ai paha i pili i ka hoeha holoholona, e manaoia ma ka huaolelo pili i ka "Helu Kahi" he "Helu Nui" no ia; na huaolelo "Holoholona" a "Holoholona Leo Ole," o na mea ola no ia a pau loa, o na huaolelo "Hoomainoino" "Hoehaeha" a me ka "Mainoino" e manao ia ua pili ia i na hana a pau, i hana ole ia, a hoohemahema ia paha, a loaa mai ai na kumu i eha makehewa ai, a mainoino ai, a make ai paha na kino o ua mau holoholona la: o na huaolelo "Ona Waiwai" a me ka huaolelo "Kanaka," e manao ia, ua pili no ia i na Ahahui i hoopaa ia malalo o na Kanawai, a aole i na kino pakahi wale no.

PAUKU 12. O kela a me keia kanaka i ahewa ia malalo o keia Kanawai, e hoouku ia oia aole e oi aku i na dala he Iwakalua a me ka hana oolea pu paha, a hana oolea ole paha, aole e oi aku mamua o ka malama hookahi, aia i ka manao o ka Aha Hookolokolo he pono.

PAUKU 13. A e hooholo pu ia aku hoi ma keia, o ka Mokuna XXIV o na Kanawai Hoopai Karaima, ua hoopauia a ma keia ke hoopau loa ia nei, a o na Kanawai a me na Hapa Kanawai e kue ana i keia Kanawai, e hoopau loa ia no.

Aponoia i keia la 21 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA LII.

HE KANAWAI

E PAPA ANA I NA AHAHUI MALU KUE I KE KANAWAI.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Haawii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. Aole no i ku i ke Kanawai ke kukulu, hoala a malama paha kekahi mau kanaka i kekahi ahahui malu no kekahi kumu koe nae malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai.

PAUKU 2. O kekahi mau kanaka e makemake ana e kukulu, hoala a malama paha i ahahui malu iloko o keia Aupuni e noi aku lakou i ke Kuhina Kalaiaina i laikini e kukulu, hoala a malama ai i ahahui malu. E kakauia ua palapala noi la a e hoakaka no hoi i ke kumu i kukulu, hoala a malamaia ai ua ahahui la a e hooiaioia ua palapala noi la ma ka hoohiki ana o kekahi mau kanaka aole e emi mai malalo o elua o na kanaka e waiho mai ana i ua palapala noi la.

PAUKU 3. E waiho ia aku no ua palapala noi la imua o ka Moi iloko o ka Aha Kukamalu a nana no e ae a e hoole paha i ua noi la.

PAUKU 4 Ina e aeia ua palapala noi la na ke Kuhina Kalaiaina, me ka uku a auhau ole, e hoopuka aku i laikini i na mea noi e kukulu, hoala a malama paha i ahahuimalu. E hoakaka ua laikini la i ka inoa o ka ahahui, i na inoa o na mea noi a me ke kumu i hoalaia ai ua ahahui la.

PAUKU 5. He hiki no ke hoopau loa ia ua laikini la i kela a me keia wa e ka Moi iloko o ka Aha Kukamalu.

PAUKU 6. O kekahi kanaka a mau kanaka paha e kukulu ana, hoala, malama, hui, lilo i lala a hoomau aku

paha ma ke ano he lala no kekahi ahahui malu i loaa ole ka mana e like me ka mea i hoakakaia ma keia Kanawai ua ku no ia i ka hewa mikamina a ke ahewaia, e hoopaiia ma ka hoopaahao ana aole e oi aku mamua o ekolu malama a i ole ma ka hoopai dala aole e oi aku mamua o hookahi haneri dala a i ole ma na hoopai elua ma ua hoopai dala la a me ka hoopaahao e like me ka manao o ka Aha.

PAUKU 7. O kekahi kanaka nona a e noho ana paha maluna o kekahi wahi e akoakoa ai kekahi ahahui malu i loaa ole ka laikini, e ae ana, me kona ike pono no, i kekahi akoakoa ana oia ano, e hoopaiia oia, ke ahewaia, ma ka hoopaahao ana aole e oi aku mamua o eono malama a i ole ma ka hoopai dala aole e oi aku mamua o elua haneri dala a i ole ma na hoopai elua, ma ua hoopai dala la a me ka hoopaahao e like me ka manao o ka Aha.

PAUKU 8. O na ahahui malu a pau iloko o keia Aupuni e ku nei i keia wa, iloko o na la he kanakolu mahope iho o ka aponoia ana o keia Kanawai e noi aku no lakou i ka laikini i hoakakaia iloko o keia Kanawai; a ina e hooleia ua laikini la, alaila mai ia manawa aku e pau loa ko lakou hui hou ana, a o kekahi kanaka a mau kanaka paha i lilo i lala no ua ahahui la ke hoakoakoa a hoomau aku paha ma ke ano he lala a mau lala paha no ua ahahui malu la ua ku ia i ka hewa mikamina a e hoopaiia, ke ahewaia, e like me ka mea i hoakakaia ma ka pauku eono o keia Kanawai.

PAUKU 9. Aole no e pili na hoakaka ana o keia Kanawai i na ahahui malu i loaa na palapala hoohui a e loaa ana paha ma keia mua aku na palapala hoohui malalo o na Kanawai o keia Aupuni.

PAUKU 10. E lilo keia i Kanawai mahope iho o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA LIII.

HE KANAWAI

E HOOPONOPONO AI I KA UKU IA ANA O NA PAAHANA E HANA ANA MALALO O NA AELIKE.

NO KA MEA, ua nui ka hoopilikia ia o na Paahana i kekahi manawa e hana ana malalo o na palapala aelike no ka hana no ka hooemi nui ia o ko lakou uku no ka manawa hana i haule, nolaila ;

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kaù Kanawai o ke Aupuni :

PAUKU 1. E loaa no i kela a me keia paahana e hana ana malalo o kekahi palapala aelike i kona uku piha malalo o ka aelike no ka manawa ana i hana ai. Aole no e hiki i kekahi haku hana ke lawe ae mai ka uku o kekahi paahana no ka manawa i haule i ka mea i oi ae mamua o ka huina dala i ku like me ka manawa i haule.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai ka la aku o kona hoolahaia ana.

Aponoia i keia la 29 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

MOKUNA LIV.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO ANA I NA HAAWINA DALA NO KE AUPUNI NO NA MAKAHIKI ELUA E PAU ANA MA KA LA 31 O MARAKI, MAKAHIKI HOOKAHI TAUSANI EWALU HANERI ME KANAWALU-KUMAMAONO.

E hooholoia e ka Moi a me ka Hale Ahaolelo o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai o ke Aupuni:

PAUKU 1. O na Haawina Dala mahope nei i hiki aku ka huina o na Dala $3,856,755.50, a e haawiia ia mau dala mai loko ae o na dala e waiho ana iloko o ka Waihona Dala o ke Aupuni no na lilo o na Makahiki Elua, e hoomaka ana ma ka la 1 o Aperila, M. H. 1884, a e pau ana ma ka la 31 o Malaki, M. H. 1886.

Na Lilo Moi

Ko ka Moi a me ka Nohoalii	$ 50,000 00
Ko ka Moiwahine	16,000 00
Ka Mea Kiekie ka Hooilina Alii	16,000 00
Ka Mea Kiekie ke Kama Alii Wahine Likelike	12,000 00
Ka Mea Kiekie ke Kama Alii Wahine Kaiulani	5,000 00
Ko ka Moi Puuku a Kakauolelo	7,000 00
Na lilo o ke Alo Alii	20,000 00
Na lilo o ka Hoolewa ana o ka Mea Kiekie Kekaulike.	1,931 36
	$127,931 36

Na Haawina Kumau.

Ka Moiwahine Kanemake, Ema	$ 16,000 00
Ka Mea Mahaloia P. Kanoa	2,400 00
Ka Mea Hanohano H. Kuihelani	2,400 00
Koenaiuku o ka Mea Hanohano H.Kuihelani.	150 00

Na Haawina Kumau, Hoopau ana—

Nihoa Kipi	600 00
Mrs P. Nahaolelua	600 00
	$22,150 00

Ka Ahaolelo a me ka Ahakukamalu.

Na lilo o ka Ahaolelo o 1884	$ 40,000 00
Kakauolelo o ka Ahakukamalu	200 00
Na lilo o ka Ahakukamalu	100 00
	$40,300 00

Oihana Hookolokolo.

Uku o ka Lunakanawai Kiekie	$ 12,000 00
Uku o ke Kokua Mua	10,000 00
Uku o ke Kokua Alua	10,000 00
Uku o ke Kakauolelo o ka Aha Kiekie	6,000 00
Uku o ka Hope Kakauolelo	4,000 00
Uku o ka Hope Kakauolelo Alua	2,400 00
Uku o ka Maheleolelo o ka Aha Kiekie, a me Aha Hoomalu	4,800 00
Uku o ka Lunakanawai Kaapuni, Maui	4,000 00
(Kona mau lilo Kaahele)	200 00
Uku o ka Lunakanawai Kaapuni, Hilo a me Kau	2,400 00
Uku o ka Lunakanawai Kaapuni, Kohala, Kona, a pela aku	2,400 00
Uku o ka Lunakanawai Kaapuni, Kauai	4,000 00
Uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Honolulu	6,000 00
Uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Hilo	3,000 00
Uku o ka Lunakawai Hoomalu, Lahaina	2,400 00
Koena uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Lahaina	84 00
Uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Wailuku	3,600 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Hilo Akau	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Puna	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Kau (ina hookahi kanaka $2,000.00)	1,200 00

Oihana Hookolokolo, Hoomau ana—

Uku o ka Lunakanawai Apana Alua o Kau.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Kona Akau.....	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Kona Hema.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Kohala Akau	2,400 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Kohala Hema....	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Hamakua.....	1,800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Honuaula.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Makawao.....	2,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Hana.....	1,200 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Lanai.....	600 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Molokai....	1,200 00
Na lilo kaahele o ka Lunakanawai Apana o Molokai.....	50 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Ewa.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Waianae.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Waialua.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Koolau-loa.....	800 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Koolau-poko.....	2,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Hanalei.....	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Kawaihau.....	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Hoomalu, Lihue.....	1,200 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Koloa.....	1,000 00
Uku o ka Lunakanawai Apana, Waimea.....	1,000 00
Uku o ke Kakauolelo o ka Aha Kaapuni, Apana Elua.....	600 00
Uku o ke Kakauolelo o ka Aha Kaapuni, Apana Ekolu.....	1,000 00
Koena uku o ke Kakauolelo o ka Aha Kaapuni, Apana Ekolu.....	125 00
Uku o ke Kakauolelo o ka Aha Kaapuni, Apana Eha.....	600 00
Na lilo o ka Aha Kiekie.....	5,000 00

Oihana Hookolokolo, Hoopau ana—

Na lilo o na hoike ma na Hihia Karaima e uku ia mamuli o ka aponoia ana e ka Lunakanawai e noho Peresidena ana	1,500 00
Na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Elua	2,800 00
Na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Ekolu	3,200 00
Na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Eha	1,600 00
Kuai ana i na Buke Kanawai	500 00
Na lako Palapala no na Aha a pau	2,000 00
Unuhi a me ke Pai ana i ka Buke Eha a na Olelo Hooholo o ka Aha Kiekie ma ka Olelo Hawaii	5,000 00
Unuhi a me ke Pai ana i ke Kanawai Kivila Hou, ma ka Olelo Hawaii	3,000 00
Uku o ke Kakauolelo o ka Aha Hoomalu, Honolulu	2,400 00
Uku o ka Mahele a Unuhiolelo Pake	3,000 00
Uku o na Elele o ka Oihana Hookolokolo	2,400 00
	$139,059 00

Keena o ko na Aina E.

Uku o ke Kuhina	$12,000 00
Uku o ke Kakauolelo	6,000 00
Uku o ke Kakauolelo Kope	2,400 00
Na lilo Keena o na Luna ma na Aina E	4,000 00
Na lilo o ke Keena o ko na Aina E	3,000 00
Na lilo no na Elele i na Aina E	20,000 00
Ka Elele a Kuhina Noho ma Wasinetona	12,000 00
Kela a me keia lilo o ke Keena Kuhina Noho ma Wasinetona	5,000 00
Kokua a hoihoi mai i na Ilihune Hawaii mai na Aina E mai	1,500 00
Uku o ka Elele	1,000 00
Hoonaauao ana i na Opio Hawaii ma na Aina E	25,000 00
Puali Koa Kiai o ka Moi a me na Hale Aupuni	88,000 00
Puali Puhi Ohe, na Hae a me na Kipu Aloha	38,000 00
Keena Hoikeike o ka Lahui	2,000 00

Keena o ko na Aina E, Hoopau ana—

Mea Malama Waihona Buke Aupnni a me Keena Hoikeike	2,400 00
Kokua ana i ke Komite Kia Hoomanao o Kamehameha	469 88
Na Aie Poni Moi:	
Ia C. H. Judd	1,968 88
Wilder & Co	4,779 19
George Lucas	210 51
Goo Kim	100 00
T. R. Foster	41 00
J. T. Waterhouse	595 53
S. Magnin	593 55
Belles & Co	8 00
Ka Puuku a ka Moi	867 82
Kokua ana ia Col. C. P. Iaukea	2,000 00
Kokua i na Puali Koa Pualu	12,000 00
	$245,934 36

Oihana Kalaiaina.

Uku o ke Kuhina	$12,000 00
Uku o ke Kakauolelo Nui	6,000 00
Uku o ke Kakauolelo Elua	3,600 00
Uku o ke Kakauolelo Ekolu	3,600 00
Uku o ke Kakauolelo Eha	2,400 00
Uku o ke Kakauolelo Elima	1,800 00
Uku o ke Kiaaina o Oahu	3,600 00
Uku o ke Kiaaina o Maui	3,600 00
Uku o ke Alii Kiaaina Wahine o Hawaii	3,600 00
Uku o ke Kiaaina o Kauai	3,600 00
Uku o ke Kakauolelo, Kiaaina o Oahu	2,400 00
Uku o ke Kakauolelo, Kiaaina o Maui	1,800 00
Uku o ke Kakauolelo a ke Alii Kiaaina Wahine o Hawaii	1,800 00
Uku o ke Kakauolelo Kiaaina o Kauai	1,200 00
Uku o ka Luna Ana Aina Nui	8,000 00
No ke Ana Aina Aupuni	35,000 00

Oihana Kalaiaina, Hoomau ana—

Uku o ka Luna Leta Nui	8,000	00
Uku o ke Kokua Luna Leta Nui	6,000	00
Na Kakauolelo o ka Hale Leta	22,700	00
Na Luna Leta	15,000	00
Na Lawe Leta	26,500	00
Kela a me keia lilo o ka Hale Leta Nui	13,500	00
Na Bila Kikoo Dala Leta	10,000	00
Kahua Telefone Moku	1,500	00
Uku o ka Luna Nui o na Hana Aupuni a me ka Eneginia o na Hana Akamai	7,000	00
Uku o ka Luna Nui o na Hana Aupuni, a hiki i Augate 15, M. H. 1884	1,125	00
Kela a me keia lilo a me ka uku kaahele o ka Eneginia a me ka Luna Nui o na Hana Aupuni	1,000	00
Uku o ka Luna Nui o ka Oihana Wai a Kakauolelo o ka Makeke	4,800	00
Uku o ke Kakauolelo o ka Luna Nui o ka Oihana Wai	2,400	00
Uku o ke Kakauolelo Elua o ka Luna Nui o ka Oihana Wai	1,800	00
Uku o ka Luna o ka Hale Paahao o Oahu	3,600	00
Ola o na Paahao	70,000	00
Uku o na Luna Alanui	19,800	00
Na Alanui a me na Alahaka, Honolulu	40,000	00
Hooloihi ana i ke Alanui Moiwahine	3,000	00
Hooloihi ana i ke Alanui Hotele a hiki i Kikihale	7,000	00
Alanui ma Pauoa	3,000	00
Alanui Kamehameha IV ma Kalihi	5,000	00
Na Alanui a me na Alahaka		
Alahaka o Koolaupoko	8,000	00
Alanui Pali o Nuuanu	45,000	00
Na Alanui a me na Alahaka, Koolauloa	4,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Ewa	4,500	00
Na Alanui a me na Alahaka Waianae	3,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Waialua	8,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Lahaina	2,500	00
Na Alanui a me na Alahaka Kaanapali	5,000	00

Oihana Kalaiaina, Hoomau ana—

Na Alanui a me na Alahaka Wailuku.....	$ 5,500	00
Alahaka ma Waihee.....	1,500	00
Alanui mawaena o Lahaina a me Wailuku.....	30,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Makawao.....	3,000	00
Alanui ma Oopuola.....	2,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Hana.....	8,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Molokai.....	7,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Lanai.....	700	00
Na Alanui a me na Alahaka Kohala Akau.....	5,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Kohala Hema.....	4,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Hamakua.....	5,000	00
Alanui mawaena o Hamakua a me Kohala Hema.....	500	00
Na Alanui a me na Alahaka Hilo.....	18,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Puna.....	2,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Kau.....	5,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Kona Hema.....	2,500	00
Na Alanui a me na Alahaka Kona Akau.....	2,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Lihue.....	1,500	00
Na Alanui a me na Alahaka Koloa.....	1,500	00
Na Alanui a me na Alahaka Waimea a me Niihau.....	3,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Kawaihau.....	3,000	00
Na Alanui a me na Alahaka Hanalei.....	3,000	00
Alahaka ma ke Kahawai o Moloaa.....	2,000	00
Haawina Kuikawa.....	3,800	00
Auhau Alanui i hoolilo ole ia a e hoolilo ia ma ka Apana kahi i ohi ia ai.....	38,131	82
Na Auhau Alanui i manaoia, a e hoolilo ia ma ka Apana kahi i ohi ia ai.....	110,000	00
Na Poho Alanui.....	30,000	00
Hoohoihoi ana i ka Hoopae Limahana (no na Iapana wale no ke hiki, a ina ua hiki ole na Iapana, alaila no na limahana e ae) a o na dala i loaa mai mai na Haku hana e hoihoi ia no ma ka Waihona Aupuni	300,000	00

Oihana Kalaiaina, Hoomau ana—

No ka hoopae ana mai i na limahana Pukiki i kauoha mua ia, a o na dala i loaa mai mai na Haku hana e hoihoi ia no ma ka Waihona Aupuni	$ 90,000 00
No ka hoihoi ana i na Limahana o na Aina Kilibati	10,000 00
Hoopau ana i ka Palapala Hoolimalima o Mr. Claus Spreckles ina Pono Wai ma Hamakua	500 00
Kuai ana ia Honolulu Hale a me Leahi	30,900 00
Eli ana i ke Awa o Honolulu	40,000 00
No ke kuai ana i Mokuahi Huki Moku, me na lako Kinai Ahi	40,000 00
No ke kuai ana i Waapa Mokuahi	5,000 00
Hooakea ana i ka Halepaahao ma Kawa	25,000 00
Hooakea ana i ka Hale Leta o Honolulu	5,000 00
Hoomaemae ana i ka Hale Dute	3,000 00
Hoomaemae ana i ka Hale Aupuni ma Alanui Moiwahine	2,000 00
Hale Hookolokolo hou, Aha Hoomalu	19,000 00
Hale Hoahu Aila Mahu	8,000 00
Haawina Kuikawa	5,000 00
Hoomaemae ana i na Hale Hookolokolo a me na Hale Hoopaa ma Hawaii	6,200 00
Hoomaemae ana i na Hale Hookolokolo a me na Hale Hoopaa ma Maui	500 00
Hoomaemae ana i na Hale Hookolokolo a me na Hale Hoopaa ma Kauai	500 00
Hoomaemae ana i na Hale Hookolokolo a me na Hale Hoopaa ma Oahu	500 00
Kukulu ana i Hale Hookolokolo a me Hale Hoopaa Koolauloa	2,000 00
Kukulu ana i Hale Hookolokolo a me Hale Hoopaa N. Kona	1,600 00
Kukulu ana i Hale Hookolokolo a me Hale Hoopaa S. Kona	1,600 00

Oihana Kalaiaina, Hoomau ana—

Kukulu ana i Hale Hoopaa, Ulupalakua.....$	300 00
Kukulu ana i Hale Hoopaa, Kipahulu.....	300 00
Hoomaemae ana i ka Hale Hookolokolo ma Waimea Hawaii.....	600 00
Hoomaemae ana i ka Hale Hookolokolo N. Kohala Hawaii.....	1,000 00
Keena a me Pahu Hao, Kiaaina o Kauai.....	900 00
Hale Ipukukui Kalaeloa.....	3,000 00
No ke kuai ana i kahua a me ke kukulu ana i Makeke ma Wailuku.....	3,000 00
Makeke ma Hilo.....	3,000 00
Hoomaemae a me ka Hooakea ana i ka Oihana Wai o Honolulu.....	175,000 00
Na lilo mau, Oihana Wai.....	6,000 00
Kahua Hoomalu no na Holoholona mai a me Kauka Lapaau.....	5,000 00
Luawai ma Waiohinu Kau.....	1,000 00
Hale Kiai ma Kaimuki.....	1,200 00
Na Uwapo hou a me ka hoomaemae ana, Honolulu	20 000 00
Na aie no na Uwapo i kukulu mua ia.....	19,518 44
Hooloihi ana i ka Uwapo ma Lahaina a me Ipukukui maluna o ka Pale Kai.....	4,000 00
Uwapo ma Olowalu, Maui.....	500 00
Uwapo ma Maalaea, Maui.....	1,000 00
Uwapo ma Kailua, Hawaii.....	800 00
Uwapo ma Paauhau, Hawaii.....	1,000 00
Uwapo ma Keauhou, Hawaii.	800 00
Uwapo ma Hookena, Hawaii.....	2,500 00
Uwapo ma Waimanalo, Oahu.....	1,000 00
Uwapo ma Pukoo, Molokai.....	3,000 00
Uwapo ma Kaunakakai, Molokai.....	3,000 00
Hoomaemae ana i ke Awapae o Laupahoehoe.....	1,000 00
Awapae ma Kukaiau.....	5,000 00
Uwapo a me ke Kewe, ma Koloa, Kauai.....	2,500 00
Hooloihi ana i ka Uwapo ma Nawiliwili.....	800 00

Oihana Kalaiaina, Hoomau ana—

Awapae ma Ookala	$ 3,000	00
Awapae ma Napoopoo	500	00
Pale Wai ma kapa o ka Muliwai o Waimea	2,000	00
Alanui ma Iwilei, Honolulu	2,500	00
Kiai Ilina Alii	600	00
Kiai Ilina o Lunalilo	500	00
Na lilo Ilina Alii	250	00
Hale Dute a me Hale Papaa, ma Hilo	3,000	00
Hoomaemae ana a me na lako no Aliiolani Hale	7,000	00
Hoomoe ana i na paipu wai ma Iwilei	800	00
Hoomaemae me na lilo hoohana o na Hale Ipukukui	10,000	00
Hoomalamalama ana i ka uwaki a Mr. Lucas	180	00
Hoomaemae a hoonui i ka Hale Pupule	2,000	00
Malama ana i ka Hale Pupule	20,000	00
Mea Malama ia Aliiolani Hale	960	00
Na Elele, Keena Kalaiaina	2,400	00
No ke kuai ana i na Aina ma Kalawao, Molokai	5,000	00
Hoomaikai ana i na Awapae	10,000	00
Eli ana i na luawai pipii ma Molokai	5,000	00
Kokua i ka Halemai Moiwahine	16,000	00
Na lilo Hooholo o na Mokumahu Hukimoku	15,000	00
Na Heleuma a me na Mouo	10,000	00
Oihana Kinai Ahi o Honolulu	25,000	00
Kokua i ka Ahahui Mahiai Alii o Hawaii	1,000	00
Haawina no na wahi Hooulu Mea Kanu	12,000	00
Haawina no Kapiolani Paka	5,000	00
Haawina no Kamaki Kuea	3,000	00
Haawina no Ema Kuea	700	00
Hoolimalima Pa Aina ma Aliiolani Hale	283	34
Hoolimalima o Aienui	1,200	00
Hoolimalima o ka Pa Aupuni ma Kohololoa	700	00
Pai Palapala Aupuni	5 000	00
Kope ana i na Moolelo o na Luna Hoona Aina	2,400	00
Na Buke a me na lako Kakau no ka Luna Kope Palapala	300	00
Na Lilo Palapala Palena Aina	1,200	00
Na lilo Koho Balota	1,000	00

Oihana Kalaiaina, Hoopau ana

Na Lilo o ke Koho Balota o Puna, e uku ia ia W. L. Haao	$ 5 00
Kokua i ka Mokuahi e holo ana mawaena o Pukoo Molokai Lahaina a me Lanai	5,200 00
Kela a me keia lilo, Keena Kalaiaina	3,000 00
Kela a me keia lilo, o na Keena Kiaaina	500 00
Halelio no ka Pa Alii	18,000 00
No ke Kokua ana i ka Papa Kuauhau o na Alii	10,000 00
	$1,818,553 60

Oihana Waiwai

Uku ke Kuhina	$ 12,000 00
Uku ka Luna Hooia	10,000 00
Uku ka Luna Buke Helu	6,000 00
Uku Kakauolelo Keena Waiwai	3,000 00
Uku o ka Luna Dute Nui	8,000 00
Uku o ka Hope Luna Dute	6,000 00
Uku o ka Luna Awa	6,000 00
Uku o ke Kakauolelo Buke Helu	3,600 00
Uku o ke Kakauolelo Buke Helu 2	3,000 00
Uku o ke Kiai Oihana ma ke Awa	3,000 00
Uku o ke Kokua Kakauolelo	2,400 00
Uku o ke Kokua Kakauolelo Elua	2,400 00
Uku o ka Luna Hale Papaa	3,600 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Kahului	3,000 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Mahukona	2,000 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Hilo	2,000 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Kawaihae	300 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Kealakekua	100 00
Uku o ka Luna Hale Dute ma Koloa	200 00
Uku o ka Mea Malama Hale Papaa Mokuahi	1,200 00
Uku o ka Mea Malama Hale Hoahu Aila Mahu	1,200 00
Uku o ke Kiai Oihana ma ke Awa, Kahului	2,000 00
Uku o ke Kiai Oihana ma ke Awa, Mahukona	1,200 00
Uku o ke Kiai Oihana ma ke Awa, Hilo	1,800 00
Uku o na Kokua Kiai Oihana ma na Awa a pau	15,000 00

Oihana Waiwai, Hoopau ana—

Kela a me keia lilo o ka Oihana Dute	$ 5,000 00
Waapa o ka Hale Dute	1,200 00
Uku o na Luna Helu Auhau	28,000 00
Uku o na Luna Ohi Auhau	26,000 00
Uku Luna Ohi Auhau o Kau, M. H. 1883	608 93
Uku o na Papa Hoopii Auhau	1,200 00
Aie Aupuni e ukuia ana	176,200 00
Ukupanee no ka Aie Aupuni	150,000 00
No ke Kuai ana a me ka hoolilo ana i na dala Seleva o na Aina E no ke dala Gula	150,000 00
Kokua i ka Oceanic Steamship Company	63,000 00
Dala Halemai (na loaa i manao ia) a o na loaa a pau e uku ia i ka Halemai Moiwahine	15,000 00
Kela a me keia lilo Keena Waiwai	5,000 00
Pai ana i na Dala Pepa	1,500 00
Hao Hoailona a me na Hoailona Pai	300 00
Na Metala Ilio	600 00
Elele	1,200 00
No ka hoihoi ana i na Auhau i ohi hewa ia mai ia Kalakahuna	7 50
Na Ona o Kahua Ranch	45 75
Papa	5 00
A Maurien	5 00
Akim	5 00
Naapuelua	5 00
J. Kauai	5 00
	$723,887 18

Oihana Loio Kuhina.

Uku o ka Loio Kuhina	$ 12,000 00
Uku o ke Kakauolelo	6,000 00
Uku o ka Ilamuku	8,000 00
Uku o ke Kakauolelo a ka Ilamuku	3,600 00
Uku o ke Kakauolelo elua a ka Ilamuku	1,800 00
Uku Makai Nui o Maui	5,000 00
Uku Makai Nui o Hawaii	5,000 00

Oihana Loio Kuhina. Hoomau ana—

Uku Makai Nui o Kauai	$ 4,000 00
Uku Kakauolelo, Makai Nui o Maui	1,800 00
Uku Kakauolelo, Makai Nui o Hawaii	1,800 00
Uku o na Makai o Oahu:	
1 Hope Ilamuku $250 o ka mahina	6,000 00
1 Kapena Kanaka $100 o ka mahina	2,400 00
1 Kapena Haole $100 o ka mahina	2,400 00
5 Makai $90 o ka mahina	10,800 00
2 Makai $60 o ka mahina	2,880 00
2 Makai $50 o ka mahina	2,400 00
5 Makai $40 o ka mahina	4,800 00
41 Makai $35 o ka mahina	34,440 00
2 Makai $30 o ka mahina	1,440 00
1 Hope Makai Nui o Ewa $50 o ka mahina	1,200 00
4 Makai $20 o ka mahina	1,920 00
1 Hope Makai Nui o Waianae $40 o ka mahina	960 00
3 Makai $20 o ka mahina	1,440 00
1 Hope Makai Nui o Waialua $60 o ka mahina	1,440 00
5 Makai $25 o ka mahina	3,000 00
1 Hope Makai Nui o Koolauloa $40 o ka mahina	960 00
4 Makai $20 o ka mahina	1,920 00
1 Hope Makai Nui o Koolaupoko $60 o ka mahina	1,440 00
7 Makai $25 o ka mahina	4,200 00
Uku o na Makai o Maui:	
1 Hope Makai Nui o Lahaina $100 o ka mahina	2,400 00
1 Kapena Kanaka $60 o ka mahina	1,440 00
3 Makai $35 o ka mahina	2,520 00

Oihana Loio Kuhina, Hoomau ana—

1	Makai o Kahakuloa $15 o ka mahina.....$	360 00
1	Makai o Honokohau $15 o ka mahina.....	360 00
1	Makai o Honokowai $15 o ka mahina.....	360 00
2	Makai o Olowalu $25 o ka mahina.....	1,200 00
1	Hope Makai Nui o Wailuku $75 o ka mahina.....	1,800 00
1	Hope Makai Nui o Honuaula $30 o ka mahina.....	720 00
9	Makai $35 o ka mahina.....	7,560 00
1	Hope Makai Nui o Hana $50 o ka mahina	1,200 00
1	Makai $25 o ka mahina.....	600 00
3	Makai $20 o ka mahina.....	1,440 00
1	Hope Makai Nui o Makawao $125 o ka mahina.....	3,000 00
1	Makai $50 o ka mahina.....	1,200 00
7	Makai $30 o ka mahina.....	5,040 00
1	Hope Makai Nui o Molokai $60 o ka mahina.....	1,440 00
6	Makai $25 o ka mahina.....	3,600 00
1	Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1	Makai o Lanai $20 o ka mahina.....	480 00

Uku o na Makai o Hawaii:

1	Hope Makai Nui o Hilo $75 o ka mahina	1,800 00
1	Makai $70 o ka mahina.....	1,680 00
3	Makai $40 o ka mahina	2,880 00
4	Makai $35 o ka mahina.....	3,360 00
4	Makai $30 o ka mahina.....	2,880 00
1	Hope Makai Nui o N. Hilo $50 o ka mahina.....	1,200 00
3	Makai $30 o ka mahina.....	2,160 00
1	Hope Makai Nui o Hamakua $100 o ka mahina.....	2,400 00
2	Makai $35 o ka mahina.....	1,680 00

Oihana Loio Kuhina, Hoomau ana—

3½	Makai $30 o ka mahina	$ 2,160 00
3	Makai $25 o ka mahina	1,800 00
1	Hope Makai Nui o N. Kohala $100 o ka mahina	2,400 00
1	Makai $40 o ka mahina	960 00
4	Makai $30 o ka mahina	2,880 00
4	Makai $25 o ka mahina	2,400 00
1	Hope Makai Nui o Kohala Hema $40 o ka mahina	960 00
1	Makai $30 o ka mahina	720 00
1	Makai $25 o ka mahina	600 00
1	Makai $20 o ka mahina	480 00
1	Hope Makai Nui o Kona Akau $40 o ka mahina	960 00
1	Makai $25 o ka mahina	600 00
1	Makai $20 o ka mahina	480 00
2	Makai $15 o ka mahina	720 00
1	Hope Makai Nui o Kona Hema $50 o ka mahina	1,200 00
1	Makai $25 o ka mahina	600 00
1	Makai $20 o ka mahina	480 00
2	Makai $15 o ka mahina	720 00
1	Hope Makai Nui o Kau $100 o ka mahina	2,400 00
2	Makai o Pahala $30 o ka mahina	1,440 00
1	Makai o Hilea $30 o ka mahina	720 00
1	Makai o Punaluu $35 o ka mahina	840 00
1	Makai o Honuapo $30 o ka mahina	720 00
1	Makai o Naalehu $25 o ka mahina	600 00
1	Makai o Waiohinu $40 o ka mahina	960 00
2	Makai o Waiohinu $30 o ka mahina	1,440 00
1	Makai o Kahuku $25 o ka mahina	600 00
1	Hope Makai Nui o Puna $40 o ka mahina	960 00
4	Makai $20 o ka mahina	1,920 00

Oihana Loio Kuhina. Hoopau ana—

Uku o na Makai o Kauai:

1 Hope no ka Mokupuni $80 o ka mahina.....$	1,920 00
1 Hope Makai Nui o Lihue $60 o ka mahina....	1,440 00
1 Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1 Makai $25 o ka mahina.....	600 00
2 Makai $20 o ka mahina.....	960 00
1 Hope Makai Nui o Koloa $60 o ka mahina...	1,440 00
1 Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1 Makai $25 o ka mahina.....	600 00
2 Makai $20 o ka mahina	960 00
1 Hope Makai Nui o Waimea $50 o ka mahina	1,200 00
1 Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1 Makai $25 o ka mahina.....	600 00
2 Makai $20 o ka mahina.....	960 00
1 Hope Makai Nui o Kawaihau $60 o ka mahina	1,440 00
1 Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1 Makai $25 o ka mahina.....	600 00
2 Makai $20 o ka mahina.....	960 00
1 Hope Makai Nui o Hanalei $60 o ka mahina	1,440 00
1 Makai $30 o ka mahina.....	720 00
1 Makai $25 o ka mahina.....	600 00
2 Makai $20 o ka mahina.....	960 00
Na Ipukukui Alanui a puni ke Aupuni.....	16,000 00
Uku Puali Koa Haawina Kuikawa.....	5,000 00
Na lilo no na Aha Niele.....	2,000 00
Kela a me keia a me na lilo no na Hihia Karaima a Kivila.....	12,000 00
Elele.....	1,200 00
	$282,720 00

Oihana Hoonaauao.

Uku o ke Kahukula Nui a me kona mau lilo kaahele...$	7,000 00
Uku Kukauolelo o ka Papa Hoonaauao.....	6,000 00
Kokua i na Kula Hawaii a me Beritania.....	100,000 00
Kokua i na Kula Aupuni	10,000 00

Oihana Hoonaauao, Hoopau ana—

Kula Hanai a Hoopololei ma Keoneula.....$	12,500 00
Kokua i ke Kula Kaikamahine o Kawaiahao i mau Hale Hou.....	2,500 00
Kokua i ke Kula Kaikaikamahine o Makawao.....	2,000 00
Kokua i ke Kula Nui o Sana Lui.....	10,000 00
Kokua i ke Kula Hanai o Hilo.....	5,000 00
Na hana Akamai ma na Kula Nui.....	2,500 00
Kumu ao ma na ike Akeakamai ma ke Kula Nui o Punahou.....	2,400 00
Kukulu ana a me ka Hoomaemae ana i na Hale Kula	15,000 00
Lako Palapala, kela a me keia lilo.....	800 00
Uku o ka Elele a me ka mea kokua o ke Keena.....	1,800 00
Helu Kanaka o 1884.....	7,000 00
Kokua i ke Kula Nui o Iolani.....	5,000 00
Pai ana i ka Buke Wehewehe olelo ma ka olelo Hawaii a me ka olelo Beritania a me na moolelo o na Kula o ke Hawaii Pae Aina.....	1,500 00
Kokua Haumana ma ke Kula Nui o Punahou.....	720 00
	$191,720 00

Papa Ola.

Uku Kakauolelo o ka Papa Ola.....$	4,000 00
Kahua mai Lepera o Kalawao.....	100,000 00
Paipu Wai no Kalawao a me Kalaupapa.....	10,000 00
Na Kauka Aupuni me ka lapaau ana i na Kanaka Hawaii a pau me ka uku ole.....	55,000 00
Na lilo Laulaha o ka Papa Ola.....	35,000 00
Kukulu a me ka malama ana o na Halemai.....	40,000 00
Hoomaemae me ka malama ana i na Kahua Hoomalu	5,000 00
Kapiolani Home.....	15,000 00
Alahaka ma Waikolu.....	500 00
	$264,500 00

Hoakaka Nui.

Na lilo Moi	$ 127,931	36
Na Haawina Kumau	22,150	00
Ka Ahaolelo a me ka Ahakukamalu	40,300	00
Oihana Hookolokolo	139,059	00
Oihana o ko na Aina E	245,934	36
Oihana Kalaiaina	1,818,553	60
Oihana Waiwai	723,887	18
Oihana Loio Kuhina	282,720	00
Oihana Hoonaauao	191,720	00
Papa Ola	264,500	00
	$3,856,755	50

PAUKU 2. E kau no ke Kuhina Waiwai ma ka aoao o na loaa o ka Bila Haawina o na makahiki elua i hala i na koena a pau i haawi ia ma ke Kanawai, i aponoia ma ka la 7 o Augate, M. H. 1882, aole nae i uku ia a hiki i ka la 31 o Maraki, M. H. 1884, aole hoi i hoakaka ia ma kahi e, a oia mau puu dala a pau, aole no e uku ia no na kumu i hoolilo ia ai mamua.

PAUKU 3. E hoomau aku ke Kuhina Waiwai i ka uku ana i na uku makahiki i oleloia ma keia Kanawai, ka uku o na Koa a me na Makai, ka uku o na Kumu Kula a me na lilo mau o ka Papa Hoonaauao, ka Papa Ola, na lilo o ka Oihana Kinai Ahi, a me ka Aha Kiekie, a me ka Aha Kaapuni, ka Oihana Ana Aina, Halemai Pupule, Kokua i ka Halemai Moiwahine, Na Bila Aie o ke Aupuni, ke ola o na Paahao a me na lilo o ke Kahua Lepera, a hiki i ka la 30 o Iune, M. H. 1886, ke hooholo ole ia he mau Bila Haawina Hou mamua ae oia la.

PAUKU 4. Aole e ae ke Kuhina Waiwai e hoolilo mailoko ae o ka Waihona Aupuni i kekahi mau dala no kekahi mea i ae ole ia e keia Kanawai, aole no hoi oia e uku

no na Haawina i ae ia ma keia Kanawai a i oi aku mamua o na huina dala i hoakaka ia no ia mea.

PAUKU 5. He hiki ole i kekahi mea iaia na Oihana Aupuni Elua i hookaawaleia ka uku makahiki no ia mau Oihana, ke ohi i ka uku i oi aku mamua o ka uku o ka mea i oi o laua, ke hiki aku ka uku o kekahi oia mau Oihana i ka Elua Tausani Dala, a oi ae paha no ka makahiki, aole no e uku ia oia i kekahi uku e ae a uku hou aku paha.

PAUKU 6. O na Aelike no ka hana ana i na hana Aupuni, hoolako ana i na mea hana, na mea ai a me na lako e ae mamuli o na haawina o keia Kanawai, e haawi wale ia no ia mahope iho o ka hoolaha akea ia ana, no ka poe makemake e koho.

PAUKU 7. E lilo keia i Kanawai mai kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 28 o Augate, M. H. 1884.

KALAKAUA, REX.

NA KANAWAI O 1884.

AOAO

Olelo Hooholo e Hookawale ana $40,000 no na Lilo o ka Ahaolelo o 1884 3

He Kanawai e Hoomana ai i ka Uku ia ana o na Lilo no na Hoopii Karaima 3

He Kanawai e Hoomapopo ana i na Ona o na Pelehu, Kolohala, Manu Kapalulu, Pikake, Nene, a Moa paha e Holo Ahiu ana Maluna o na Aina o keia Aupuni.. 4

He Kanawai e Hoonoho ana i Lunakanawai Hoomalu no ka Apana o Lihue, Mokupuni o Kauai 5

He Kanawai e Hoomana ai no ke Kuai ana mai i kekahi mau Aina e waiho la ma ka Apana o Kona, Mokupuni o Oahu, i ike ia a i Hoomaopopo ia o "Honolulu Hale" a me "Leahi" no ka Pomaikai o ke Aupuni Hawaii 5

Olelo Hooholo e Hookaawale ana $50,000 no ka hoohoihoi ana i ka Hoopae ana mai i na Paahana o Iapana 6

He Kanawai e Hoomana ai i ka Uku ana o na Dala he Iwakaluakumamalima Haneri no ka Hooponopono ana i ka Bila Kikoo Dala Leka me ke Aupuni o Amerika Huipuia 7

Olelo Hooholo e Kauoha ana i ke Kuhina Waiwai e hoopuka hou i mau Bona Aupuni no Edwin Jones, no na mea i nalowale 8

Olelo Hooholo e Haawi ana i ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku aku $7,011.83 i ka Puuku o ka Halemai Moiwahine 9

AOAO

He Kanawai e Hoololi ai i ka Pauku 782 o ke Kanawai Kivila e pili ana i ka manawa a me na wahi no ke Koho ana..... 9

He Kanawai e Hoololi ai i ka Mokuna 32 o ke Kanawai Hoopai Karaima e pili ana i ka Laipela..... 10

He Kanawai e Hoonoho ai i mea ao i na mea Akeakamai (Natural Science) a mea e ae o ia ano ma ke Kula Nui o Punahou (Oahu College)..... 11

He Kanawai e Hoololi ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e papa ai i ke Kukulu ana a me ke Kapili hou ana i na Hale koe wale no na Hale i Kapiliia me na mea paleahi maloko o kekahi mau palena ma ke Kulanakauhale o Honolulu," i Aponoia Augate 4, M. H. 1882..... 12

He Kanawai e Hoololi ai i ke "Kanawai e Kaoha ai i Kau Hookolokolo hou ae no ka Aha Kaapuni o ka Apana Hookolokolo Ekolu," i Aponoia ma ka la 21 o Iulai, M. H. 1882, (oia ka Mokuna 14 o na Kanawai o 1882) ma ka pakui ana mai i pauku hou..... 13

He Kanawai e Hoololi ai i ka Pauku 552 o ke Kanawai Kivila..... 14

He Kanawai e Hoololi ai i na Pauku 1442 a me 1445 o ke Kanawai Kivila e pili ana i ka haawi ana i na Palapala Hoohui..... 15

He Kanawai e haawi ana i pono no ka Hui Gasa o Honolulu 17

He Kanawai e Hooponopono ai i ka Moni..... 21

He Kanawai e Kokua ai i ka Lawe ana o na Leta Mawaena o ko Hawaii Pae Aina a me ko Amerika Huipuia..... 24

He Kanawai e Hoomaopopo ai i ka Hookaa ana o na Uku, na Lilo o na Aha Hookolokolo a hiki i ka la 31 o Augate, 1884..... 25

AOAO

He Kanawai e ae ana i Elua Hoohalahala ana ma na Hookolokolo Jure me ka hai ole i ke Kumu Hoohalahala..... 26

He Kanawai e Hoololi ai i ka Mokuna 39 o ke Kanawai Karaima e pili ana i ka Pili Waiwai ma ka pakui ana i Pauku hou..... 26

He Kanawai e Hoomaopopo ana i ka Hoohui ana o na Hui Banako..... 27

He Kanawai e Hoololi ai i ka Pauku 4 o ka Mokuna 62 o ke Kanawai Karaima..... 41

He Kanawai e Hooakea ai i ka Mana Hookolokolo o na Aha Hoomalu ma kekahi Hihia Hoeha i na Luna Aupuni..... 42

He Kanawai e Hoololi ai i na Pauku 1006 a me 1007 o ke Kanawai Kivila i Hoololiia e na Kanawai o 1872 Mokuna 3..... 43

He Kanawai e Hoololi ana i ka Mokuna 32 o na Kanawai o 1882, oia ke Kanawai i Kapaia "He Kanawai e Hoololi ana i ke Kanawai i Kapaia he Kanawai no ka Hooponopono ana i ka Lawe ana i na Ohua a me na Ukana, a me na Hoolimalima ana i na Kaa o na ano a pau ma ka Apana o Honolulu."..... 44

He Kanawai e Hoolako no ka Hookohu ana i mau Luna Alanui Nui no ka Mokupuni o Hawaii, no ka Mokupuni o Maui i huiia me na Mokupuni o Molokai a me Lanai, no ka Mokupuni o Oahu, a me ka Mokupuni o Kauai..... 45

He Kanawai e Hoololi ai i ka Mokuna 34 o na Kanawai o 1882 e Pili ana i ke Kaohi ana i na mai mawaena o na Holoholona o keia Aupuni..... 48

He Kanawai e Hoololi ai i ka Pauku 1280 o ke Kanawai Kivila e like me ia i Hoololi ia aie ka Mokuna 24, o na Kanawai o 1882..... 51

AOAO

He Kanawai e pili ana i ka Mana o na Makai Nui..... 52

He Kanawai e Hoakaka ana i ka Uku o na Pailata ma ke Awa o Honolulu..... 53

He Kanawai e Kokua ana i ke Kukulu ana me ka Hoohana ana i na Alanui Kaa Mahu no ka Mokupuni o Oahu..... 54

He Kanawai e ae ana ia William R. Austin a me kona mau Hoa i ka pono Kukulu a me ka Hoohana i kekahi Alanui Alahao maluna o kekahi mau Alanui o ke Kulanakauhale o Honolulu nei..... 56

He Kanawai e Hooponopono ai i ka hana e pili ana i na mea Aie Kaa Ole ma ko Hawaii Pae Aina..... 62

He Kanawai e Hooloili ana i ke Kanawai i Aponoia ma ka la 7 o Augate, M. H. 1882, e Hooponopono ana i ke Kuai ana o na Waiona..... 74

He Kanawai e Hoomana ana i ke Kuhina Kalaiaina e Kuai i kekahi mau Aina ma Molokai..... 75

He Kanawai e Hooponopono ai i ka Lawelawe ana ma na Hoopii e hoihoi mai i kekahi Waiwai Lewa..... 77

He Kanawai e Hooloili ai i ka Pauku 1137 o ke Kanawai Kivila..... 82

He Kanawai e pili ana no ka Haawi ana i na Palapala Sila..... 83

He Kanawai e Hoohoihoi ai i na Uwea Olelo Moana..... 87

He Kanawai e Hoomaopopo ai no ka Hoonoho ana i Hope Kakauolelo a me ona Hope Kakauolelo Elua no ka Aha Hookolokolo Kiekie, a e Hoakaka ana i na mana a me na hana a ia mau Kakauolelo..... 88

He Kanawai e Hooloili ai i ka Pauku 8 o ka Mokuna 79 o ke Kanawai Karaima e like me ia i hooloili ia ai ma ka Mokuna 17 o na Kanawai o 1878..... 89

AOAO

He Kanawai e Hooponopono ai i ka hoemi ana, ka hookuu ana a me ka ohi ana i na Uku Kula maloko o na Kula Aupuni o ka Pae Aina..... 91

He Kanawai e Kokua ana i ka loaa ana a me ka noho ia ana o na Apana Aina Liilii..... 93

He Kanawai e Hoohoihoi ana i ka Waiho ana mai i na Hunahuna Dala me ka loaa i ka Ukupanee, a na ka inoa maikai o ke Aupuni e Hoopaa i Poho Ole..... 99

He Kanawai e Papa ai i ke Kapili ana i na Pepa Hoolaha Kuai me na Hoolaha e ae ma kekahi wahi me ka ae ole o ka mea nona ia wahi. 103

He Kanawai e Kokua ana i ka hana ana ma keia Aupuni i ka Ramie a mea e ae paha e like ana ke ano, e makaukau kupono ana no ka Makeke..... 104

He Kanawai e Kaohi ai i ka Hoomaunauna wale ia o ka Wai o na Lua Wai Pipii ma ka Mokupuni o Oahu... 105

He Kanawai e huikala ai i ke Kuhina Waiwai no kekahi mau Hoolilo..... 106

He Kanawai e Hana hou aku ai i Maikai na Kumu e Kaohi mai ai i na Hana Hoomainoino Holoholona.... 108

He Kanawai e Papa ana i na Ahahui Malu Kue i ke Kanawai..... 112

He Kanawai e Hooponopono ai i ka Uku ia ana o na Paahana e Hana ana Malalo o na Aelike..... 114

He Kanawai e Hoomaopopo ana i na Haawina Dala no ke Aupuni no na Makahiki Elua e Pau ana ma ka La 31 o Maraki, M. H. 1886..... 115

PAPA KUHIKUHI.

AOAO

A

Ahaolelo 1884, ka Uku no na Lilo..... 3

Apana o Lihue, Kauai, Lunakanawai Hoomalu no ka..... 5

Akeakamai (Natural Science) i mea ao..... 11

Apana Hookolokolo Ekolu, poe Jure no ka..... 13

Aha Hoomalu, Hooakea ia ka Mana Hookolokolo ma na 42

Awa o Honolulu, ka Uku Pailata no ke..... 53

Alanui Kaa Mahu, no ka Mokupuni o Oahu..... 54

Austin Wm. R., Mea Kukulu Alanui Alahao..... 56

Alanui Alahao, Haawi ia i pono Kukulu..... 56

Aie Kaa Ole ma ke ano Banekorupa..... 62

Aha Hookolokolo Kiekie, Na Hope Kakauolelo o ka..... 88

Agena no ka Mare, e Hoike Hapaha Makahiki..... 89

Apana Aina liilii, Kokua e loaa na..... 93

A-i-pahaha me Hupekole mawaena o na Holoholona..... 108

Ahahui Kukamalu, Papa ia na..... 112

Aelike, Paahana malalo o na..... 114

Ahaolelo me Ahakukamalu, Haawina..... 116

Apana o Kona, Oahu, Hoomaopopo ia i Luna Alanui no ka..... 47

Aha Kiekie me Aha Kaapuni, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o ka..... 25

Aina ma Molokai, Hoomana ia ke Kuhina Kalaiaina e Kuai..... 75

AOAO

B

Banekorupa, Na Hana ma ke Kanawai..... 62
Banako Hunahuna Dala Hale Leta..... 99
Bila Haawina 1884—6..... 115
Bila Kikoo Dala Leta..... 7
Bona i Nalowale, ae ia e Hoopuka Hou..... 8
Bona Aupuni, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na..... 25
Banako, Hoomaopopo i ka Hoohui ana i ka Hui..... 27

D

Dala Hale Leta Banako Hunahuna..... 99
Dala ($10,000) Kokua Mikini Ramie..... 104
Dala Halemai, Koena e Uku i ka Puuku..... 9
Dala Gula Amerika, Kona Kumu Waiwai..... 21
Dala Leta, Bila Kikoo..... 24

E

Elmore, M. G. he mea Hoala Hui Gasa no Honolulu..... 17

G

Gasa Hoomalamalama Kulanakauhale o Honolulu..... 17

H

Hoopii Karaima, ka Uku no na Lilo..... 3
Honolulu Hale, Dala i Hookaawale ia no..... 5
Halemai Moiwahine, Dala Hookaawale ia no..... 9
Hooloili Pauku 782 Kanawai Kivila..... 9
Hooloili Mokuna 32 Kanawai Hoopai Karaima..... 10
Hooloili Kanawai 1882, e Pili ana i ke Kukulu Hale ma Kekahi mau Palena iloko o Honolulu } 12
Hooloili Kanawai 1882, e pili ana i ke Kau Hookolokolo Hou ma ka Apana Hookolokolo Ekolu..... 13
Hooloili Pauku 552 Kanawai Kivila..... 14
Hooloili Pauku 1442 me 1445 Kanawai Kivila..... 15

AOAO

H

Hui Gasa o Honolulu, Haawi Pono no ka..... 17
Hall, Wm. W. he mea Hoala Hui Gasa no Honolulu..... 17
Hui Mokumahu Oceanic, Haawina Kokua no ka..... 24
Hoike ma na Hihia Karaima, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na..... 25
Halemai Pupule me Lepera, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o ka..... 25
Hoohalahala Jure, ae ia Elua me ka Hai Kumu ole..... 26
Hoololi Mokuna 39 Kanawai Karaima..... 26
Hui Banako, Hoomaopopo i ka Hoohui ana i ka..... 27
Hoololi Pauku 4 Mokuna 62 Kanawai Karaima..... 41
Hoeha i na Luna Aupuni, ka Hookolokolo ana no ka..... 42
Hoololi Pauku 1006 me 1007 Kanawai Kivila..... 43
Hoololi Mokuna 32 Kanawai 1882..... 44
Hoolimalima Kaa ana, Hooponopono ia ka..... 44
Hawaii, Hoomaopopo ia i Luna Alanui Nui no..... 45
Hoololi Mokuna 34 Kanawai 1882..... 48
Holoholona, Kaohi mai Mawaena o na 48
Hoololi Pauku 1280 Kanawai Kivila..... 51
Hoike a me na Jure, Hoomaopopo ia ka Uku o na..... 51
Hoomana ia ke Kuhina Kalaiaina e Kuai Aina ma Molokai..... 75
Hoopii e Hoihoi mai ka Waiwai Lewa..... 77
Hoololi Pauku 1137 Kanawai Kivila..... 82
Haawi Palapala Sila ma na mea Oihana Hou. 83
Hoohoihoi Uwea Olelo Moana..... 87
Hope Kakauolelo o ka Aha Kiekie Kona Mana..... 88
Hope Kakauolelo Elua o ka Aha Kiekie, Kona Mana..... 88

ACAO

H

Hoololi Pauku 8 Mokuna 79 Kanawai Karaima..... 89
Hoike Mare, Ma keia kela Hapaha Makahiki..... 89
Hookuu a me Hooemi Uku Kula..... 91
Hale Leta, Banako Hunahuna Dala..... 99
Hoolaha, aole e Kapili i na Pepa..... 103
Hoomaunauna Wai Luawaipipii, Papa ia ka..... 105
Hoolilo i Huikalaia..... 106
Hoomainoino Holoholona, Kaohi na Hana..... 108
Haawina Kumau..... 115
Hoololi Kanawai 1882, No ke Kuai Waiona..... 74

I

Iapana, Kokua Hoopae Paahana o..... 6

J

Jure, Hiki e Kapae ma na Hihia Kivila..... 82
Jure, ke ano o ke Koho ana no ka Apana Hookolokolo 13
Ekolu..... 14
Jure a me na Hoike, Hoomaopopo ia ka Uku o na..... 51
Jones Edwin, Kauoha ia i Mau Bona hou nana..... 8
Jure, ae ia Elua Hoohalahala me ka Hai Kumu ole..... 26

K

Kolohala Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4
Kuai ia Honolulu Hale me Leahi, Hoomana ia ke..... 5
Kanawai Hoopai Karaima, Hoololi Mokuna 32..... 10
Koho Balota, na ke Kuhina Kalaiaina e Koho i wahi..... 9
Kula Nui o Punahou, Akeakamai ma ke..... 11
Kanawai Kivila, Hoololi Pauku 552..... 15
Kanawai Kivila, Hoololi Pauku 1442 me 1445..... 17

AOAO

K

Kanawai Hooponopono Moni..... 21
Kulanakauhale o Honolulu, Hoomalamalama Gasa ia ke 21
Kumukula, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na..... 25
Koa, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na 25
Kanawai Karaima, Hoololi Mokuna 39..... 26
Kanawai Karaima, Hoololi Pauku 4 Mokuna 62..... 41
Kanawai Kivila, Hoololi Pauku 1006 me 1007..... 43
Kanawai 1882 Mokuna 32, Hoololi..... 44
Kauai, Hoomaopopo ia i Luna Alanui Nui no..... 45
Kanawai 1882 Mokuna 34, Hoololi..... 48
Kanawai Kivila, Hoololi Pauku 1280..... 51
Kanawai 1882 Mokuna 24, Hoololi..... 51
Kiaaina, e Apono i ka Hoopau ia o kekahi Makai..... 52
Kokua Kukulu me Hoohana Alanui Kaa Mahu..... 54
Kukulu me Hoohana Alanui Alahao..... 56
Kanawai Banekorupa, Hooponopono ia na hana o ke..... 62
Kuai Waiona, Hoololi Kanawai..... 74
Kuhina Kalaiaina, Hoomana ia e Kuai Aina ma Molokai 75
Kanawai Kivila, Hoololi Pauku 1137..... 82
Kuhina Kalaiaina, e Haawi Palapala Sila no na mea Oihana Hou..... 83
Kanawai Karaima, Hoololi Pauku 8 Mokuna 79..... 89
Kula Aupuni, Uku Kula o na..... 91
Kokua e loaa na Apana Aina liilii..... 93
Kapili Pepa Hoolaha, Papa ia ke..... 103
Kuhina Kalaiaina, e Uku $10,000 no ka Mikini Hana Ramie..... 104
Kaohi Hoomaunauna Wai Luawaipipii..... 105

AOAO

K

Kuhina Waiwai, Huikala ia ke..... 106
Kue Kanawai, Papa ia na Ahahui Kukamalu. 112
Keena o ko na Aina E, Haawina..... 118
Kuhina Waiwai, e Uku i na lilo Hoopii Karaima ke Kauoha ia mai e ka Loio Kuhina..... 3
Kuhina Waiwai, e Uku Dala no Leahi a me Honolulu Hale..... 5
Kuhina Waiwai, Hoomana ia e Hooponopono Bila Kikoo Dala Hale Leta me Amerika Huipuia..... 7
Kuhina Waiwai, e Hoopuka Bona Hou no Edwin Jones 8
Kuhina Waiwai, Kana Hana malalo o ke Kanawai Hooponopono Moni..... 21
Kuhina Kalaiaina, e Kauoha Dala no Leahi me Honolulu Hale..... 5
Kuhina Kalaiaina, Mana e Hookaawale i wahi Koho Balota oi mamua o kahi Hookahi..... 9
Kuhina Kalaiaina, Mana e Hoopii malalo o ke Kanawai Kukulu Hale Pale Ahi..... 12
Kuhina Kalaiaina, Kana Hana malalo o ke Kanawai Palapala Hoohui..... 15

L

Lunakanawai Hoomalu o Lihue, Kauai..... 5
Leahi, Dala i Hookaawale ia no..... 5
Laipela, Hoololi Kanawai..... 10
Luna Dute, e Hoonoho i Luna Malama Hoopae Ukana... 14
Lucas George, he mea Hoala Hui Gasa no Honolulu..... 17
Lawe Leta, Kokua ka Hui Mokumahu Oceanic i ka..... 25

AOAO

L

Lunakanawai Apana me Hoomalu, Hoohalahala ana mai na..... 43
Luna Aupuni, ka Hookolokolo ana no ka Hoeha i na..... 42
Lawe ana i na Ohua me Ukana, Hooponopono ia ka..... 44
Luna Alanui Nui, Kanawai no ka Hookohu ana i mau... 45
Luna Nana Mai Mawaena o na Holoholona..... 48
Lawelawe ana i na Hoopii Hoihoi Waiwai Lewa. 77
Loaa ana o na Apana Aina liilii..... 93
Luna Leta Nui, He Lunahooponopono no ka Banako Hunahuna Dala..... 99
Luawaipipii, Aole e Hoomaunauna wale i ka Wai..... 105
Laikini ia na Ahahui Kukamalu..... 112
Loio Kuhina, e Kauoha i ke Kuhina Waiwai e Uku i na Lilo Hoopii Karaima..... 3

M

Moku, Hoakaka ia ka uku o na Pailata no ka Hookomo.. 53
Mokupuni o Oahu, Alanui Kaa Mahu no ka..... 54
Molokai, Hoomana ia ke Kuhina Kalaiaina e Kuai Aina ma..... 75
Mare, e Hoike na Agena i kela a me keia Hapaha Makahiki..... 89
Mikini Hana Ramie, Kokua..... 104
Mokupuni o Oahu, Luawaipipii o ka..... 105
Mailele mawaena o na Holoholona..... 108
Mana na Makai Nui e Hoopau i kekahi Makai..... 52
Mai Mawaena o na Holoholona, Kaohi..... 48
Maui, Molokai a me Lanai, Hoomaopopo ia i Luna Alanui Nui no..... 45

AOAO

M

Mana Hookolokolo, Hooakea ia ma na Aha Hoomalu ka 42
Mokuna 3 Kanawai 1872 Hooloiia..... 43
Makai, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na..... 25
Moni, Kanawai Hooponopono..... 24
Moa Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4
Manu Kapalulu Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4

N

Nene Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4
Noho ana o na Apana Aina liilii..... 93
Na lilo Huikala ia..... 106
Na Lilo Moi..... 115

O

Oihana Hookolokolo, Haawina..... 116
Oihana Kalaiaina, Haawina..... 119
Oihana Waiwai, Haawina..... 125
Oihana Loio Kuhina, Haawina..... 126
Oihana Hoonaauao, Haawina..... 130
Olelo Hooholo no ke Kokua Hoopae Paahana Iapana.... 6
Olelo Hooholo no ka Hoopuku ana i mau Bona hou Mamuli o ka Nalowale ana..... 8
Olelo Hooholo Kokua Halemai Moiwahine..... 9
Ona o na Manu Ahiu, Hoomaopopo ia ka..... 4
Olelo Hooholo no ka Uku Ahaolelo 1884..... 3
Oahu, Alanui Kaa Mahu no ka Mokupuni o..... 54
Olelo Moana, Hoohoihoi Uwea..... 87
Ohi ana i na Uku Kula..... 91
Oahu, Hoomaopopo ia i Luna Alanui Nui no..... 45

AOAO

O

Olelo Hooholo a na Lunakanawai Hoomalu a Apana paha, Hooakaka ia ka Hoopii hou ana mai na..... 43
Ohua me na Ukana, Hooponopono Lawe..... 44
Oihana Kinai Ahi, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o ka... 25
Oceanic, Haawina Kokua no ka Hui Mokumahu..... 24

P

Pailata, Ka uku no ka Hookomo Moku..... 53
Pono Kukulu me Hoohana Alanui Alahao..... 56
Palapala Sila no na mea Oihana Hou..... 83
Papa Hoike Mare..... 90
Pepa Hoolaha, Papa ia ke Kapili ana..... 103
Papa ia na Ahahui Kukamalu..... 112
Paahana malalo o na Aelike..... 114
Papa Ola, Haawina..... 131
Papa Luna Nana, no ke Kaohi Mai Mawaena o na Holoholona } 48
Papa Hoonaauao, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o ka.... 25
Papa Ola, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o ka..... 25
Paahao, Hoomau ia ka Uku no na Lilo o na..... 25
Pili Waiwai, Hoololi Kanawai..... 26
Papa Ola, Hoomaopopo ia ke Kukulu Halemai no ka.... 41
Pelehu Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4
Pale Ahi, Kanawai no ke Kukulu Hale..... 12
Palapala Hoohui, Hoololi Kanawai..... 15
Paahana o Iapana, Kokua Hoopae..... 6
Pikake Ahiu, Hoomaopopo ia Kona Ona..... 4

AOAO

R

Ramie, Kokua no ka Hana..... 104

U

Uku o na Paahana malalo o na Aelike..... 114
Uku Pailata no ke Awa o Honolulu..... 53
Uku o na Hoike me na Jure Hoomaopopoia..... 51
Ukana me na Ohua, Hooponopono Lawe..... 44
Uku Kokua no ka Hui Mokumahu Oceanic..... 7
Uku no na Lilo Ahaolelo 1884..... 3
Uku no ka Hooponopono Bila Kikoo Dala ana..... 7
Uku no na Lilo Hoopii Karaima..... 3
Uwea Olelo Moana, Hoohoihoi..... 87
Uku Kula o na Kula Aupuni..... 9

W

Wilson Chas. B., Mea Kukulu Alanui Kaa Mahu..... 54
Waiona, Hooloii Kanawai Kuai..... 74
Waiwai Lewa, Hoopii no ka Hoihoi..... 77